

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Instrumente Structurale
2007-2013

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA VEST

Nr. 4 / 2012

Revistă bilingvă • Vol. II

Revista de Economie Socială

Journal of Social Economy

INVESTEȘTE ÎN OAMENI!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Asociația Alternative Sociale

Universitatea
„Alexandru Ioan Cuza”, Iași

Academia de Studii
Economice, București

România

Programul
Națiunilor Unite pentru
Dezvoltare România

Vol. II / Nr. 4

Octombrie 2012/October 2012

**Revista
de Economie Socială**

**Journal
of Social Economy**

Editura
Stamangiu
2012

REVISTA DE ECONOMIE SOCIALĂ

ISSN print: 2248 – 0560; ISSN online 2248 – 3667

ISSN-L = 2248 – 0560

Revista este editată în parteneriat de către Asociația Alternative Sociale, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Academia de Studii Economice, București și UNDP/Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare România, în cadrul proiectului „Modelul economiei sociale în România”, la Editura Hamangiu, București.

Scop:

Revista de Economie socială se dorește a fi un cadru de promovare, reflecție și dezbateră a temelor de interes pentru domeniul economiei sociale. Articolele și studiile publicate vor reflecta aspecte teoretice, practice și experiențe locale, naționale și transnaționale. Sunt încurajate abordările inovatoare pentru dezvoltarea economiei sociale, reunind perspective teoretice din mediul academic și de cercetare cu perspectivele practice ale organizațiilor profit și non-profit, ale experților din întreprinderile sociale și administrație.

Toate articolele trimise vor fi supuse unui proces de recenzare (peer-group review). Revista apare de cinci ori pe an, în 500 de exemplare/număr.

Copyright:

Responsabilitatea conținutului articolelor revine, în întregime, autorului (autorilor). Autorul care trimite un manuscris (care este indicat pentru corespondență, în cazul semnării de către mai mulți autori) are responsabilitatea de a se asigura că trimiterea spre publicare / publicarea a fost încuviințată de toți autorii. Este, de asemenea, responsabilitatea autorului de a primi acceptul instituției de proveniență pentru publicare, dacă acesta îi este solicitat. Corespondența legată de un manuscris va fi purtată cu autorul care va trimite textul, dacă nu există specificată, de la început, o altă solicitare din partea semnatarilor articolului.

Autorii vor avea în vedere audiența interdisciplinară și multinațională atunci când își redactează contribuția. Trebuie avute în vedere implicațiile analizei pentru cititorii din alte domenii, alte țări și alte discipline. Prezentarea stereotipă a indivizilor și a grupurilor sociale va fi evitată.

Articolele vor conține numărul specificat de cuvinte, inclusiv rezumatul, cuvintele cheie, notele și bibliografia, în funcție de tipul articolului: studii teoretice și empirice: 5000-7000 cuvinte; descrieri de experiențe și bune practici: 1800-2200 cuvinte; recenzii: 800-1200 cuvinte.

Este de dorit ca textul să nu mai fi fost publicat sau trimis spre publicare în altă parte. Dacă autorul are un articol înrudit publicat, va specifica acest lucru.

JOURNAL OF SOCIAL ECONOMY

ISSN print: 2248 – 0560; ISSN online 2248 – 3667

ISSN-L = 2248 – 0560

The journal is edited in partnership by Alternative Sociale Association, „Alexandru Ioan Cuza” University, Iași, The Bucharest Academy of Economic Studies and United Nations Development Programme Romania, in the project: „Social Economy model in Romania”, Hamangiu Publishing House, Bucharest.

Aims:

The Journal of Social Economy is intended as an opportunity for promoting, reflecting upon and debating various topics in the area of social economy. The articles and studies published here reflect theoretical and practical issues, as well as instances of local, national and transnational experience. Our journal encourages innovative interdisciplinary and cross-disciplinary approaches to social economy development, connecting the theoretical views of the academic and research world with the practical outlook offered by for-profit and non-profit organizations, social enterprises and administration experts.

All submissions will undergo a peer-group review process. The journal is published five times per year. Number of copies / issue: 500 copies. Any views expressed in this publication are the views of the authors and are not the views of the editors or publishing house.

Copyright:

Submission of a manuscript implies that the work described has not been published before (except in the form of an abstract or as part of a published lecture, or thesis), that it is not under consideration for publication elsewhere. The author (authors) has (have) the full responsibility of the articles' content. The submitting (Corresponding) author is responsible for ensuring that the article's publication has been approved by all the other coauthors. It is also the authors' responsibility to ensure that the articles emanating from a particular institution are submitted with the approval of the necessary institution. Only an acknowledgment from the editorial office officially establishes the date of receipt. Further correspondence and proofs will be sent to the corresponding author(s) before publication unless otherwise indicated.

The authors should take into consideration the interdisciplinary and multinational addressability when they write their works. They should also take into consideration the implications of the analysis for the readers from other study areas, other countries and other subjects. The stereotypical presentation of individuals and social groups should be avoided.

The articles will contain the specified number of words including the abstract, key-words, notes and references: theoretical studies: 5000-7000 words; empirical studies: 5000-7000 words; described experiences and best practices: 1800-2200 words; book reviews: 800-1200 words.

The text should not have already been published or sent to another publication. If the author has a similar article published, he/she should specify this.

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC ȘI EDITORIAL

Michael Cernea, Universitatea George Washington, SUA;
Nicu Gavriluță, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România;
Cătălin Ghinăraru, INCSMPS, București, România;
Moshe Idel, Universitatea Ebraică din Jerusalem, Israel;
Silviu Neaguț, Academia de Studii Economice, București, România;
Mariana Iovițu, Academia de Studii Economice, București, România;
Vasile Ișan, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România;
Pobeda Loukanova, Institutul de Cercetări Economice, Veliko Turnovo University, Bulgaria;
Cătălin Luca, Asociația Alternative Sociale, România;
Antonio Maturo, Universitatea `Gabriele D`Anuzio` Chieti-Pascara, Italia;
Mircea Mocanu, UNDP/Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, România;
Mona Maria Pivniceru, Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție, România;
Marius Cristian Neacșu, Academia de Studii Economice, București, România;
Nadji Rahmania, Universitatea Lille I, Franța;
Conțiu Tiberiu Șoitu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România;
Daniela Vîrjan, Academia de Studii Economice, București, România.

Editor Șef

Daniela-Tatiana Șoitu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România

Membri

Adriana Doboș, Asociația Alternative Sociale, România;
Victoria Canțîr, Asociația Alternative Sociale, România;
Simona Stănescu, Academia Română/ICCV; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, România;
Geta Mitrea, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România;
Adrian Kanovici, Academia de Studii Economice, București, România.

Adresa redacției: Asociația Alternative Sociale, Str. Cuza Vodă nr. 8A, Iași 700036, România, jse@alternativesociale.ro; Tel: 0332/405.475/ Fax: 0332/405.477; Web: <http://profitpentruoameni.ro>

Adresa Editurii: *Hamangiu*, Str. Colonel Corneliu Popeia, Nr. 36, Sector 5, București; www.hamangiu.ro

Datele limită de trimitere a articolelor/studiilor:
15 ianuarie, 01 aprilie, 15 iunie, 15 septembrie și 01 noiembrie.

SCIENTIFIC AND EDITORIAL BOARD

Michael Cernea, The George Washington University, USA;
Nicu Gavriluță, „Alexandru Ioan Cuza” University Iasi, Romania;
Cătălin Ghinăraru, INCSMPS, Bucharest, Romania;
Moshe Idel, Hebrew University of Jerusalem, Israel;
Silviu Neguț, The Bucharest Academy of Economic Studies, Romania;
Mariana Iovițu, The Bucharest Academy of Economic Studies, Romania;
Vasile Ișan, „Alexandru Ioan Cuza” University, Iasi, Romania;
Pobeda Loukanova, Institut for Economic Research, Veliko Turnovo University,
Bulgary;
Cătălin Luca, Alternative Sociale Association, Romania;
Antonio Maturo, University `Gabriele D`Anuzio` Chieti-Pascara, Italy;
Mircea Mocanu, United Nations Development Programme Romania;
Mona Maria Pivniceru, Superior Council of Magistracy and High Court of
Cassation and Justice, România;
Marius Cristian Neacșu, The Bucharest Academy of Economic Studies,
România;
Nadji Rahmania, l`Université de Lille I, France;
Coțiu Tiberiu Șoitu, „Alexandru Ioan Cuza” University, Iasi, Romania;
Daniela Vîrjan, The Bucharest Academy of Economic Studies, România.

Editor in Chief

Daniela-Tatiana Șoitu, „Alexandru Ioan Cuza” University, Iasi, Romania

Members

Adriana Doboș, Alternative Sociale Association, Romania;
Victoria Canțîr, Alternative Sociale Association, Romania;
Simona Stănescu, Romanian Academy/RIQL; United Nations Development
Programme Romania;
Geta Mitrea, „Alexandru Ioan Cuza” University, Iasi, Romania;
Adrian Kanovici, The Bucharest Academy of Economic Studies, Romania.

Address: Alternative Sociale Association, no.8A Cuza Voda Street, Iasi 700036,
Romania, jse@alternativesociale.ro; Phone: 0332/405475; Fax: 0332/405477; Web:
<http://profitpentruoameni.ro>

Publishing house: *Hamangiu*, Colonel Corneliu Popeia Str., No. 36, District 5,
Bucuresti; www.hamangiu.ro

The authors should respect the deadlines for papers submissions:
15th January, 01th April, 15th June, 15th September and 01th November.

CUPRINS

ECONOMIA SOCIALĂ. PERSPECTIVE TEORETICE

România ghetourilor urbane – spațiul predilect de concentrare a asistaților sociali

Viorel Mionel _____ 3

O nouă știință: economia socială

Cristinel Bleandă _____ 61

ECONOMIA SOCIALĂ. EXPERIENȚE ȘI INTERVIURI

Interviu cu Georg Schoen, coordonator proiecte

Austria & CEE, Ashoka

Livia Rădulescu _____ 99

Dezvoltarea parteneriatelor de solidaritate ASAT

în sprijinul micilor producători locali: mize și premize

Mihaela Vețan, Sergiu Florean _____ 114

ECONOMIA SOCIALĂ. ORGANIZAȚII ȘI PRACTICI

Eco-reintegrare: proiect de incluziune socială a foștilor deținuți

Cristina Baluță _____ 133

RECENZII

Economia socială: de la afacere la profit social,

Adrian Rista, Tanas Stanciu (coord.)

Gheorghe Pascaru _____ 155

Cooperația de consum. Principii și valori ale cooperăției,

Vidu Bidilean, Ioan Crișan

Mihaela Pitea _____ 165

RECOMANDĂRI PENTRU AUTORI _____ 175

SUMMARY

SOCIAL ECONOMY. THEORETICAL PERSPECTIVES

Romania of the urban ghettos – favourite space for the amasses of social supported persons

Viorel Mionel _____ 32

Social economy: a new science

Cristinel Bleandă _____ 79

SOCIAL ECONOMY. EXPERIENCES AND INTERVIEWS

Interview with Georg Schoen, Venture Coordinator

Austria & CEE, Ashoka

Livia Rădulescu _____ 107

Developing ASAT solidarity partnerships to support the small local producers: stakes and premises

Mihaela Vețan, Sergiu Florean _____ 122

SOCIAL ECONOMY. ORGANISATIONS AND PRACTICES

Eco-reintegration: a project for the social inclusion of ex-cons

Cristina Baluță _____ 143

BOOK REVIEWS

Social economy: from business to social profit,

Adrian Rista, Tanas Stanciu (eds)

Gheorghe Pascaru _____ 160

Consumer cooperative. Principles and values of

the cooperative, Vidu Bidilean, Ioan Crişan

Mihaela Pitea _____ 170

RECOMMENDATIONS FOR AUTHORS _____ 179

**Economia socială.
Perspective teoretice**

**Social economy.
Theoretical perspectives**

ROMÂNIA GHETOURILOR URBANE – SPAȚIUL PREDILECT DE CONCENTRARE A ASISTAȚILOR SOCIALI

Viorel Mionel^[1]

Abstract:

După 1990 au apărut în orașele României, fără deosebire de mărime, mai multe spații urbane paupere ce concentrează populații rome. Acestea sunt privite adesea ca niște areale urbane de mâna a doua. Unele dintre ele s-au transformat de-a lungul timpului în adevărate ghetouri ca urmare a procesului continuu de segregare urbană. Pornind în principal de la datele oferite de mass-media, și nu numai, această analiză își propune să schițeze o imagine cât mai amplă a ghetourilor urbane românești. De asemenea, un obiectiv important al articolului l-a reprezentat evidențierea asistenței sociale și modul în care aceasta se derulează (locuințe sociale, achitarea utilităților de către autorități, hrană zilnică la cantine sociale, plata unor indemnizații sociale etc.). Concentrarea persoanelor asistate social în aceste ghetouri este evidențiată de persistența sărăciei pe de o parte, iar pe de altă parte de alte dezavantaje cu care populația acestor areale se confruntă (lipsa educației, a pregătirii profesionale, discriminare etc.).

Cuvinte cheie: *ghetouri, segregare urbană, asistență socială, sărăcie, spațiu urban românesc*

1. Introducere

România este gazda foarte multor spații urbane sărace în care locuiesc de la câteva zeci, la câteva sute de persoane asistate social. Dintre acestea unele au devenit de-a lungul timpului adevărate ghetouri ca urmare a procesului de segregare urbană (Mionel, 2012) și, totodată, a concentrării populațiilor de romi. Concentrarea spațială a romilor și neajunsurilor a dat naștere unor areale urbane de mâna a doua. Sărăcia,

^[1] Asistent universitar doctor, Departamentul de Turism și Geografie, Facultatea de Comerț, Academia de Studii Economice, București, Calea Dorobanților 15-17, sector 1, Tel.: 072.323.1348, e-mail: viorel.mionel@rei.ase.ro.

persoanele asistate social, lipsa educației și pregătirii profesionale, lipsa actelor de identitate, locuirea ilegală, insuficiența spațiului locativ, lipsa utilităților de bază, natalitatea sporită și densitatea mare, degradarea fizică a imobilelor, mizeria, riscurile sanitare (boli, epidemii, handicapuri), prezența purtătorilor de boli (insecte și animale), infraționalitatea mare și conflictele, prezența drogurilor și cerșetoria sunt numai câteva dintre realitățile traiului în ghetou. Făcând apel la scrierile lui Alfred Omenya (2003, p. 13) despre *circuitul dezavantajelor* și aruncând totodată o privire asupra ghetourilor urbane românești, putem constata că și în România se dezvoltă rapid un astfel de proces care se autoreproduce cu repeziciune. Așadar, nu este de mirare că datele de mai sus fac ca îngrijorarea să crească în fața unor asemenea probleme la care se adaugă, bunăoară, un foarte mare număr de asistați sociali.

Dintre ghetourile urbane ale României merită amintite: *Craica* (Sabău, 2011; Herman, 2011; Dragomir, 2010) și *Horea* (Ruja, 2011; Popescu, 2011, Brădeanu, 2011) din Baia Mare, *Muncii* (Ostahie, 2007) și *Speranța* (Doboș, 2003) din Piatra Neamț, *Checheci* din Arad (Buga, 2008), *Colonia de la km. 10* din Brăila (<http://www.realitatea.net>), *ghetoul de lângă stația de epurare* din Miercurea Ciuc (Kovacs, 2011), *ghetoul Parcul Tineretului* din Botoșani (Maxim, 2012), *ghetoul de pe strada Munții Tatra* din Constanța (Dumitrov, 2011), *ghetoul Zăvoi* din Sibiu (Ion-Cristea, 2011), *fostul ghetou G1* din Bârlad (Călin, 2010) mutat într-o locație nouă din periferia orașului, *ghetoul G4, cartierul Micro 19* din Galați (Obrejan, 2011; Romaniță, 2011), *Istru* din Giurgiu (Cimpoeru și Rotaru cf. <http://www.stirigiurgiu.ro>), *fostul ghetou L2* din Drobeta Turnu Severin (Caraibot, 2010) mutat de asemenea într-o locație periferică, așa-numitul *ghetou NATO* de la Oradea (Criș, 2006), *ghetoul de pe strada Ostrovului* din Satu Mare (Răchitan, 2011), *Turturica* din Alba Iulia (Stănculescu (coord.), 2010; Țimonea, 2010), *ghetoul „Zidului berlinez”* de la Miercurea Ciuc (Petrovic, 2010; Kovacs, 2009) și *ghetoul Pata Rât* din Cluj Napoca (Mionel, 2012). La cele enumerate mai sus adăugându-se, bineînțeles, cele din capitală (Mionel și Neaguț, 2011): *Aleea Livezilor*, *Tunsu Petre*, *Amurgului* și *Valea Cascadelor*.

Această analiză dorește să creeze o imagine cât mai amplă asupra ghetourilor conturate în ultimii 20 de ani în România și în care se înghesuie cei mai mulți dintre asistații sociali. Analiza spațiilor urbane

paupere de tip ghetou s-a bazat pe ancorarea exemplelor concrete din țară în teoria clasică a ghetoului formulată în mare măsură de sociologul francez Loïc Wacquant (2004 în Smelser și Baltes eds). Pronind de la această stare de fapt, potrivit lui Wacquant, ghetoul este un spațiu (în cazul nostru) urban, care denotă un mod aparte de izolare și stigmatizare socio-morală și spațială a unui anumit grup uman (Wacquant, p. 1 în Smelser și Baltes eds, 2004) – în cazul de față, a romilor. Mai mult decât atât, Wacquant constată că ghetoul reprezintă un areal de intersecție a slum-ului cu cartierele sărace, supraaglomerare, degradare fizică și exacerbarea anumitor „boli urbane” (Wacquant, p. 1 în Smelser și Baltes eds, 2004): criminalitate, sărăcie, destrămare familială etc. Altfel spus, ghetoul încorporează și caracteristici de slum, adică de spațiu improvizat, informal, ghetourile urbane românești înscriindu-se cu predilecție în acest tipar conceptual, așa cum am arătat în primele pasaje ale lucrării. Nu în ultimul rând, accentuarea caracteristicilor sau evidențelor procesului de segregare a reprezentat un punct important în dezvoltarea analizei, astfel de elemente reieșind în mare măsură din concentrarea spațială a romilor; concentrare atât voluntară, cât și involuntară. Dimensiunea acestor spații este în creștere datorită natalității foarte mari. Ghetoul, pe lângă aspectul de așezare improvizată, sărăcie și violență, implică omogenitate etnică și, într-o oarecare măsură caracter *congregațional* (Mionel, 2012, pp. 33-35) sau, altfel spus, necesitatea de a fi împreună pentru un scop comun sau coeziunea internă a comunității.

2. Metodologia studiului

Metodologia analitică nu este deloc simplă deoarece studiul ghetourilor urbane românești se dovedește a fi un subiect delicat pentru majoritatea cercetătorilor din domeniul științelor socio-umane, lucru neîntâlnit de pildă în rândul jurnaliștilor. Aceștia din urmă au o mai mare libertate de exprimare transpusă într-o lejeritate analitică rar întâlnită în rândul cercetătorilor. În timp ce oamenii de știință au nevoie de multe date și exemple concrete pentru a-și forma o opinie cât mai bine conturată, jurnaliștii pur și simplu expun informațiile fără nicio îngrădire, de unde și abundența de informații furnizate. Este de dorit astăzi ca cele două comunități să se ajute reciproc și să facă schimb de

informații. S-ar putea astfel împrumuta una de la cealaltă pentru a ajunge la concluzii cât mai pertinente și, de ce nu, la soluții practice. Conlucrarea dintre cele două „surse” de informații se poate dovedi benefică atunci când există un flux permeabil de informații intersanjabile. Schimbul de informații este foarte util lumii academice. Analiza abundenței de știri și informații produse de mass-media ajută cunoașterea cât mai profundă a vieții ghetourilor, iar subiectul nu va mai fi considerat „tabu” din punct de vedere științific. Jurnaliștii și articolele realizate pot fi privite ca niște relee locale de transmitere a informațiilor către cercetători, sau ca niște operatori locali de strângere a datelor din teren, centralizate și analizate ulterior de cercetător.

Există câteva sincope analitice în modelarea informațiilor din mass-media. De pildă în radiografierea geografică a ghetourilor urbane românești a trebuit să se țină cont de așa-numita teorie a ghetoului. Conceptul de ghetou presupune existența unui spațiu geografic, cel mai adesea urban, în care se concentrează o minoritate de o anumită factură etnică, rasială sau de altă natură, și care, într-un fel sau altul, este nevoită să locuiască în acel areal din cauza unor constrângeri. Neajunsurile sau constrângerile pot îmbrăca mai multe forme potrivit celor expuse în partea de început a articolului. Numai că în realitate, ghetoul despre care se scrie în presă nu coincide întotdeauna cu teoria ghetoul. În presă anumite areale urbane sunt considerate ghetou doar pentru că spațiul respectiv este degradat din punct de vedere fizic. De asemenea, unele articole consideră că un spațiu geografic invadat de mizerie și gunoaie este, de asemenea, ghetou. Iar exemplele pot continua. Astfel se uită nuanța fundamentală a ghetoului: concentrarea în spațiu a unei minorități și neajunsurile sau constrângerile cu care aceasta se confruntă. În mod evident degradarea fizică a locuințelor și abundența gunoaielor reprezintă neajunsuri caracteristice acestor spații, dar ele nu sunt cele mai importante. Ca atare, unele așa-zise ghetouri au fost eliminate din analiză pe baza principiului teoretic și metodologic anterior.

Pentru realizarea acestei analize au fost recenzate în mod deosebit articole din presa scrisă, atât locală, cât și națională. Datele și informațiile obținute au fost corelate după cum aminteam anterior cu teoria clasică a ghetoului și, totodată, au fost comparate cu cazuri similare din

diverse orașe ale țării. S-a insistat potrivit titlului pe legătura dintre ghetouri și concentrarea spațială a asistaților sociali.

3. Geografia ghetourilor urbane românești

Poziționarea spațială a ghetourilor în cadrul orașului diferă de la caz la caz. În timp ce ghetoul *Turturica* se află în centrul orașului, *Checheci*, *Zăvoi* și *Munții Tatra*, de pildă, sunt localizate destul de departe de arealele centrale. Altele sunt astăzi localizate în periferie ca urmare a unor politici administrative: *cel de la Bârlad*, *Muncii* și *Speranța* din Piatra Neamț sau *cel din Drobeta Tr. Severin*. Ultimele suscitând atenția unor ONG-uri și instituții internaționale care au acuzat măsurile de mutare din centru spre periferie, acestea fiind considerate discriminatorii și cauzatoare de segregare. Indiferent dacă sunt amplasate în centru sau la periferie, acestea „înmagazinează” cei mai mulți asistați sociali, necesitând politici care să se încadreze în categoria economiei sociale pentru a mai elimina din povara financiară ce cade pe umerii administrației publice, atât naționale, cât mai ales locale.

Tabelul nr. 1. *Ghetourile urbane românești: localizare și număr estimativ de persoane*

Nr.	Nume	Orașul gazdă	Amplasament	Număr estimativ de persoane
1.	<i>Craica</i>	Baia Mare	În apropierea străzii Păltinișului, cartierul Vasile Alecsandri din sudul orașului, dezvoltat în lungul pârâului Craica.	1.000
2.	<i>Checheci</i>	Arad	În vestul orașului, între cartierele Confecții și Șega.	-
3.	<i>Colonia de la km. 10</i>	Brăila	Areal situat la 10 km distanță de oraș pe drumul DE 584, în apropierea fostei platformei chimice Chiscani.	700
4.	<i>Ghetoul de</i>	Miercurea	Localizat în vestul orașului,	

Nr.	Nume	Orașul gazdă	Amplasament	Număr estimativ de persoane
	<i>lângă stația de epurare</i>	Ciuc	lângă stația de epurare aflată în prelungirea străzii Primăverii.	200
5.	<i>Ghetoul din Parcul Tineretului</i>	Botoșani	Amplasat în parcul omonim, ghetoul este format din blocurile T135 și T140.	2.500
6.	<i>Ghetoul din strada Munții Tatra</i>	Constanța	Numele ghetoului dezvăluie amplasamentul: strada Munții Tatra, cartierul Palas din extremitatea vestică a orașului.	100
7.	<i>Ghetoul din Zăvoi</i>	Sibiu	În vecinătatea străzii Zăvoi din cartierul Turnișor și a râului Cibin. Amplasamentul ghetoului este practic în afara orașului.	150
8.	<i>G1</i>	Bârlad	Vechiul amplasament era chiar în centrul orașului. Între timp romii au fost mutați într-un nou amplasament pe strada Cpt. Grigore Ignat din periferia nord-estică.	500
9.	<i>G4</i>	Galați	Blocul cu trei scări G4 este situat în cartierul sudic Micro 19.	1.200
10.	<i>Horea</i>	Baia Mare	În vestul orașului pe strada omonimă	750
11.	<i>Istru</i>	Giurgiu	Aflat în sud-vestul orașului în imediata apropiere a Șoselei Sloboziei.	500
12.	<i>L2</i>	Drobeta Turnu Severin	Vechiul amplasament era pe Aleea Nuferilor, cartierul Crihala. Astăzi oameni trăiesc în noul imobil	280

Nr.	Nume	Orașul gazdă	Amplasament	Număr estimativ de persoane
			periferic de pe strada Serpentina Roșiori.	
13.	Ghetoul NATO	Oradea	Spațiul ghetoului se află în proximitatea străzii Voltaire din periferia sud-vestică a municipiului Oradea.	570
14.	Ostrovului	Satu Mare	Amplasat pe strada omonimă din cartierul Soarelui.	400
15.	Pata Rât	Cluj-Napoca	Localizat în apropierea gropii de gunoi cu același nume.	2.000
16.	Turturica	Alba Iulia	Indicativul blocului este G2. imobilul este situat pe strada Arnsberg din cartierul central Cetate.	300
17.	Ghetoul „zidului Berlinez”	Sfântu Gheorghe	Strada Varadi Jozsef, cartierul Orko.	1.000
18.	Muncii	Piatra Neamț	Amplasat pe strada omonimă, în vecinătatea cartierelor 1 Mai și Mărăței.	1.000
19.	Speranța	Piatra Neamț	Situat la 3 km distanță de oraș în incinta fostei ferme de păsări și, totodată, în vecinătatea noului cartier rezidențial Speranța.	-
20.	Zăbrăuți	București	Este amplasat pe strada cu același nume din cartierul Ferentari.	
21.	Aleea Livezilor	București	Se dezvoltă în perimetrul străzii omonime din cartierul Ferentari.	au împreună peste 12.000
22.	Tunsu Petre	București	Se dezvoltă în perimetrul străzii omonime din cartierul Ferentari.	

Nr.	Nume	Orașul gazdă	Amplasament	Număr estimativ de persoane
23.	<i>Amurgului</i>	București	Se dezvoltă în perimetrul străzii omonime din cartierul Rahova.	

Tabelul de mai sus cuprinde câteva informații despre distribuția spațială a ghetourilor urbane românești. Clasificarea acestora se poate face în funcție de mai multe aspecte, cum ar fi: numărul de locuitori, poziționarea în cadrul orașului, textura sau tipul așezării etc. Cu excepția câtorva, ghetourile urbane întâlnite în orașele României sunt de dată recentă, ele apărând cu precădere după '90. După cum se poate constata, implantarea lor s-a făcut în multe orașe, indiferent de mărimea acestora. Multe sunt localizate în spații periferice sau cvasiperiferice și adună laolaltă mai puțin de 3.000 de romi. În cazul celor din București nu se poate aprecia nici măcar estimativ numărul de romi aferent fiecărui ghetou, ele fiind privește ca un tot datorită proximității lor spațiale, exceptându-l totuși pe cel situat pe strada Valea Cascadelor. Nu trebuie omis faptul că în aceste ghetouri proporția de romi nu atinge aproape niciodată procentul maxim.

Pentru o mai bună exemplificare voi expune mai jos câteva aspecte generale de ordin geografic, în paralel cu evidențierea celor sociale, economice și de mediu pentru câteva dintre ghetourile din tabelul de mai sus.

a. Ghetoul de la km. 10 din Brăila

La 10 km de Brăila într-un cartier îndepărtat de centrul orașului, câteva sute de oameni trăiesc izolați de ani buni de zile într-o colonie din apropierea fostului combinat brăilean de celuloză și hârtie. Există jurnaliști care compară locuirea din Colonia de la km. 10 cu un infern, pentru că, spun ei, „cum mergi pe DE 584 [adică drumul european 584], către Slobozia, vis-a-vis de Platforma Chimică Chiscani, zărești fără să vrei mai multe blocuri cenușii, sărăcăcioase ... locul în care se ascund cei mai mulți infractori ai Brăilei ... Printre noroaie și mormane de gunoaie, câini vagabonzi și gropi, își duc zilele aproximativ 700 de romi, majo-

ritatea fără forme legale. Tot acolo trăiesc zeci de copii ... lăsați în voia sorții” (Grosu, 2010).

Locuitorii coloniei, romi în majoritate – peste 80 de procente (Institutului pentru o Societate Deschisă, 2004, p. 53) –, abia dacă se descurcă. Raportat la anul 2006, se specifica în presa de la acea dată, că încălzirea locatarilor se face pe baza sobelor improvizate „realizate din pământ” (http://www.realitatea.net/romania-din-ghetouri_24573.html). Alimentarea cu apă de la cișmeaua din apropiere apare ca un laitmotiv al ghetourilor urbane românești, iar de la această regulă nu face rabat nici Colonia de la km. 10.

Dintr-o altă sursă aflăm că „doar simplul domiciliu în acel loc și deja este suficient ca viața acestora să fie cu mult mai sumbră decât a altora. Comunitatea de romi ... a bulversat, ani la rând, comunitatea locală, cu tot felul de cazuri, care mai de care menite să umple de suspans timpul de emisie al unor posturi de televiziune locale sau naționale. Cazuri dintre cele mai sumbre” (Ivan, 2007). Ceea ce reiese din citatul anterior preluat din scrierea Sorinei Ivan prezumă că în mentalul colectiv al brăilenilor Colonia de la km. 10 a devenit un loc al stigmatului, un spațiu al rușinii și al infractorilor (ori al infracțiunilor). Dar, să nu uităm totuși, ne amintește aceeași autoare, viața încorsetată de foarte multe lipsuri, provenite din neștiință, nepăsare, ghinion ori cine mai știe ce alte cauze. Covârșitor de mulți trăiesc dintr-un ajutor social din care sunt condamnați să supraviețuiască și să-și plătească inclusiv chiria, lumina, să se mai îmbrace dacă își permit sau „câte și mai câte are nevoie orice om la casa lui” (Ivan, 2007).

Mulți dintre locuitorii Coloniei de la km. 10 ar trebui să muncească, să fie productivi... Însă aici apare o barieră identificată de Sorina Ivan: însăși distanța de 10 km până în oraș, care îi marginalizează pe locuitori și creează reale probleme în obținerea unui loc de muncă. Legat strict de mobilitatea acestor oameni este și problema banilor pentru abonamentul de tramvai, de altfel singurul mijloc de transport în comun spre și dinspre oraș.

Există multe probleme la kilometrul 10 și infinit mai multe necesități sociale. Pentru a menționa numai câteva dintre lipsurile din ghetoul Brăilei, ar trebui să ne gândim la necesitatea unei secții de poliție, a unei grădinițe și a unei școli, mijloace importante educării celor din zonă și,

nu în ultimul rând, la necesitatea unui cabinet medical care să funcționeze în mod concret în colonie.

b. Ghetourile Craica și Horea din Baia Mare

Ghetoul Băii Mari, *punga de sărăcie* a orașului, *cartierul de cocioabe improvizate* etc., iată cum își încep articolul din data de 14 ianuarie 2012 jurnaliștii Cătălin Țineghe și Lavinia Săbăciag. Mizeria, debandada și șobolanii sunt la tot pasul. Cei de pe urmă mișună nestingheriți pe lângă copiii de 2-3 ani (Țineghe și Săbăciag, 2012). Când plouă este aproape imposibil să te deplasezi în perimetrul Craicăi fiindcă nămolul depășește pe alocuri glezna. În urmă cu 15-16 ani, spunea un locuitor din zonă, pe locul actualului *ghetou* nu era nimic, nicio construcție... doar câmp. Romii care locuiesc în perimetrul Craicăi nu sunt nici proprietarii terenului, nici ai colibelor dezvoltate haotic și spontan, iar autorizația de construcție lipsește cu desăvârșire (Sabău, 2011).

Pârâul Craica a devenit un adevărat blestem pentru locuitorii orașului Baia Mare. În ciuda faptului că străbate mai multe localități, pârâul devine în cel mai pur sens o groapă de gunoi numai pe raza municipiului reședință de județ. Cauza principală o reprezintă comportamentul sutelor de romi care s-au stabilit pe malurile cursului de apă. Acesta devine un pericol sanitar, amenințându-i pe locuitorii cartierului vecin, cu precădere în sezonul cald. Vara, focarul de infecție se naște „din cauza mirosurilor insuportabile și a mormanelor de gunoi ce zac chiar sub geamul băimărenilor ce locuiesc pe strada Păltinișului [care] sunt nevoiți să își țină ferestrele închise” (Săbăciag, 2011).

Pe lângă *sărăcie*, *mizerie*, *șobolani* etc., o altă constantă a vieții din *ghetou* este, afirmă Cosmin Mesaros (2011), *alcoolul*. Dezolantul peisaj de pe Craica îl face pe jurnalistul citat mai devreme să exclame că „nu mai este demul «doar o stradă cu țigani». E un *ghetou* fără ziduri! ... Nu sunt nici ziduri, să zici că «cineva» i-a separat, i-a închis, i-a izolat de restul oamenilor! Au ridicat ei singuri un zid, între ei și băimăreni. E un zid al violenței verbale, al înjurăturilor, al amenințărilor, al mizeriei, al infracțiunilor!” (Mesaros, 2011).

Pe de altă parte, se pare că analogia cu Craica apare ca imperativă pentru *ghetoul* Horea datorită similitudinilor. Majoritatea romilor sunt foarte săraci. Exceptându-i pe cei ce lucrează la compania locală de

salubritate a orașului, muți dintre cei rămași trăiesc din ajutor social și alocațiile copiilor: „...nu lucrăm nicăieri. Numa' alocația copiilor avem, atât” (Popescu, 17 nov. 2011).

În urma unui control, în 2011, autoritățile au descoperit că oamenii aveau datorii mari la plata întreținerii, în condițiile în care chiria impusă era mică. Povara socială și economică este cu atât mai mare cu cât familiile de romi au câte 6-7 copii pe care trebuie să-i hrănească și să-i îmbrace. Mai mulți chiriași stau în permanență cu teama că vor fi evacuați, pe de o parte, iar pe de altă parte, autorităților le este frică să-i evacueze pentru a nu spori numărul cocioabelor și al oamenilor care locuiesc ilegal pe Craica (Popescu, 3 nov. 2011). Continuând șirul similitudinilor cu Craica, se poate spune că mizeria este de nedescris, iar gunoiul la tot pasul. Oamenii fac o mizerie incomensurabilă, aruncă în drum cu pungă, cu borcane... (Ruja, 2011). Conform spuselor lui Mihai Șoica (2011), este o contradicție logică între munții de resturi dintre blocuri și faptul că majoritatea locuitorilor de aici care lucrează, sunt angajați la Salubritate și strâng gunoaiile orașului în fiecare zi, iar la ei acasă, în schimb, gunoiul persistă peste tot. Peisajul zonei este completat de fațadele aproape ruinate ale blocurilor.

c. Ghetoul de lângă stația de epurare din Miercurea Ciuc

Evoluția ghetoului de lângă stația de epurare a orașului Miercurea Ciuc începe în urmă cu aproape zece ani. Debutul alungării din oraș s-a produs – după însemnările ziarului *Gândul* – în 2004 când autoritățile locale au hotărât ca cei peste 140 de etnicii romi „să fie scoși din oraș. [Astfel că], Romii au fost înghesuiți în șase barăci din marginea Ciucului, într-o zonă împrejmuțată cu gard înalt de sârmă” (<http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965>), într-un spațiu de numai 700-800 m². Cu timpul, remarcă Anna Kovacs (2011), deși pare greu de imaginat aici au ajuns să trăiască aproape 200 de suflete „în condiții inumane, îngrămădiți în câteva barăci metalice și cocioabe insalubre” (Kovacs, 2011), fapt consemnat în propriile rapoarte și de organizația *Amnesty Internațional* (Safta, 2010) care amintea că „locuințele”, adică acele rulote metalice folosite cândva de către lucrătorii de la exploatarea forestieră, erau supraaglomerate, iar condițiile sanitare erau extrem de inadecvate.

Sărăcia, mizeria și infecțiile sunt cuvintele de ordine în periferia „cea mai murdară” a Ciucului. Romii supraviețuiesc cu banii obținuți din fierul vechi colectat de prin gunoaiele orașului. Se încălzesc la godine, care mai mult emană fum decât să încălzească încăperile. Iar apa și-o procură de la cișmeaua situată lângă „pârâul ... [care] de fapt, e apa care spală cotețele de porci ale penitenciarului aflat la câteva sute de metri de colonie” ([http:// www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965](http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965)), și care îngheață foarte tare în perioada temperaturilor scăzute din timpul iernii. Oamenii sunt astfel nevoiți să topească zăpadă pentru a putea bea apă. Cu toate acestea, exceptând gunoiul care se colectează cam o dată pe lună, în interiorul ghetoului imaginea este terifiantă de-a dreptul: „o clisă de noroi combinat cu gunoaie, în care piciorul ți se înfundă până la gleznă. Barăcile sunt STAS, proiectate pentru cinci persoane. În ele s-au băgat câte nouă-zece inși. Cei care nu au mai avut loc și-au construit singuri adăposturi – niște chițimii din lemn și plastic. Nu le-au făcut din chirpici, că nu au avut pământ” ([http:// www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965](http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965)).

Mai mult chiar, unii oameni numesc „casă”, încropita încăpere alcătuită din ridicături de nuiele acoperite cu saci de plastic.

d. Ghetoul din Parcul Tineretului, Botoșani

Arealul Parcul Tineretului este cea mai săracă zonă a municipiului Botoșani. Oamenii de aici abia dacă au bani de pâine și ceva pe lângă. Cele două imobile (T135 și T140) din Parcul Tineretului ce alcătuiesc așa-numitele *ghetouri* din Botoșani, sau zona ghetou „Vietnam”, după cum se arată într-un articol din ziarul *Adevărul* (Sârbu, 2011), au fost construite în anul 1970 și date în folosință un an mai târziu. Din spusele jurnalistei Otilia Maxim (2012) reiese că la vremea respectivă blocurile erau mândria botoșănenilor. Cu timpul însă, clădirile au ajuns aproape la stadiul de ruină, fapt datorat comportamentului și atitudinii locuitorilor. De pildă, constată jurnalista botoșăneană, astăzi barometrele civilizației din ghetou sunt reprezentate în principal de *lipsa educației* și de *sărăcie* (Maxim, 2012). Nivelul educației este foarte scăzut (maxim gimnaziu). Studiul realizat de Popescu, Arpinte și Neagu consemnează că în 2005, de exemplu – anul realizării cercetării –, existau numai două

cazuri de femei cu zece, respectiv douăsprezece clase. Sursele principale de venit sunt reprezentate de alocațiile copiilor, ajutorul social și bani/produse obținute în urma muncii cu ziua. Familiile, destul de numeroase (3 copii în medie), pentru a-și spori veniturile trimit sau folosesc copiii la muncă încă de la vârsta de 10-12 ani (Popescu, Arpinte și Neagu, 2005, pp. 4-5). Totodată, copiii se joacă sub geamurile garsonierelor printre spații pline cu *deșeuri* de toate tipurile depozitate necorespunzător și printre *șobolani*. Drama acestei comunități este legată de copiii născuți și crescuți în condiții inumane și care rămân într-o lume pierdută. Părinții lor, din nefericire, au fost obișnuiți să aștepte ca autoritățile să le rezolve problemele fără ca ei înșiși să facă ceva.

e. Ghetoul G4 din Galați

Înainte de toate trebuie spus că fiecare zi ce trece transformă blocul G4 din cartierul Micro 19 din Galați într-o adevărată și veritabilă ruină. Nu întâmplător G4 se regăsește pe lista imobilelor gălățene cu risc seismic sporit (Mototolea, 2012), gradul 1. În atare situație, ținând cont că, în zona Vrancea, aflată nu departe de Galați se intersectează trei plăci tectonice continentale și activitatea seismică este intensă, situația acestui imobil este foarte critică, putându-se prăbuși în cazul unui cutremur de magnitudine ceva mai mare.

Blocul are trei scări și adăpostește o comunitate consistentă numeric, nu mai puțin de 350 de familii (Aur, 2011); dând crezare celor apărute în *Evenimentul Zilei* în urmă cu 5 ani „trei sferturi din locuitori sunt țigani și boschetari”, blocul căpătându-și denumirea de ghetou din cauza celor care-l locuiesc și care l-au distrus în cea mai mare parte. Nu are uși, și, într-o oarecare măsură, nici ferestre. Holurile sunt lugubre, întunecate și foarte îmbâcsite de un aer greu de respirat care vine, cel mai probabil, de la fostul spațiu al WC-ului. Pe pereții de ciment din apropierea fostului spațiu destinat WC-ului apare (aflăm dintr-un articol) o mîzgă „mișcătoare” semn al dezastrului sanitar, deoarece, chiar dacă acest spațiu a fost dezafectat „oamenii încă mai aruncă, de sus, tot felul de mizerii” (<http://galateni.net/forum/topic/819-g4-blocul-groazei/>). Iar aleile din preajmă sunt „pavate” cu un soi de pământ galben ce seamănă mai degrabă cu ulițele unui cătun amărât (<http://www.ziare.com/galati/stiri-actualitate/mana-vizitiu-prin-micro-19-1804829>).

Și totuși, cadrul acesta adăpostește o comunitate. Una a promiscuității, a bolilor, a indiferenței și chiar a inconștienței.

f. Ghetoul Istru din Giurgiu

Oamenii ce ocupă în prezent ghetoul Istru din Giurgiu, aproximativ 500 de suflete în marea lor majoritate de etnie romă (Vladu, 2011), se zbat într-o sărăcie extremă și într-o mizerie cruntă. În unele locuințe trăiesc chiar și 10 persoane. Cel mai alarmant caz este cel al blocului dezafectat în care mai locuiesc totuși câteva persoane. Condițiile de locuit – dacă le putem numi așa – sunt de-a dreptul inumane „Geamuri sparte, acoperite cu celofan sau cu pungi. Uși lipsă, haine și gunoaie aruncate în camere părăsite, șobolani, miros de urină și fecale la tot pasul. Pentru a face rost de bani, oamenii au început să spargă zidurile interioare și să vândă până și cărămida” (Vladu, 2011). Nu a trecut multă vreme după revoluție, că în numai câțiva ani, imobilele, foste cămine de nefamiliști au și fost distruse. Dintre acestea o parte a fost reabilitată de municipalitate în urmă cu peste zece ani: „Căminele de la Istru au fost reabilitate în 2000, au fost schimbate instalațiile, au fost văruite camerele, s-a luat fiecare încăpere, dar în jumătate de an au distrus tot, au spart țevi, au furat calorifere” (Alexandru, 2011), iar cealaltă parte încă mai așteaptă finanțare. Bunăoară, trei dintre imobile (B1, C și D) arată astăzi de parcă ar fi nelocuite. S-a furat aproape tot ce se putea valorifica: de la tocărie la instalații și de la cărămizi la fier (Vladu, 2011). Gradul avansat de degradare a făcut ca unul dintre aceste blocuri să fie chiar dezafectat. Celelalte două care au mai rămas de renovat au parte de un comerț informal sau de o „bursă neagră” a chirilor de-a dreptul înfloritoare (Grigore, 2012).

Cât despre copii, aceștia obișnuiesc să se joace printre resturile de alimente, gunoaie și chiar să intre în tomberoane „căutând de mâncare” (Tomită, 2011), de unde mai colectează uneori tot felul de obiecte pe care apoi le duc acasă. Un spațiu predilect pentru joaca celor mici este cimitirul Sf. Haralambie din imediata apropiere, unde nu se sfiesc să cerșească (Sminchise, 2011). Numărul de copii este destul de mare, familiile au până la 8 copii pe care trebuie să-i întrețină. Abandonul școlar cauzat de situația materială precară a familiei din care provin elevii este la cote alarmante. Astfel, unii copii merg la școală, majoritatea însă

nu „în timp ce colegii lor de vârstă își petrec vremea pe internet, copiii de la Istru au parteneri de joacă șobolanii. Iar mormanul de gunoaie din spatele blocurilor... tot universul copilăriei loc” (Cimpoeru și Rotaru cf. <http://www.stirigiurgiu.ro/>). Speranțele copiilor de aici, dacă ele există, sunt doar niște speranțe deșarte.

g. Ghetoul NATO din Oradea

Începutul anilor '70 a marcat momentul în care familiile de romi din Oradea ce locuiau în Calea Clujului și alte zone din apropierea străzii Voltaire, au fost pur și simplu scoase din case și expropriate, pentru a face loc viitoarelor fabrici socialiste. „Au fost mutate forțat în 6 blocuri construite special pentru aceste familii. În prezent (anul 2008 – n.a.) blocurile și zona arată ca după o intervenție militară. Multe geamuri sunt sparte, unele înlocuite cu carton, tablă sau pânză; pereți cu tencuiala căzută, plini de graffiti; gropi de jur împrejur înfundate cu gunoaie; mormane de fiare și cartoane; multă sărăcie și mizerie ... pereții [holurilor interioare] sunt plini de igrasie, fără nicio sursă de lumină ... scările reci, degradate și soioase” (Horgoș, 2008). Cam așa schița Cristian Horgoș evoluția spațiului locativ NATO, unde într-o locuință trăiau, în 2008, chiar și trei familii, situație nemaiîntâlnită în niciun alt ghetou al României urbane.

Ghetoul se află și astăzi, ca și în trecut, la periferia sud-vestică a municipiului Oradea. Aici, într-un spațiu de aproximativ 40 m² locuiau până la 20 de suflete „părinți, copii, bunici și alte rude” (Horgoș, 2008). Completând istoria moștenirii comuniste, Adrian Criș (2006) adaugă faptul că romii care nu au mai putut fi înghesuiți în cele 6 blocuri, au fost lăsați să-și ridice case, chiar și fără acte, în aceeași zonă. Blocurile NATO ce adăpostesc peste 150 de familii de romi sau, mai bine spus, 700 de persoane, au nevoie grabnică de reparații după cum s-a putut constata din citatul preluat din articolul lui Horgoș. De altfel, acesta este peisajul dezolant în care se joacă astăzi sute de copii condamnați la un viitor nesigur și crud: „locul unde mizeria aproape că ține de zestrea genetică, unde oamenii își țin(eau) cail și câinii în apartamente, unde își aduc(eau) cina compusă adesea din resturi procurate din tomberoane, dar unde parabolicele cresc la fiecare geam” (<http://hunedoreanul.gandul.info/magazin/viata-in-ghetou-4922382>).

h. Ghetoul Pata Rât din Cluj-Napoca

Adrian Dohotaru (2011) crede că arealul romilor de la Pata Rât este „cel mai mare ghetou din apropierea unei gropi de gunoi din Europa”, fapt reiterat și de Mădălina Gorschi (2012). Alianța Civică a Romilor din România (ACRR) într-o postare pe site-ul său tranșează problema romilor de aici notând că aceștia locuiesc într-un areal marginal care funcționează ca un *ghetou etnic*. Una dintre cele mai cuprinzătoare descrieri realizate în privința romilor de la Pata Rât a fost realizată de jurnalista Alexandra Păcurar. Potrivit acesteia „Pata Rât reprezintă de zeci de ani imaginea vieții în sărăcie, în mizerie, întreținută de romii care trăiesc din valorificarea deșeurilor” (Păcurar, 2010). Imaginea schițată de Alexandra Păcurar este validată și de către Adina Fartușnic (2012), care afirmă la rândul său că romii de la Pata Rât trăiesc efectiv din „adunatul gunoaielor, [pentru că] nu au altă sursă de venit”. Pata Rât și, implicit, comunitatea de romi de aici reprezintă după cum foarte plastic titrau jurnaliștii de la publicația clujeană *City News* „pata de pe obrazul Clujului”. Comunitate este astăzi alcătuită din trei grupuri umane sau așezăminte după cum le numește Ramona Costea (2012): Cantonului, Dallas și Noul Pata Rât. Acestea adună laolaltă circa 2.000 de romi.

Aruncând o privire în trecut, Alexandra Păcurar (2010) constată că „primii oameni «instalați» la Pata Rât nu au fost romi”. În anii '70 ai secolului trecut, marginea vestică a Clujului a devenit gazda viitoarei gropi de gunoi a orașului și, în aceeași etapă de timp, s-au stabilit în apropiere câțiva indivizi care se ocupau cu creșterea animalelor. Șeful companiei de salubritate povestește că până în 1989 la groapa de gunoi nu se stabiliseră decât vreo zece familii de romi din Cluj poposite pe rampă în urma crescătorilor de animale. Ulterior s-au înmulțit întrucât romii deja stabiliți la Pata Rât au început să-și aducă rudele. După '90 au început să vină din ce în ce mai mulți (Păcurar, 2010). Până și reprezentanții organizației Amare Phrala spun că mai toți cei care locuiesc la Pata Rât s-au stabilit aici în anii '90. Lipsa locuinței și a veniturilor sunt cei doi factori majori ce au favorizat apariția comunității de romi de la Pata Rât.

După spusele Ramonei Costea, Dallas-ul a fost botezat astfel în mod ironic „tocmai pentru că nu are nimic de a face cu celebrul oraș de bogătași din serialul american. Aici locuiesc de ani buni ... familii de romi

care își câștigă existența exclusiv din colectarea deșeurilor din groapa de gunoi pe care le vând apoi mai departe ... nu au case, ci locuințe din carton, nu au canalizare și apă potabilă și nici nu sunt racordați la agentul termic” (Costea, 2012). În aceeași ordine de idei Maria Roth (2011) concluzionează că în Dallas-ul clujean „trăiesc de peste 20 de ani, în condiții de slum indian, pe seama gropii de gunoi a orașului” mai mulți locuitori de etnie romă.

Dacă apariția și evoluția așa-numitului Dallas se identifică cu istoricul anterior, romii de pe strada Cantonului au fost relocați din oraș la periferie în anii '90. Deși măsura autorităților, cel puțin la nivel declarativ a fost numită provizorie, s-a dovedit ulterior că „pe lângă cei mutați au mai venit poate de încă trei ori mai mulți, și-au făcut barăci de lemn și stau acolo ilegal” (Păcurar, 2010) deoarece între timp nu a fost găsită o altă soluție, romii rămânând tot în același loc. În plus, numărul barăcilor a sporit din moment ce au apărut copii care au crescut și nu au mai dorit să locuiască cu părinții, făcându-și propria lor locuință.

Se mai adaugă la cele două grupuri de romi de mai sus cel de-al treilea, care a început să se contureze în 2010. Municipality a demarat atunci un proiect de construire a zece locuințe sociale modulare pe un teren viran în proximitatea nepermisă a gropii de gunoi. Elza Almasi consemna într-un articol din 2010 că „locuințele sociale construite de municipalitate ... se află chiar pe dealul de deasupra cocioabelor ... și a mormanelor de gunoaie”. Locuințele modulare au fost concepute pentru a găzdui câte patru familii. Întregul proiect dezvoltat pe o suprafață de 3.000 m² a costat municipalitatea puțin peste un milion de lei. Astfel, în 2010 locuințele sociale au fost gata pentru a primi familiile de romi aduse aici de municipalitate din casele de pe strada Coastei. Așadar, romii care locuiau pe strada Coastei în vecinătatea municipalității, dar și în locuințe improvizate, au fost relocați în decembrie 2010. Conform Elzei Almasi (2011) „aceștia au fost anunțați cu două zile înainte de acțiunea de mutare”, fiind foarte indignați de mutarea „consumată” în plină iarnă „în grabă și la marginea orașului, unde li s-au pus la dispoziție locuințe fără încălzire cu gaz” (Almasi, 2011).

i. Ghetoul „zidului berlinez” din Sfântu Gheorghe

În 1989 când *adevăratul Zid al Berlinului* a căzut permițând milioanele de oameni care au fost separate să înceapă o viață nouă în libertate, spunea Dejan Petrovic manager de proiect la *ERSTE Foundation* într-o postare de-a sa pe site-ul de socializare Facebook, a apărut un nou zid într-un mic oraș din România, care împărțea o stradă în două, separa populația romă de cea ne-romă, vechiul de nou și murdarul de curat (Petrovic, 2010). Petrovic vorbea bineînțeles despre gardul solid din betond denumit sugestiv „zidul berlinez” din orașul Sfântu Gheorghe, care tăia în două ultimii 200 de metri ai străzii Váradi József de-a lungul axului său central „despărțind comunitatea de țigani de «lumea civilizată»” (Kovacs, 2009) și creionând un ghetou de romi. De o parte a zidului se află câteva imobile de patru etaje în care își au domiciliul câteva zeci de familii de maghiari și români, iar de cealaltă parte se înșiră locuințele romilor din cartierul Órkő (Mateescu, 2010). Pe scurt, autoritățile comuniste – căci ele l-au ridicat în urmă cu mai bine de 20 de ani – au dorit după cum bine remarca atât Dejan Petrovic, cât și Irina Mateescu, să țină departe pe cât se poate animalele romilor, noroiul și mizeria, și să îi determine în același timp pe romi să meargă spre casă separat de ceilalți locuitori ai orașului (Rotar, 2010).

În acord cu cele enunțate mai sus, această construcție comunistă a fost realizată în intervalul 1985-1987, și este după spusele unuia dintre cei doi viceprimari ai orașului Sfântu Gheorghe, ilegală, întrucât nu posedă autorizație de construcție (Kovacs, 2009). Așadar, dincolo de zid trăiește o comunitate însemnată de romi. Numărul acestora se ridică la aproximativ 1.000 de persoane. Familiile sunt foarte numeroase având câte patru, cinci sau uneori chiar mai mulți copii. Comunitatea romă din *ghetoul zidului berlinez* se prezintă astfel: „alocațiile primite de pe urma lor (a copiilor – n.a.) și ajutoarelor sociale plătite uneori sunt, în cele mai multe cazuri, singura lor sursă de venit. Când banii se termină, oamenii încep să umble cu și mai multă îndârjire prin containerele de gunoi din oraș” (Kovacs, 2009).

Câtă vreme le este foarte greu să-și găsească un loc de muncă, romilor nu le rămâne – dacă am exclude evidențele din celelalte ghetouri urbane ale României – decât să-și câștige existența din vânzarea fierului vechi colectat de la rampa de gunoi, „aceasta fiind zilnic asaltată de

căruțași care cotrobăie prin resturile aruncate în speranța că găesc ceva de mâncare, sau mai prețios de atât: fier vechi” (Székely, 2012).

j. Ghetourile Muncii și Speranța din Piatra Neamț.

Investiția din strada Muncii care a presupus construirea a cca. 80 de unități locative a costat aproximativ 2,2 mil. de euro și se extinde pe o suprafață de 20 de mii m². O parte din finanțare, aproximativ 600 de mii de euro, a provenit de la bugetul de stat. Fiindcă sunt și familii care au în componență câte 10-11 membri, adaptarea gospodăriei se arăta ca obligatorie. Garsonierele așa cum au fost concepute nu ofereau optimul de spațiu, suprafața totală a acestora fiind de 21 m². Locuințele aveau fiecare câte o cameră de zi și o bucătărie cu sobă. Așadar, cartierul din zona Muncii s-a mai schimbat odată cu scurgerea timpului. Locatarii și-au adaptat astfel căminele prin încropirea, fie a unei verande, fie a unei bucătării de vară. Chiria pentru fiecare locuință ridicându-se la numai 30 de lei (Ostahie, 2007).

Mulți jurnaliști de la diverse publicații locale între care se numără și Ion Ochișor numesc cartierul de locuințe sociale de pe strada Muncii pur și simplu ghetou. Pe lângă imaginile atașate articolului său din data de șapte mai 2011 care ilustrează mizeria și precaritatea locuirii din acel spațiu, autorul aduce ca argument în susținerea noțiunii de ghetou „elementele infraționale care provin din acest loc” (Ochișor, 2011) ce creează probleme locuitorilor din spațiul adiacent. Laurențiu Huma tratează și el subiectul mizeriei, de data aceasta în cartierul Speranța, afirmând că perimetrul adiacent spațiilor de locuit se transformă treptat într-o veritabilă groapă de gunoi (Huma, 2009). Printre evenimentele negative petrecute adesea în ghetoul Muncii se numără și taxele de protecție potrivit publicației *Ziar Piatra Neamț*. Jurnaliștii de la acest ziar au desfășurat mai multe anchete în locurile rău-famate ale orașului, aici înscriindu-se și ghetoul Muncii, aceștia ajungând la concluzia că și asistații social „au luat din proastele obiceiuri ale societății neasistate și cei mai puternici au început să agreseze pe cei mai slabi în vederea obținerii de foloase sau sume de bani” (R.I., 2010). Practic primele informații cu privire la astfel de evenimente au provenit tocmai din ghetoul Muncii.

Cât privește ghetoul Speranța din Piatra Neamț, trebuie făcute câteva precizări inițiale. Pentru a evita confuzia care se face adesea, trebuie menționat că în cartierul Speranța aflat la aproximativ 3 km de oraș există două entități diferite, atât ca mod de viață și locuire, cât și ca tip al locuinței. Aceste două entități spațiale sunt despărțite între ele de un gard. Deoparte a gardului se află ansamblul locuințelor ANL (blocuri și vile) populate covârșitor de români, iar de cealaltă parte a acestuia trăiește o comunitate însemnată de romi în incinta unor hale care au aparținut unei foste ferme de păsări, actualmente amenajată de autorități sub forma unor garsoniere de locuit. Ambiguitatea sau confuzia pe care încercăm să o elucidăm prin rândurile de mai sus a fost tratată foarte plastic de jurnaliștii de la *Ziar Piatra Neamț* sub forma „aceste entități teritoriale sunt despărțite de un gard, și ce vedeți în [cartierul ANL] Speranța, nu are nicio legătură cu focarul de infecție de peste gard” (<http://ziarpiatraneamt.ro/rromii-din-speranta/>), adică de la halele fostei ferme, aceștia atrăgând totodată atenția asupra mizeriei ce persistă în spațiul ocupat de romii. Mizeria, șobolanii și zecile de câini vagabonzi sunt doar câteva dintre elementele vieții din ghetoul Speranța și în opinia jurnalistei Simona Țărnă.

k. Ghetourile Bucureștiului: Zăbrăuți, Aleea Livezilor, Tunsu Petre, Amurgului și Valea Cascadelor

Așa-numitele ghetouri din București, după cum înșiși locuitorii lor le denumesc, reprezintă o pată de culoare urbană, un cadru morfologic aparte. Conotația de ghetou în arealul bucureștean a luat naștere ca urmare a concentrării spațiale a romilor și sărăciei în zone cu infrastructură tehnico-edilitară precară. Locuitorii acestor zone sunt constrânși să trăiască în astfel de spații datorită, în principal, lipsei veniturilor, educației și slabei pregătiri profesionale. Hibeles sau handicapurile de acest fel excluzându-i pe indivizi de la participarea socială și accesarea în zone urbane cu locuințe bune. Areale de acest gen se întâlnesc cu precădere în sectoarele patru, cinci și șase, și mai puțin sau chiar deloc în celelalte unități administrative. Pe scurt, dacă am inventaria problemele cu care se confruntă ghetourile Bucureștiului în mod cotidian, acestea ar fi (Mionel și Neguț, 2011, pp. 205-206):

- lipsa spațiului locativ întrucât camerele sunt sub standardele de normalitate ale locuirii;
- lipsa igienei și lipsa facilităților elementare de locuire (mobilier, dotare sanitară etc.);
- lipsa actelor de identitate;
- lipsa drepturilor de proprietate în numeroase cazuri;
- lipsa educației și abandon școlar ridicat;
- manifestări brutale ale violenței; conflicte intracomunitare;
- infracționalitate crescută (furturi, taxe de protecție, amenințări, răpiri etc.);
- prezența traficului de droguri și a persoanelor drogate;
- absența salubrității ce favorizează persistența gunoaielor;
- poluarea dată de abundența gunoaielor care sunt adesea aruncate pe fereastră; adevărat dezastru ecologic urban deoarece puzderia de deșeuri a atras prezența vectorilor disipării bolilor (șobolani, gândaci etc.).

În altă ordine de idei, problemele urbane cu care se confruntă populația ghetourilor bucureștene sunt absolut identice cu cele expuse ceva mai pe larg în cazul celorlalte situate în diferite orașe ale țării. Se constată din cele expuse până acum, un anumit tipar social specific ghetourilor din orașele României, ce poate fi conceptualizat și particularizat în conformitate cu dimensiunile spațiale și sociale întâlnite în cazurile analizate. De asemenea, se remarcă aici și o concentrare însemnată de persoane asistate social în diferite moduri conform celor de mai jos.

4. În loc de concluzii: asistența socială în ghetourile urbane

Aproape că este de necontestat faptul că așa-zisele ghetouri urbane concentrează un mare număr de asistați sociali, atât prin prisma sărăciei, cât și datorită altor dezavantaje cu care se confruntă și pe care le-am discutat pe larg în secțiunile anterioare. Tipul de asistență socială și exemplele ce vor urma vin să întărească aserțiunea anterioară. Trebuie reținut că populația beneficiază de ajutor social în varii forme, de la

locuință cu chirie mică și achitarea utilităților, până la oferirea unei mese zilnice și plata unor indemnizații.

Concret, în ceea ce privește Aradul, dintr-un articol publicat în anul 2006 reiese că majoritatea romilor nu numai din Checheci, dar și din oraș în general *sunt dependenți social în proporție de 80 de procente*: ajutor social, masă la cantina socială, ajutoare materiale, consiliere socială și judiciară etc. Aceasta este o realitate tristă în care „romii ... în colibe, așteaptă flămânzi și murdari blidul social, cu copii care mor de febră sau răceală [și] cu tineri fără școală” (Gheorghe, 2006).

Tot în Transilvania, însă ceva mai la nord în Oradea oamenii trăiesc după spusele lui Ovidiu Morcan (2007) în condiții foarte grele, *majoritatea doar din ajutor social și ce mai găsesc prin groapa de gunoi*. Situație ce pare a fi neschimbată și la Satu Mare, unde ghetoul Ostrovului găzduiește *cei mai mulți asistați sociali din oraș* (Pop-Vladimirescu, 2012).

În urma unor situații limită legate de furnizarea curentului electric, romii din zona Craica au solicitat, printre altele, să fie în continuare tolerați în privința alimentării pe de o parte, și să se continue *ajutorul social* acordat de Primărie, pe de altă parte, până la oferirea unei alternative. Celălalt ghetou al Băii Mari – Horea – este, în fapt, un *spațiu de locuințe sociale* în care trăiesc mulți romi foarte săraci. Exceptându-i pe cei care lucrează la compania locală de salubritate, mulți dintre cei rămași *trăiesc numai din ajutor social și alocațiile copiilor* (Popescu, 2011). La Miercurea Ciuc, de pildă, relația celor de lângă stația de epurare cu Primăria este strict pragmatică. Romii muncesc patru zile pe săptămână „pentru Primărie” (după cum se menționează într-un articol din *Gândul* din octombrie 2005) în schimbul suportării de către instituție a cheltuielilor comune (apă, curent și ridicarea gunoierului) (Kovacs, 2011), fapt recunoscut și de către romi.

Pe de altă parte, la Sibiu *asistența socială capătă forma meselor zilnice* oferite celor din ghetou. Aceștia mănâncă la *cantina socială* din Gușterița (cartier al orașului), ori aduc mâncarea acasă pentru a se „înfrupta” din ea toată familia. Situația lor socială și economică este atât de dramatică, încât, afirma o femeie din Zăvoi „dacă ne-ar tăia și cantina, ar mai rămâne să mâncăm pur și simplu din gunoaie” (Mocanu, Orlandea și Carabașu, 2011). Iar de la Alexandra Ion-Cristea aflăm că

unii dintre „rezidenții” de astăzi ai Zăvoiuului au fost evacuați din diferite motive din locuințele sociale. Printre aceștia se găsesc și persoane care „și-au pierdut și ajutoarele sociale, pentru că nu au vrut să își facă orele de muncă în folosul comunității, conform legii” (Ion-Cristea, 2006).

Nici în orașele Moldovei lucrurile nu sunt mult diferite în comparație cu cele prezentate până acum. În ghetoul de la km. 10 din Brăila, *covârșitor de mulți trăiesc dintr-un ajutor social* din care sunt condamnați să supraviețuiască și să-și plătească inclusiv chiria, lumina și să se mai îmbrace dacă își permit (Ivan, 2007). La Botoșani exceptând alocațiile copiilor și unele produse ori bani obținuți din munca cu ziuă, în ghetoul din Parcul Tineretului *cea mai importantă sursă de venit pentru mulți o reprezintă ajutorul social*. Peste 150 de familii au datorii foarte mari la plata utilităților. Valoarea totală a datoriilor atingea în 2010 suma de 60 mii lei după unii (Constantiniu, 2011), 180 mii de lei după alții (Maxim, 2011). Romii din cele două blocuri spun adesea că sunt oameni săraci, locuiesc în *blocuri sociale* și sunt întreținuți de Primărie (<http://stiri.botosani.ro/stire/34282/Cetatenii+de+la+ghetouri,+nemultumiti+ca+au+fost+debra nsati+de+la+caldura+si+apa+cald.html>).

Pe strada Munții Tatra din Constanța numai un număr extrem de mic dintre locatarii așezării informale „sunt mai răsăriți”, înțelegând prin aceasta că au un loc de muncă sau pensie. În rest, cei mai mulți își duc chinutul trai zilnic din *veniturile provenite din ajutor social*, alocații, ori din vânzarea fierului vechi (Dumitrov, 2011). Aceeași situație este întâlnită și la Drobeta Tr. Severin unde locuitorii ghetoului L2 trăiesc din „cărăușie, fier vechi, cerșetorie și ajutor social” (Lobda, 2003). Mulți dintre ei fiind *asistați social* nu-și pot permite să plătească nici măcar facturile pentru utilități, ceea ce se petrece după cum am văzut mai devreme și în ghetoul din Botoșani.

„Pe noii chiriași îi așteaptă un adevărat lux în noile imobile puse la dispoziție de municipalitate” sau „locuințe mai mult decât luxoase”, cam așa scria Adrian Arnăutu în august 2010 în privința mutării romilor din ghetoul Bârladului în noile *locuințe sociale*. Locuințele în care urmau să se mute romii din ghetoul G1 arătau impecabil și erau dotate cu toate utilitățile necesare (apă curentă, electricitate, gaz etc.). Oamenii aveau aici practic tot ce le lipsise dincolo, la G1. Cei mai mulți dintre chiriașii de la G1 au fost mutați în cele trei imobile din strada Cpt. Grigore Ignat

și doar o mică parte în blocul de pe strada Alexandru Vlahuță aflată în imediata apropiere. Mutarea din luna septembrie a anului 2010 s-a realizat făcând uz de toate regulile și normele legale pentru un trai civilizată, acțiunea fiind supervizată de municipalitate. Cei veniți în casă nouă și-au făcut contracte pentru utilități: salubritare, gaz, apă, electricitate etc. În total proiectul noilor locuințe sociale de la Bârlad a costat municipalitatea aproximativ 6 mil. RON (Călin, 2010).

Expunerea din secțiunea anterioară dezvăluie, de asemenea, câteva dintre *elementele asistenței sociale* de la Pata Rât. Municipalitatea a demarat un proiect de construire a zece *locuințe sociale modulare* pe un teren viran în apropierea gropii de gunoi care astăzi poartă numele de Noul Pata Rât. Câteva sute de persoane au beneficiat de pe urma acestui *proiect social*, iar acest lucru fără a mai aminti de cei care beneficiază de ajutor social și locuiesc în cele trei locații din apropierea gropii de gunoi.

Bibliografie

1. Alexandru, O. „Istru, locul unde viața se trăiește „la negru”. Traiul acolo este un cocktail de sărăcie, mizerie și ilegalitate”, *Adevărul*, 06 iulie 2011.
2. Almasi, E. „Mutarea romilor de pe Coastei a făcut vâlvă în toată lumea”, *City News*, 07 ianuarie 2011.
3. Aur, M., „Ce-ați făcut în ultimii 5 ani?”, *Monitorul de Galați*, 12 septembrie 2011.
4. Brădeanu, L. „Iarăși puși la zid de reporterii internaționali: jurnaliștii de la Deutche Welle consideră că romii de pe Horea trăiesc ca în ghetou”, *Informația Zilei Maramureș*, 20 octombrie 2011.
5. Buga, M. „Viața în ghetou”, *Bănățeanul*, 04 august 2008.
6. Caraibot, I. „Turnu Severin: Peste 80 de familii de țigani se mută într-un cartier rezidențial”, *Adevărul*, 20 august 2010.
7. Călin, R. „Ghetoul bârlădean, o nucă mai tare decât edilii: nu vor casă nouă”, *Obiectiv de Vaslui*, 30 iulie 2010.
8. Cimpoeru, C. și Rotaru, C. „Ghetourile de lângă noi. Șobolanii – partenerii de joacă ai copiilor din zona Istru”, *Știri Giurgiu*, <http://>

www.stirigiurgiu.ro/ghetourile-de-lan_ga-noi-sobolanii-partenerii-de-joaca-al-copiilor-din-zona-istru/ [accesat 09.05. 2012].

9. Costea, R. „Cum arată groapa Pata Rât la un an de la marea evacuare”, *City News*, 27 ianuarie 2012.

10. Criș, A. „Țigani Bihorului”, *Bihoreanul*, 08 august 2006.

11. Doboș, G. „Premierul a zburat până la Piatra Neamț pentru a inaugura „ghetoul” Speranța în halele fostei Avicola”, *Adevărul*, 04 septembrie 2003.

12. Dohotaru, A. „Romanian Beauty la Pata Rât. Primul marș anti-segregare din România”, *CiticAtac*, 15 decembrie 2011.

13. Dragomir, C. „Curățenie și Ordine – Curățenie generală și un șerif responsabil cu păstrarea ordinii și informarea poliției, în ghetoul Craica”, *eMaramureș (eMM.ro)*, 17 septembrie 2010.

14. Dumitrov, F. „Ghetoul de la marginea Constanței”, *Cuget Liber*, 19 iulie 2011.

15. Fartușnic, A. „Conflict între romi și Brantner pe “taxa de protecție””, *City News*, 22 martie 2012.

16. Gheorghe, F. R. „Ziua Internațională a Romilor – între bucuria regăsirii și lipsa de identitate!”, *Observator*, 6 aprilie 2006.

17. Gorschi, M. „Protest pentru susținerea locuitorilor din Pata Rât”, *UBB RADIO*, 23 martie 2012.

18. Grigore, M. „Ce să facem nene, am înghețat de frig”, *Săptămâna Giurgiuveană*, 20 martie 2012.

19. Grosu, M. „Cuibul infractorilor de la Colonia de la km. 10 se cosmetizează cu peste 160.000 de auro”, *Adevărul*, 12 februarie 2010.

20. Herman, V., „Adio, dar rămân cu tine: Țigani din ghetoul Craica vor fi mutați începând cu 1 noiembrie”, *ZiarMM*, 07 iunie 2011.

21. Horgoș, C. „Habitat, nu blocuri NATO”, *Bihor Online*, 15 martie 2008.

22. Huma, L. „În cartierul Speranța din Piatra Neamț, „răsare” o nouă groapă de gunoi”, *Realitatea*, 03 martie 2009.

23. Institutul Pentru o Societate Deschisă, (2004). *Monitorizarea Implementării la Nivel Local a Strategiei Guvernamentale Pentru Îmbunătățirea Situației Romilor din România*, Editura AMM, Cluj-Napoca.

24. Ion-Cristea, A. „O zi în Zăvoi”, *Sibiu 100%*, 10 septembrie 2011.

25. Ion-Cristea, A. „Sub limita umanului”, *Sibianul*, 23 octombrie 2006.

26. Ivan, S. „Altfel decât sub stigmatul rușinii!”, *Arcașu*, 14 august 2007.

27. Kovacs, A. „Ghetou la Sfântu Gheorghe. Țigani cer dărâmarea zidului care separă orașul de cartierul rromilor”, *Gardianul*, 26 februarie 2009.

28. Kovacs, A. „Țiganiada Ciucului”, *Jurnalul Național*, 18 aprilie 2011.

29. Lobda, F. „Zeci de familii de romi trăiesc laolaltă cu caii, porcii și păsările”, *Gazeta de Sud*, 04 septembrie 2003.

30. Mateescu, I. „Romii nu mai vor „zidul berlinez””, *Adevărul*, 26 ianuarie 2010.

31. Maxim, O. „Condițiile vitrege din ghetouri”, *Evenimentul de Botoșani*, 05 martie 2012.

32. Mesaros, C. „Romii răpuși de sărăcie rup tăcerea: Craica este subjugată prin teroare!”, *Informația Zilei Maramureș*, 26 octombrie 2011.

33. Mionel, V. (2012). „Pata care devine din ce în ce mai vizibilă. Cazul segregării etnice din ghetoul Pata Rât, Cluj Napoca”, *Sfera Politicii*, nr. 168.

34. Mionel, V. (2012). *Segregarea Urbană. Separați dar Împreună*, Editura Universitară, București.

35. Mionel, V. și Neguț, S. (2011). „The Socio-Spatial Dimension of the Bucharest Ghettos”, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, no. 33 E.

36. Mocanu, M., Orlandea, H. și Carabașu, A. „Și ei au dreptul la viață: topul săracilor sibieni”, *Mesagerul de Sibiu*, 15 noiembrie 2011.

37. Morcan, O. „Parabolice pe blocurile „sărmane””, *Bihor Online*, 28 noiembrie 2007.

38. Mototolea, M. „Afirmația seismologului Gheorghe Mărmureanu, că anul acesta ne paște un cutremur precum cel din 1977, le dă fiori gălățenilor”, *Adevărul*, 06 martie 2012.

39. Obrejan, A. „Dezinfecție în ghetoul de la G-uri”, *Adevărul*, 01 septembrie 2011.

40. Ochișor, I. „Piatra Neamț 2011 – Zona „Muncii””, *Ziar Piatra Neamț*, 07 mai 2011.

41. Omenya, A. (2003). *Theoretical Conceptualisations of Urban Segregation and Their Relevance to Housing in Post-apartheid South Africa*, CNR Conference Glasgow.

42. Ostahie, D. „Pietrenii, îngrijorați de un nou „ghetou””, *Monitorul de Neamț*, 05 mai 2007.

43. Păcurar, A. „Pata Rât, povestea ghetoului din marginea orașului european”, *City News*, 17 septembrie 2010.

44. Petrovic, D. „Ghetto in Sf. Gheorghe, Romania”, postare pe pagina de Facebook a fundației ERSTE, 30 martie 2010, http://www.facebook.com/note.php?note_id=383301731892 [accesat 07.08.2012].

45. Popescu, A. „Locatarii unui bloc de pe strada Horia din Baia Mare, treziți din somn din cauza datoriilor”, *eMaramureș (eMM.ro)*, 03 noiembrie 2011.

46. Popescu, A. „Romii restanțieri de pe Horea 46 s-au scandalizat la primărie de teama evacuării”, *eMaramureș (eMM.ro)*, 17 noiembrie 2011.

47. Popescu, M. „Ghetou pentru romii din Baia Mare. Rasism sau disciplină?”, *Evenimentul Zilei*, 30 iunie 2011.

48. Popescu, R., Arpinte, D. și Neagu, G. (2005). „Necesitatea suportului pentru combaterea excluziunii sociale a copilului”, *Revista Calitatea Vieții*, XVI, nr. 3-4.

49. Pop-Vladimirescu, I. „Rău platnicii blocului CD2 de pe Ostrovului riscă să ajungă în stradă în aprilie”, *Informația Zilei, Satu Mare*, 15 martie 2012.

50. R.I., „Teroare și taxe de protecție în lumea asistaților sociali din Piatra Neamț”, *Ziar Piatra Neamț*, 21 octombrie 2010.

51. Răchitan, F. „Curățenie sau evacuare din ghetou”, *Satu Mare Online*, 04 mai 2011.

52. Romaniță, M. „Focar de hepatită A în ghetoul din Micro 19”, *Monitorul de Galați*, 31 august 2011.

53. Rotar, P. „Locuitorii din Sfântu Gheorghe nu acceptă dărâmarea „zidului berlinez” construit pentru romi”, *Realitatea*, 18 ianuarie 2010.

54. Roth M., „Pata Rât: zonă ideală pentru un centru educațional-comunitar ecleziastic”, *Acum*, 15 mai 2011.

55. Ruja, A. „Zidul a transformat zona Horea într-un ghetou”, *Glasul Maramureșului*, 19 iulie 2011.

56. Sabău, A. „CRAICA – Mai mult decât un ghetou, un mod de viață!”, *Informația Zilei Maramureș*, 03 octombrie 2011.

57. Safta, P. „Raport Amnesty International: Autoritățile române, acuzate că îi tratează pe romi ca pe gunoaie”, *Antena 3*, 27 ianuarie 2010.

58. Sârbu, D. „Recensământul a ajuns în Texas și în Vietnam”, *Adevărul*, 21 octombrie 2011.

59. Săbăciag, L. „Groapa de gunoi începe de pe strada Păltinișului”, *Infomm.ro*, 11 aprilie 2011.

60. Sminchise, A. „Dispărute pe drumul spre casă. Simona și Ana-Maria sunt de negăsit de aproape două luni”, *Jurnalul Național*, 19 august 2011.

61. Stănculescu, M. S., coord. (2010), *Calitatea Vieții și Gradul de Satisfacție Privind Locuirea în Cartierul Cetate, Municipiul Alba Iulia*, NODUS WG6, Programul Operațional de Cooperare Teritorială URBACT.

62. Székely, E. „Nu mă bate, au, mă doare!”, *Covasnamedia*, 27 mai 2012.

63. Șoica, M. „Zidul de la Baia Mare: prima zi de segregare oficială în România”, *Evenimentul Zilei*, 01 iulie 2011.

64. Tomiță, M. „Giurgiu – Fetiță de nouă ani dispărută de la domiciliu, dată în urmărire națională”, *Semnal Media Grup*, 18 iunie 2011.

65. Țimonea, D. „Viața dintr-un bloc locuit de romi, studiată de Academia Română”, *Adevărul*, 01 februarie 2010.

66. Țineghe, C. și Săbăciag, L. „Din ciclul „săraci, dar cu pretenții”... Craica, tărâmul făgăduinței... de mutare a romilor”, *Infomm.ro*, 14 ianuarie 2012.

67. Vladu, B. „Cum se trăiește în „cartierul groazei” din Giurgiu”, *Adevărul*, 07 februarie 2011.

68. Wacquant, L. (2004). „Ghetto” in *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*, Smelser, N. J. și Baltes P. B. eds, Pergamon Press, London.

***http://www.realitatea.net/romania-din-ghetouri_24573.html.

***<http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965>.

***http://galateni.net/forum/topic/989-poveste-de-dragoste-cu-sfarsit-penal/page__pid_2184#entry2184.

***<http://www.ziare.com/galati/stiri-actualitate/mana-vizitiu-prin-micro-19-1804829>.

***<http://hunedoreanul.gandul.info/magazin/viata-in-ghetou-4922382>.

ROMANIA OF THE URBAN GHETTOS – FAVOURITE SPACE FOR THE AMASSES OF SOCIAL SUPPORTED PERSONS

Viorel Mionel^[1]

Abstract:

After 1990 appeared in the cities of Romania, regardless of their size, several poor urban spaces that gather Roma population. These are often regarded as second hand urban habitats. Some of them transformed during time in real ghettos, as a consequence of the continuous process of urban segregation. Starting mainly from the data provided by the media, and not only, this analysis desires to sketch an image that is as comprehensive as possible. Also, an important objective of this article represented to emphasize social support and the way in which it is carried out (social housings, utilities paid by the authorities, daily food at the social canteens, payment of some social taxes, etc.) The amass of social supported persons in these ghettos is obvious because of the persistent poverty on one hand and, on the other hand, of the disadvantages that the population of these habitats have to face (lack of education, professional training, discrimination, etc.).

Key words: *ghettos, urban segregation, social support, poverty, Romanian urban space*

1. Introduction

Romania is the host of a lot of poor urban spaces where some, starting with few tens to few hundreds of social supported people live. Out of these some became over time real ghettos as a consequence of the urban segregation process (Mionel, 2012) and, at the same time, because of the increase of the Roma population. The spatial concentration of Roma people and the shortages gave birth to some second hand urban habitats. Poverty, social supported persons, lack of education and professional formation, no identity papers, illegal inhabi-

^[1] Assistant professor, PhD, Department of Tourism and Geography, Faculty of Commerce, The Academy of Economic Studies, Bucharest, 15-17, Dorobanților Road, sector 1, Tel.: 072.323.1348, e-mail: viorel.mionel@rei.ase.ro.

tance, insufficient living space, no basic utilities, increased birth rate and high density, physical decay of buildings, destitution, sanitary risks (diseases, epidemics, disabilities), presence of disease carriers (insects and animals), high rate of crimes and conflicts, presence of drugs and beggary are only some of the realities of the ghetto life. Appealing to the writings of Alfred Omenya (2003, p. 13) on the *circuit of disadvantages* and looking also at the Romanian urban ghettos, we can observe that in Romania there is a rapid development of such a process that self-reproduces at a very high rate. Therefore, it's no wonder that the data above make the worries even bigger when faced with these kind of problems to which we add, as well, a very high number of social supported persons.

Of the Romanian urban ghettos it is worth mentioning: *Craica* (Sabău, 2011; Herman, 2011; Dragomir, 2010) and *Horea* (Ruja, 2011; Popescu, 2011, Brădeanu, 2011) from Baia Mare, *Muncii* (Ostahie, 2007) and *Speranța* (Doboș, 2003) from Piatra Neamț, *Checheci* from Arad (Buga, 2008), the *Colony at km. 10* from Brăila (<http://www.realityatea.net>), the *ghetto near the sewage treatment plant* from Miercurea Ciuc (Kovacs, 2011), *ghetto Tineretului Park* from Botoșani (Maxim, 2012), *ghetto from the Munții Tatra Street* in Constanța (Dumitrov, 2011), *ghetto Zăvoi* from Sibiu (Ion-Cristea, 2011), *former ghetto G1* from Bârlad (Călin, 2010) moved in a new location in the outskirts of the city, *ghetto G4, Micro 19 quarter* from Galați (Obrejan, 2011; Romaniță, 2011), *Istru* from Giurgiu (Cimpoeru and Rotaru cf. <http://www.stirigiurgiu.ro>), the *former ghetto L2* from Drobeta Turnu Severin (Caraibot, 2010) moved also in a location at the outskirts, the so-called *NATO ghetto* from Oradea (Criș, 2006), the *ghetto from the Ostrovului street* in Satu Mare (Răchitan, 2011), *Turturica* from Alba Iulia (Stănculescu (coord.), 2010; Țimonea, 2010), *ghetto „Berlin wall”* of Miercurea Ciuc (Petrovic, 2010; Kovacs, 2009) and *ghetto Pata Rât* in Cluj Napoca (Mionel, 2012). To these we add of course the ones from the Capital city (Mionel and Neguț, 2011): *Aleea Livezilor*, *Tunsu Petre*, *Amurgului* and *Valea Cascadelor*.

This analysis wishes to create a more extensive image on the ghettos formed in the last 20 years in Romania, which crowd most of the social supported persons. The analysis of the poor urban spaces ghetto type

has been based on placing the concrete examples from the country in the classic theory of the ghetto formulated mostly by the French sociologist Loïc Wacquant (2004 in Smelser and Baltes eds). Starting from this given state, according to Wacquant, the ghetto is a space which is (in our case) urban, and which indicates a different way of socio-moral and spatial isolation and stigmatization of a certain human group (Wacquant, p. 1 in Smelser and Baltes eds, 2004) – in this case the Roma population. Furthermore, Wacquant observes that the ghetto represents a habitat where the slum intersects with the poor districts, over-crowding, physical decay and exacerbation of certain “urban diseases” (Wacquant, p. 1 in Smelser and Baltes eds, 2004): criminality, poverty, destruction of family, etc. In other words, the ghetto has the characteristics of a slum, which means an improvised and informal space, the Romanian urban ghettos placing themselves mostly in this conceptual pattern, as we showed in the first fragments of this study. Last but not least, the emphasis placed on the characteristics or on the proofs of the segregation process has represented an important point in the development of the analysis, these sort of elements emerging mostly from the spatial concentration of the Roma population; the concentration are both voluntary and involuntary. The size of these spaces is growing because of the very high rate of birth. The ghetto, besides its look of improvised dwelling, poverty and violence, involves ethnic homogeneity and, at some extent a *congregational character* (Mionel, 2012, pp. 33-35) or, in other words, the necessity to be together for a common purpose or the internal cohesion of the community.

2. The methodology of the study

The analytic methodology is not simple at all because the study of the Romanian urban ghettos proves to be a delicate subject for most researchers from the social sciences field, an issue that is not encountered among journalists for example. They have much more freedom of speech transposed in an analytical easiness that is rarely seen among researchers. While scientists need more data and concrete

examples to form an opinion as well shaped as possible, journalists simply show the information without any barrier, therefore the abundance of the provided information. It is desirable today that the two communities help each other and exchange information. They could borrow from each other in order to draw conclusions as relevant as possible, and, why not, practical solutions. The collaboration between the two “sources” of information can prove to be beneficial when there is a leaking flow of inter-changeable information. The exchange of information is very useful for the academic world. The analysis of the abundant news and information produced by the media helps knowing very deeply the ghetto life, and the subject shall not be considered any longer “taboo” from the scientific point of view. Journalists and the articles produced can be regarded as local relays for transmitting the information to the researchers, or as local operators for collecting the data from the field, to be centralized and analyzed at a later time by the researcher.

There are some analytical weaknesses in the way the media fashions the information. For example, the geographical x-ray of the Romanian urban ghettos should have taken into consideration the so called theory of the ghetto. The concept of ghetto presumes the existence of a geographical space, most of the time urban, where a minority of a certain ethnic, racial type or of other nature is gathered, and, in one way or another, is forced to live in that habitat because of some constraints. Shortages or constraints can take different forms according to the ones described in the beginning part of the article. Only that in reality, the ghetto that the press talks about does not always coincides with the ghetto theory. In the press certain urban habitats are considered ghetto just because that space is decayed from a physical point of view. Also, some articles consider that a geographical space invaded by dirt and trash is also a ghetto. And the examples can go on. Therefore it is forgotten the fundamental tone of the ghetto: the concentration in a space of a minority and the shortages and constraints it faces. Obviously the physical decay of the buildings and the abundance of trash represent the typical shortages of these spaces, but they are not the most important ones. That is why, some so called ghettos have been

removed from the analysis based on the previous theoretical and methodological principle.

In order to produce this analysis, there have been reviewed articles especially from the written press both local and national. The data and the information obtained have been linked as we said earlier with the classic theory of the ghetto and at the same time have been compared with similar cases from different cities of the country. There was an emphasis placed, according to the title, on the link between ghettos and the spatial concentration of the social supported persons.

3. The Geography of the Romanian urban ghettos

The spatial position of the ghettos within the city is different from one case to another. While the *Turturica* ghetto is in the middle of the town, *Checheci*, *Zăvoi* and *Munții Tatra*, for example are located far enough from the central habitats. There are others that today are located at the outskirts as a consequence of certain administrative policies: the one from *Bârlad*, *Muncii* and *Speranța* from *Piatra Neamț* or *the one from Drobeta Tr. Severin*. These last ones captured the attention of some NGOs and international institutions that accused the moving measures from centre to the outskirts, being considered discriminatory and causing segregation. Regardless of the fact that they are located in the centre or at the outskirts, they “collect” the most social supported persons, being necessary to have policies of economy social type in order to eliminate some of the financial burden that fall on the shoulders of the local administration, both national and especially local.

Table nr. 1. *Romanian urban ghettos: location and approximate number of persons*

Nr.	Name	Host city	Location	Approximate number of persons
1.	<i>Craica</i>	Baia Mare	Near Pălănișului street, Vasile Alecsandri district from the south of the city, along the Craica creek.	1.000
2.	<i>Checheci</i>	Arad	In the western part of the city, between the Confecții și Șega districts	-

Nr.	Name	Host city	Location	Approximate number of persons
3.	<i>Colony from km. 10</i>	Brăila	Habitat located 10 km from the city on DE 584 road, close to the former chemical platform Chiscani.	700
4.	<i>Ghetto near the water treatment plant</i>	Miercurea Ciuc	Located in the western part of the city, near the water treatment plant, on the extension of Primăverii street.	200
5.	<i>Ghetto from Tineretului Park</i>	Botoșani	Located in the park with the same name, the ghetto is made of the buildings T135 and T140.	2.500
6.	<i>Ghetto from Munții Tatra street</i>	Constanța	The name of the ghetto shows the location: Munții Tatra street, Palas district from the western extremity of the city.	100
7.	<i>Ghetto from Zăvoi</i>	Sibiu	Close to Zăvoi street from Turnișor district and to the Cibin river. The location of the ghetto is practically outside the city.	150
8.	<i>G1</i>	Bârlad	The old location was right in the middle of the city. Meanwhile the Romani ni people were moved in a new location on Cpt. Grigore Ignat street from the north-east outskirts.	500
9.	<i>G4</i>	Galați	The three entrances G4 building is located in the Micro 19 district.	1.200
10.	<i>Horea</i>	Baia Mare	In the west of the city on the street with the same name.	750
11.	<i>Istru</i>	Giurgiu	Located in the south-western part of the city in the immediate vicinity of Slobozia Road.	500
12.	<i>L2</i>	Drobeta Turnu Severin	The old location was on Nuferilor Alley, Crihala district. Today people live in the new building in the outskirts on Serpentina Roșiori street.	280
13.	<i>Ghetto NATO</i>	Oradea	The space of the ghetto is in the vicinity of Voltaire street from the south-western outskirts of Oradea city.	570
14.	<i>Ostrovului</i>	Satu Mare	Located on the street with the same name from the Soarelui district.	400
15.	<i>Pata Rât</i>	Cluj-Napoca	Located near the trash dump with the same name.	2.000
16.	<i>Turturica</i>	Alba Iulia	The indicative of the G2 building. The building is located on Arnsberg street from the Cetate central district.	300
17.	<i>Ghetoul „Berlin wall”</i>	Sfântu Gheorghe	Varadi Jozsef street, Orko district.	1.000

Nr.	Name	Host city	Location	Approximate number of persons
18.	<i>Muncii</i>	Piatra Neamț	Located on the street with the same name, close to 1 Mai and Mărăței districts.	1.000
19.	<i>Speranța</i>	Piatra Neamț	Located 3 km from the city, inside an ex-chicken farm and, in the same time, neighboring the new residential area Speranța.	-
20.	<i>Zăbrăuți</i>	Bucharest	Located on the street with the same name from the Ferentari district.	
21.	<i>Aleea Livezilor</i>	Bucharest	It is developing within the area of the street with the same name from the Ferentari district.	together they have over
22.	<i>Tunsu Petre</i>	Bucharest	It is developing within the area of the street with the same name from the Ferentari district.	12.000
23.	<i>Amurgului</i>	Bucharest	It is developing within the area of the street with the same name from the Rahova district.	

The above table contains some information about the spatial distribution of the Romanian urban ghettos. Their classification can be done according to different aspects, such as: the number of inhabitants, position within the city, texture or type of settlement etc. With few exceptions, the urban ghettos seen in the Romanian cities are recent, mostly emerged after the '90s. As we can observe, their implantation took place in several cities, regardless of their size. Many of them are located in the outskirts or semi outskirts and collect together less than 3.000 Roma persons. In the case of Bucharest ones we cannot even say an approximate number of Roma persons pertaining to each ghetto, because they are regarded as a whole because of their spatial proximity, except the one located on the Valea Cascadelor street. We cannot neglect the fact that in these ghettos the number of Roma persons almost never reaches one hundred percent.

For a better illustration I shall describe below some general aspects of geographical nature, alongside with emphasizing the social, economical and environmental ones for some of the ghettos from the above table.

a. Ghetto at km. 10 from Brăila

10 km from Brăila in a district far away from the city centre, some few hundred people live isolated for years now in a colony close to the former celluloses and paper plant of Brăila. There are journalists who compare living in the Colony at km. 10 with an inferno, because, they say, “as you go on DE 584 [European road nr. 584], towards Slobozia, across the Chemical Platform Chiscani, you cannot help to see several grey, poor buildings...the place where most of the criminals of Brăila hide... Among sludge and dumps, stray dogs and hollows, live approx. 700 Roma persons, most of them without legal forms. Also there live tens of children...left up to fate” (Grosu, 2010).

The inhabitants of the colony, most of them Roma persons – more than 80 percent (Institute for an Open Society, 2004, p.53)-, barely manage to live. For 2006, it is specified in the press of the time, that the heating of the inhabitants is done with improvised stoves “made from dirt” (http://www.realitatea.net/Romani_nia-from-ghetouri_24573.html). The water supply from the nearby fountain appears like a theme song of the Romanian urban ghettos, and the Colony at km. 10 makes no exception from this rule.

From another source we find out that “just residing in that place is enough to have a life much darker than other people. The Roma community...has confused years in a row the local community with all kinds of cases, all in eager rivalry brought suspense for the transmission of the local or national TV stations. Some of the darkest cases” (Ivan, 2007).

What is understood by the previous quote taken from an article of Sorina Ivan presumes that in the collective conscience of the people of Braila the Colony at km. 10 became a place of stigma, a space of shame and of criminals (or crimes). But, let`s not forget though, the same author reminds us, the life restricted by so much indigence, caused by the lack of knowledge, lack of care, bad luck or who knows what other reasons. An overwhelming number of people live from a social allowance that dooms them to survive and from which they also have to pay the rent, electricity, get clothes if they afford it or “get some of the things any person needs in their house” (Ivan, 2007).

Many of the inhabitants of km. 10 Colony should work, should produce... But here comes a barrier identified by Sorina Ivan: the 10 km distance to the city, just by itself, marginalizes the inhabitants and creates real problems in getting a work place. Strictly connected to the mobility of these people there is also the money problem for the tram subscription, the only mean of public transportation to and from the city.

There are many problems at kilometer 10 and much more social necessities. Only to mention a few of the deficiencies from the Brăila ghetto, we should think of the need to have a police station, a kindergarten and a school, important means for the education of the people from the area, and last but not least, the need to have a medical office that operates practically in the colony.

b. Ghettos of Craica and Horea from Baia Mare

*The ghetto of Baia Mare, the poverty bag of the city, the district of improvised shacks etc., this is how journalists Cătălin Țineghe and Lavinia Săbăciag start their article from the January 14th, 2012. Misery, chaos and rats are everywhere. These ones fornicate freely near children of 2-3 years old (Țineghe and Săbăciag, 2012). When it rains it is almost impossible to move in the area of Craica because the sludge is above the ankle in some places. 15-16 years ago, an inhabitant from the area said, there was nothing in the place where the *ghetto* is now, no building... just a field. The Roma people who live in the area of Craica are not the owners of the land or of the shacks chaotically and spontaneously build, and the building permits are completely missing (Sabău, 2011).*

Craica creek has become a true curse for the inhabitants of Baia Mare. Despite the fact that it crosses many villages, the creek becomes in the truest sense a dump only in the area of the county's capital. The main cause is the behavior of the hundreds of Roma persons that have settled on the water banks. This becomes a sanitary danger, threatening the inhabitants of the close by neighborhood, especially during the hot season. During summer time the pest hole is born "because of the unbearable smell and the dumps that lay right under the windows of

the inhabitants of Baia Mare from the Păltinişului street [who] are obliged to keep the windows closed” (Săbăciag, 2011).

Together with the *poverty, dirt, rats* etc. another constant of the ghetto life is, states Cosmin Mesaros (2011), the *alcohol*. The stark view of Craica makes the journalist that we previously quoted to cry out that “it’s no longer «just a street with gypsies». It’s a ghetto with no walls! ... There are no walls, so you can say «someone» separated them, closed them, isolated them from the rest of the people! They put up a wall, between themselves and the other Baia Mare people. It’s a wall of verbal violence, swearing, threats, dirt, crimes!” (Mesaros, 2011).

On the other hand, it seems that the analogy with Craica seems imperative for Horea ghetto because of the similarities. Most Roma persons are very poor. Except the ones that work at the local sanitation company of the city, many of them live from social securities and the allowances of the children:”...we do not work anywhere. We only have the children’s allowance, that’s it” (Popescu, 17 Nov. 2011).

Following a control, in 2011, the authorities discovered that the people had great debts for paying the housing service, although the imposed rent was moderate. The social and economic burden is much higher because the Roma families have 6-7 children that they have to feed and clothe. Several tenants live in a constant fear that they will be evicted, and on the other hand, the authorities are afraid to evict them in order to not increase the number of shacks and people who live illegally in Craica (Popescu, 3 Nov. 2011). Continuing the similarities with Craica, we can say that the squalidity is indescribable, and trash is everywhere. People create an impossible to measure trash, they throw on the road bags, jars... (Ruja, 2011). According to what Mihai Şoica said (2011), there is a logical contradiction between the dumps among the buildings and the fact that most of the people here who work are employees at the Sanitation Company and collect the trash of the city every day, and in their home, the trash is everywhere. The view of the area is rounded by the facades of the buildings which are almost destroyed.

c. The ghetto near the wastewater treatment plant from Miercurea Ciuc

The evolution of the ghetto near the wastewater treatment plant of the city of Miercurea Ciuc starts almost ten years ago. The beginning of

the relegation from the city happened – according to the notes of the *Gândul* newspaper – in 2004 when the local authorities from the city decided that over 140 Roma persons to “be taken out of the city”. [Therefore], the Roma persons were crowded in six shacks at the Ciucului border, within an area surrounded by high wired fences” (<http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965>), in a space of only 700-800 sqm. In time, as Anna Kovacs (2011) observes, although it is hard to imagine, almost 200 souls lived here “with inhuman conditions, crowded in some few metallic booths and insalubrious shacks” (Kovacs, 2011), fact that was registered also in the own reports by the *Amnesty International* Organization (Safta, 2010) that reminded that the “housings”, meaning the metallic trailers used once by the forestry workers, were overcrowded and the sanitary conditions were extremely inadequate.

Poverty, dirt and infections are normal words in the “dirtiest” outskirts of Ciuc. The Roma people survive from the money they obtain for the old iron collected from the dumps of the city. They use some stoves that make more smoke than heat the rooms. And they get water from the fountain near the “creek... [which] is in fact, the water that washes the pigsties from the prison located a few hundred meters near the colony” (<http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965>) and that freezes very much during the low temperatures of the winter. The people are obliged to melt the snow in order to drink water. Despite all these, except the trash that is being collected once a month, inside the ghetto the image is truly horrifying: “a mire of sludge mixed with trash, where your foot goes deep to the ankle. The shacks are STAS, designed for 5 persons. Inside there are nine-ten people. The ones that had no more space build their own shelters – some small places made from wood and plastic. They didn’t make them from adobe, because they didn’t have clay” (<http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965>).

Even more, some people call “house” the improvised chamber made from birches lifted up and covered with plastic bags.

d. Ghetto from Tineretului Park, Botoșani

The Tineretului Park habitat is the poorest area of the city of Botoșani. The people here barely have money for bread and some little left. The two buildings (T135 and T140) from Tineretului Park that compose the so called *ghettos* of Botoșani, or the ghetto area „Vietnam”, as shown in an article of *Adevărul* newspaper (Sârbu, 2011), were build in the year 1970 and given for use one year later. According to what journalist Otilia Maxim states (2012), we understand that at the time the buildings were the pride of the people of Botoșani. In time though, the buildings became almost a ruin, because of the behavior and the attitude of the inhabitants. For example, the journalist from Botoșani observes, the today`s measures for the civilization level of the ghetto are mainly the *lack of education and poverty* (Maxim, 2012). The level of education is extremely low (maximum middle school). The study carried out by Popescu, Arpinte and Neagu register that in 2005, for example – the year when the research was made – there were only two women that graduated 10, respectively 12 classes. The main income sources are the children`s allowances, social securities and the money/products obtained by daily work. The families, quite numerous (3 children on average) send the children to work or use them for work already at the ages of 10-12, in order to increase their incomes (Popescu, Arpinte and Neagu, 2005, pp. 4-5). At the same time, the children play under the windows of the one-room houses among the space full with *waste* of all type stored inadequately and among *rats*. The drama of this community is connected to the children born and raised within inhuman conditions and that are left in a lost world. Their parents, unfortunately, are accustomed to wait for the authorities to fix their problems without them doing anything.

e. Ghetto G4 from Galați

Before anything we must say that each day that passes by transforms the G4 building from the Micro 19 district in a real and authentic ruin. Not by chance G4 can be found on the list of the buildings of Galați that have an increase seismic risk (Mototolea, 2012), rank 1. In this situation, keeping in mind that, in Vrancea, which is not far from Galați, there is the intersection of three continental tectonic plates and there is

an intense seismic activity, the condition of this building is critical, being in danger to crash in case of an earthquake with a higher magnitude.

The building has three entrances and shelters a numerous community, no less than 350 families (Aur, 2011); if we are to believe the information published in the *Evenimentul Zilei*, 5 years ago “three quarters of the inhabitants are gypsies and homeless people”, the block gained the name ghetto because of the ones who live it and who destroyed it in most part. It doesn't have doors, and at some extent, no windows. The halls are gloomy, dark and much clogged by a hard to breath air that comes, most likely, from the former space of the toilet. On the cement walls near the former space of the toilet (we found out from an article) there is a “moving” sludge, sign of the sanitary disaster, because, even if this space was dismantled “people still throw from upstairs all kind of trash” (<http://galateni.net/forum/topic/819-g4-blocul-groazei/>). And the alleys from the vicinity are “paved” with some kind of yellow soil that looks more like what you would see on the by-lanes of a poor vill (<http://www.ziare.com/galati/stiri-actualitate/mana-vizitiu-prin-micro-19-1804829>). And still, this background shelters a community. A community of promiscuity, disease, indifference and even unconsciousness.

f. Ghetto Istru from Giurgiu

The people that currently occupy the Istru ghetto from Giurgiu, approximately 500 souls, most of them Roma persons, (Vladu, 2011), struggle with extreme poverty and severe dirt. In some houses there are even 10 people. The most alarming case is the dismantled building where still lives a few people. The living conditions – if we can name them like that – are completely inhuman “Broken windows, covered with cellophane or plastic bags. Missing doors, clothes and trash thrown in deserted rooms, rats, smell of urine and dejections everywhere. In order to get money, people started to break the inside walls and sell even the bricks” (Vladu, 2011). Not long after the revolution, and only in a few years, the former hostels for people with no families were already destroyed. Out of these, a part was reinstalled by the local authorities over ten years ago: “The hostels from Istru were repaired in 2000, all

the plumbing were changed, the rooms were painted, each room was taken care of, but in half of year they destroyed everything, they broke the pipes, they stole the heating radiators" (Alexandru, 2011), and for the other part we are still waiting for funding. Therefore, three of the buildings (B1, C and D) look today as if they are not inhabited. They stole almost everything that could be rendered valuable: from case-ments to plumbing and from bricks to iron (Vladu, 2011). The advanced state of decay made one of these blocks to be dismantled. The other two that remained to be renovated have a growing informal commerce or a "black market" rent prices (Grigore, 2012).

As for the children, they use to play among the food leftovers, trash and they even go inside the dumpsters "looking for food" (Tomiță, 2011), from where they collect sometimes all kind of objects that they take home afterwards. A preferred play space for the little ones is the Saint Haralambie cemetery in the close vicinity, where they are not ashamed to beg (Sminchise, 2011). The number of children is quite high; the families have up to 8 children that they have to support. Leaving school is alarmingly high and is caused by the poor financial situation of the family where the child comes from. Therefore, some children go to school, but most of them "while their classmates of same age spend time on the internet, the children of Istru have the rats as their playmates. And the dumps behind the blocks...this is their whole childhood universe" (Cimpoeru and Rotaru cf. <http://www.stirigiurgiu.ro/>). The hopes of the children here, if there are some, are only vain hopes.

g. NATO ghetto from Oradea

The beginning of the '70s marked the moment when the Roma families from Oradea that lived in Calea Clujului and in other areas around Voltaire Street, were simply taken from their houses and expropriated in order to make room for the future socialist plants. "They were moved by force in 6 blocks build especially for these families. Nowadays (year 2008 – a.n.) the blocks and the area looks like after a military operation. Many broken windows, some replaced with cardboard, metal sheets or cloths; walls with fallen coating, full of graffiti; holes everywhere clogged with trash; dumps of iron and

cardboards; lots of poverty and dirt ... the walls [of the inside lobbies] full of damp...cold stairs, decayed and oily” (Horgoș, 2008). This is the way Cristian Horgoș sketched the evolution of the NATO locative space, where in 2008, in one housing lived up to three families, a situation never encountered in any of the other Romanian urban ghettos.

The ghetto is located today, as it has been in the past, at the southwestern outskirts of the city of Oradea. Here, within a space of approximately 40 sqm lived up to 20 souls “parents, children, grandparents and other relatives” (Horgoș, 2008). To complete the history of the communist inheritance, Adrian Criș (2006) adds that the Roma people that could not be crowded anymore in those 6 blocks were left to build houses, even without permits, in the same area. The NATO blocks that shelter over 150 Roma families or, better said, 700 people, have an urgent need for repairs, as it is understood from the quote taken from the article of Horgoș. In fact, this is the stark view where dirt is almost inherited, where people keep (kept) their dogs and horses in their apartments, where they bring (brought) their dinner made from leftovers taken from dumpsters, but where the TV satellite antennas grow at each window” (<http://hunedoreanul.gandul.info/magazin/viata-in-ghetou-4922382>).

h. Ghetto Pata Rât from Cluj-Napoca

Adrian Dohotaru (2011) believes that the habitat of the Roma people from Pata Rât is the biggest ghetto near a trash dump in all Europe”, a fact that was reaffirmed by Mădălina Gorschi (2012). The Roma Civic Alliance of Romania (ACRR), in a post on their website, debates the issue of the Roma people living here observing that they live in a border habitat that functions as an *ethnic ghetto*. One of the most comprehensive descriptions about the Roma people from Pata Rât was made by the journalist Alexandra Păcurar. According to her „Pata Rât represents for tens of years the image of a life in poverty, dirt, sustained by the Roma people that live from selling waste” (Păcurar, 2010). The image sketched by Alexandra Păcurar is also validated by Adina Fartușnic (2012), which states that the Roma people from Pata Rât simply live from “collecting trash”, [because] they don’t have any other source of income”. Pata Rât and implicitly the Roma community here,

represents, as the journalists from the *City News* publication from Cluj wrote “the stain on Cluj’s cheek”. Today the community is formed by three human groups or dwellings as Ramona Costea calls them (2012): Cantonului, Dallas and the New Pata Rât. They gather approximately 2.000 de Romani persons.

Looking in the past, Alexandra Păcurar (2010) observes that the “first people «installed» in Pata Rât were not Roma persons. In the ’70s of the last century, the western border of Cluj became the host for the future trash dump of the city, and at the same time frame, some few people that were breeding animals settled here. The director of the sanitation company says that until 1989 only about ten Roma families from Cluj were here, lodged on the ramp following the animal breeders. Afterwards they multiplied because the Roma persons already settled here at Pata Rât started bringing their relatives. After the ’90s more and more started to come (Păcurar, 2010). Even the representatives of the Amare Phrala organization say that all the people that live at Pata Rât settled here in the ’90s. The lack of houses and incomes are the two major factors that have encouraged the emergence of the Roma community from Pata Rât.

According to what Ramona Costea says, Dallas was named like this ironically “because of the fact that it has nothing to do with the famous city of rich people from the American TV show. They live here for years ... Roma families that earn their living exclusively from collecting the waste from the trash dump and selling it ... they have no houses, just some places made from cardboard, they don’t have a sewage system and drinkable water and they are not connected to the heating network” (Costea, 2012). In the same line, Maria Roth (2011) concludes that in the Dallas of Cluj “live for more than 20 years, in Indian slum conditions, making a living from the city trash dump” several people of Roma ethnicity.

If the emergence and the evolution of the so-called Dallas are identified with the previous history, the Roma persons from the Cantonului Street have been relocated from the city to the outskirts in the ’90. Although the action of the authorities, at least at official level was named temporary, it was proven afterwards that “alongside with the moved people came maybe three times more others, and made for

themselves wooden shacks and lived there illegally” (Păcurar, 2010) because meanwhile no other solution could be found, and the Roma people remained still in the same area. Furthermore, the number of shacks increased when the children now grown up didn't want to live with their parents and made their own housings.

To the two groups of Roma persons a third one is added, that started to form in 2010. The local authorities launched then a project to build ten modular social housings on a blank field in the illegal vicinity of the trash dump. Elza Almasi noted in an article from 2010 that the “social housings build by the local authorities ... are right on the hill above the shacks ... and above the dumps”. The modular housings were conceived to host four families each. The whole project developed on a surface of 3.000 sqm cost the local authorities a little over one million lei. Therefore, in 2010 the social housings were ready to receive the Roma families brought here by the authorities from the houses of Coastei Street, so the Roma persons that lived on Coastei Street in the vicinity of the municipality, but also in improvised housings, were relocated in December 2010. According to Elza Almasi (2011) „they were announced two days before the moving”, being very outraged by the move “consumed” during full winter and “in haste, at the outskirts of the city, where they had housings without a gas heating system” (Almasi, 2011).

i. Ghetto „the Berlin wall” from Sfântu Gheorghe

In 1989 when *the true Berlin Wall* fell allowing millions of people who have been separated to start a new life in freedom, said Dejan Petrovic project manager at *ERSTE Foundation* on his post on Facebook social website, a new wall emerged in a small city of Romania, which divided a street in two, separating the Roma population from the non-Roma population, the old from the new and the dirty from the clean (Petrovic, 2010). Petrovic was talking of course about the solid fence made from concrete named suggestively “the Berlin wall” from the city of Sfântu Gheorghe, that cut in two the last 200 meters of the Váradi József street along its central axis “separating the gipsy community from the «civilized world»” (Kovacs, 2009) and sketching a Roma people ghetto. On one side of the wall there are few blocks with four floors where live a few tens of Magyars and Romanians and on the other

side range the housings of the Roma persons from the Órkó district (Mateescu, 2010). In short, the communist authorities – because they were the ones who build it more than 20 years ago – wanted, as both Dejan Petrovic and Irina Mateescu observed, to keep away as far as possible the animals of the Roma population the sludge and the dirt and at the same time to determine the Roma persons to go home on a separated way from the other inhabitants of the city (Rotar, 2010).

According to the ones said above, this communist construction was build in the period 1985-1987, and is illegal as one of the two vice-mayor of the city of Sfântu Gheorghe says, because there is no building permit for it (Kovacs, 2009). Therefore, beyond the wall lives a significant Roma community. Their number is approximately 1.000 people. The families are very numerous having four, five or sometimes more children. The Roma community from *the Berlin wall ghetto* is presented as follows: “the allowances received for them (the children –a.n.) and the social securities sometimes paid are, in most cases, their only income source. When money ends, the people start digging with more persistence through the dumpsters of the city” (Kovacs, 2009).

As long as is it very hard for them to find a work place, the Roma people are left – if we were to exclude what is seen in the other Romanian urban ghettos – to earn their living from selling old iron collected from the trash dump, “that is being stormed daily by cartmen who search through the chucked leftovers hoping to find some food, or more precious than that: old iron” (Székely, 2012).

j. Ghettos Muncii and Speranța from Piatra Neamț.

The investment from Muncii Street that meant building about 80 locative units cost approximately 2,2 million Euros and extends on a surface of 20 thousands sqm. A part of the funding, approximately 600 thousand Euros, came from the state budget. Because there are families with 10-11 members, it seemed mandatory to adapt the household. The way the studio apartments were conceived didn't offer the necessary space, their total surface being 21 sqm. Each housing had a room and a kitchen with a stove. Therefore, the Muncii district area changed once more as time passed by. The inhabitants adapted their homes in order

to improvise either a porch, or a summer kitchen. The rent for each house was only 30 lei (Ostahie, 2007).

Many journalists from different local publications, Ion Ochișor included, simply name the social housing district from the Muncii Street a ghetto. Together with the images attached to his article from 7th of May 2100 that illustrate the dirt and the precariousness of living in that space, the authors gives as argument for sustaining the term ghetto “the crime elements that come from this place” (Ochișor, 2011) that create problems to the citizens from the neighboring space. Laurențiu Huma also talks about the subject of dirt, but this time in the Speranța district, saying that the space near the living places is gradually transformed in a real trash dump (Huma, 2009). One of the negative events that often take place in the Muncii ghetto is the protection tax according to the publication *Ziar Piatra Neamț*. The journalists from this newspaper carried several investigations in the disreputable areas of the city, the Muncii ghetto being included, and they draw the conclusion that the socially supported “took the bad habits from the non-supported society and the strongest one started to aggress the weaker ones in order to obtain advantages or sums of money” (R.I., 2010). Basically the first information regarding this kind of events came exactly from the Muncii ghetto.

As for the Speranța ghetto from Piatra Neamț, some first specifications must be made. In order to avoid the confusion that often occur, we must mention that in the Speranța district, which is located approximately 3 km from the city, there are two different structures, both as life style and inhabitation and as housing type. These two spatial structures are separated one from the other with a fence. On one side of the fence there is the ANL housing assembly (blocks and villas) populated with an overwhelming number of Romanians, and on the other side lives a significant community of Roma persons inside some spaces that belonged to a former chicken farm, currently set up by the authorities as one-room houses. The ambiguity or the confusion that I tried to solve in the above lines was treated in a very plastic way by the journalist from *Ziar Piatra Neamț* as “these territorial structures are separated by a fence and what do you see in the [residential area ANL] Speranța, has no connection with the pest hole across the fence” (<http://ziarpiatra>

neamt.ro/rromii-from-speranta/), meaning the spaces of the ex-farm, pointing out to the dirt that persists in the space occupied by the Roma persons. Dirt, rats and tens of stray dogs are only a few of the elements of the Speranța ghetto life also according to the opinion of journalist Simona Țărnă.

k. Ghettos of Bucharest: Zăbrăuți, Aleea Livezilor, Tunsu Petre, Amurgului and Valea Cascadelor

The so called ghettos of Bucharest, as the inhabitants call them, represent a stain of urban color, a different morphologic frame. The ghetto connotations within the Bucharest habitat were born as a consequence of the spatial amasses of Roma people and of the poverty in the areas with poor technical-urbanite infrastructure. The inhabitants of these areas are constrained to live in this kind of space due to, mainly, lack of income, education and poor professional skills. These types of flaws or handicaps are excluding the individuals from social participation and access to the urban area with good housings. Habitats of this type are met mainly in sectors number four, five and six and less or even at all in the other administrative units. In short, if we were to make an inventory of the daily problems of Bucharest ghettos, these would be: (Mionel and Neguț, 2011, pp. 205-206):

- lack of locative space because the rooms are under the normal standards of living;
- lack of hygiene and lack of basic housing utilities (furniture, sanitary installations, etc.);
- no identity papers;
- no owners right in many cases;
- lack of education and high rate of school dropout;
- brutal acts of violence; inter-communitarian conflicts;
- high criminality (thefts, protection taxes, threats, kidnaps etc.);
- drug trafficking and drug users;
- lack of sanitation which promotes the persistence of trash;
- pollution created by the abundance of trash which most of the time are thrown out the window; a real ecological urban disaster because the wilderness of wastes has attracted the vectors that disseminate diseases (rats, bugs etc.).

In other words, the urban problems that the population of the Bucharest ghettos has to face are absolutely identical with the ones exposed at large in the description of the other ghettos located in different cities of the country. It is observed, from what was showed until now, a certain social pattern specific for the ghettos of the Romanian cities that can be conceptualized and singularized according to the spatial and social dimensions met in the analyzed cases. Also, we can see here a significant amass of socially supported persons in different ways according to the ones described below.

4. Instead of conclusions: social support in the urban ghettos

It is almost undisputable the fact that the so called urban ghettos amass great number of social supported people, because of poverty and because of other disadvantages that they face and that we discussed at large in the previous sections. The type of social support and the examples that shall follow come to strengthen the previous statement. We must keep in mind that the population benefits from social security in different forms, from housing with moderate rent and payment of utilities to having a daily meal and payment of some allowances.

Practically speaking, with regards to Arad, an article published in the year 2005 says that most Roma persons not only from Checheci, but also from the city in general are *socially dependent to an extent of 80 percent*: social security, meal at the social canteen, material support, social and legal consultancy etc. This is a sad reality where the “Roma people ... in shacks, wait hungry and dirty the social food, with children that die of fever or flu [and] with un-educated youngsters” (Gheorghe, 2006).

Also in Transylvania, but more to the north, in Oradea people live as Ovidiu Morcan said (2007) in very difficult conditions, *most of them only from the social security* and what they find in the trash dump. The situation seems unchanged also in Satu Mare, where the ghetto Ostrovului hosts *most of the social supported people of the city* (Pop-Vladimirescu, 2012).

Following some edge situations regarding the provision of electricity, the Roma people from the Craica area requested, among others, to continue to be tolerated with regards to the supply on one hand and to continue to receive *social support* from the Mayor`s Office, on the other hand, until an alternative is offered. The other ghetto of Baia Mare – Horea – is, in fact, a *space of social housings* where a lot of very poor Roma persons live. Except the ones that work for the local sanitation company, most of the people left *live only from social security* and the children`s allowances (Popescu, 2011). In Miercurea Ciuc, for example, the relationship of the people near the water treatment plant with the Mayor`s Office is strictly pragmatic. The Roma persons work four days a week, for the “City Hall” (as mentioned in an article from *Gândul* in October 2005) and in exchange the institution pays the common expenditures (water, electricity and picking up the trash) (Kovacs, 2011), fact that is recognized by the Roma persons.

On the other hand, at Sibiu *social support means daily meals* offered to the people from the ghetto. They eat at the *social canteen* from Gușterița (an area of the city), or they bring the food home so that the whole family can “enjoy” it. Their social and economical situation is so dramatic, that, stated a woman from Zăvoi „if they would cut us the canteen, we would simply be left to eat trash” (Mocanu, Orlandea and Carabașu, 2011). And from Alexandra Ion-Cristea we find out that some of the today “residents” of Zăvoi area were evacuated of different reasons from the social housings. Among these there are people “who lost also their social security because they didn`t want to work the hours for community service according to the law” (Ion-Cristea, 2006).

In the cities of Moldavia things are not different in comparison with what was presented so far. In the ghetto from km. 10 in Brăila, *an overwhelming number of people live from social security* from which they are condemned to survive and pay also the rent, electricity and get clothes if they afford it (Ivan, 2007). At Botoșani, except the children`s allowances and some products or money obtained from daily work, in the ghetto from the Tineretului Park *the most important source of income for many people is the social security*. Over 150 families have huge debts for utilities. The total value of the debts was in 210, 60

thousand lei according to some (Constantiniu, 2011), 180 thousand lei according to others (Maxim, 2011). The Roma persons from the two blocks often say they are poor people, that they live in *social blocks* and are supported by the Mayor's Office (<http://stiri.botosani.ro/stire/34282/Cetatenii+de+la+ghetouri,+nemultumiti+ca+au+fost+debransati+de+la+caldura+si+apa+caldă.html>).

On the Munții Tatra Street only a very small number of the inhabitants of the informal

dwelling are "better off", with this we understand that they have a job or a pension. The rest, most of them live their tormented daily life from incomes *derived from social security*, or from selling old iron (Dumitrov, 2011). The same situation is met also in Drobeta Tr. Severin where the inhabitants of ghetto L2 live from "wagging, old iron, begging and social security" (Lobda, 2003). Most of them being *social supported* cannot afford even to pay the utilities bill, and the same thing happens also in the Botoșani ghetto as we have seen previously.

„The new tenants are awaited with a real luxury in the new house made available from the authorities" or "houses more than luxurious", this is how Adrian Arnăutu was writing in August 2010 regarding the move of the Roma people from the Bârlad ghetto to the new *social houses*. The houses where the Roma people from ghetto G1 were supposed to move looked impeccable and had all necessary utilities (running water, electricity, gas etc.) People had here practically everything they didn't have there, at G1. Most of the tenants of G1 were moved in the three blocks on Cpt. Grigore Ignat Street and only a small part in the block on Alexandru Vlahuță Street located nearby. The move from September 2010 took place using all the legal rules and norms for a civilized living, the action being supervised by the authorities. The people that came in the new houses made contracts for utilities: sanitation, gas, water, electricity etc. In total the project of the new social houses from Bârlad cost the local authorities approximately 6 mil. RON (Călin, 2010).

The report of the previous section shows, also, some of the *elements of social support* from Pata Rât. The authorities launched a project to

build ten *modular social houses* on a blank field near the trash dump that now has the name the New Pata Rât. Some few hundred people benefited from this *social project*, without reminding the ones that benefit from social security and live in the three locations near the trash dump.

5. References

1. Alexandru, O. „Istru, the place where life is lived “black”. Living there is like a cocktail of poverty, dirt and illegality” *Adevărul*, 6th of July 2011.
2. Almasi, E. „The move of the Romani people from Coastei made noise all over the world”, *City News*, 7th of January 2011.
3. Aur M., „What have you done in the last five years?”, *Monitorul de Galați*, 12th of September 2011.
4. Brădeanu, L. „Cornered again by the international reporters: journalists from Deutche Welle believe that the Romani people from Horea live like in a ghetto”, *Informația Zilei Maramureș*, 20th of October 2011.
5. Buga, M. „Life in the ghetto”, *Bănățeanul*, 4th of August 2008.
6. Caraibot, I. „Turnu Severin: Over 80 families of gypsies move in a residential area”, *Adevărul*, 20th of August 2010.
7. Călin, R. „The ghetto from Bârlad, a nut that is tougher than the authorities: they don't want a new house”, *Obiectiv de Vaslui*, 30th of July 2010.
8. Cimpoeru, C. și Rotaru, C. „The ghettos near us. Rats - the playmates of the children near Istru”, *Știri Giurgiu*, http://www.stiri-giurgiu.ro/ghetourile-de-lan_ga-noi-sobolanii-partenerii-de-joaca-al-copiilor-from-zona-istru/ [visited 09.05. 2012].
9. Costea, R. „How does the dump Pata Rât looks like one year after the eviction”, *City News*, 27th of January 2012.
10. Criș, A. „The gypsies of Bihor”, *Bihoreanul*, 8th of August 2006.
11. Doboș, G. „The prime-minister flew to Piatra Neamț to open the Speranța “ghetto” in the sheds of the Avicola”, *Adevărul*, 4th of September 2003.

12. Dohotaru, A. „Romanian Beauty at Pata Rât. The first anti-segregation march in Romania”, *CiticAtac*, 15th of December 2011.

13. Dragomir, C. „Cleaning and Order - General cleaning and a sheriff responsible to maintain the order and inform the police, in the Craica ghetto”, *eMaramureş (eMM.ro)*, 17th of September 2010.

14. Dumitrov, F. „The ghetto at the border of Constanta”, *Cuget Liber*, 19th of July 2011.

15. Fartuşnic, A. „Conflict between the Romani people and Brantner over the “protection tax”, *City News*, 22nd of March 2012.

16. Gheorghe, F. R. „The International Day of Romani people-between the joy of finding again and lack of identity”, 6th of April 2006.

17. Gorschi, M. „Protest to support the inhabitants of Pata Rât”, *UBB RADIO*, 23rd of March 2012.

18. Grigore, M. „What should we do pop, we freeze”, *Săptămâna Giurgiuveană*, 20th of March 2012.

19. Grosu, M. „The nest of the criminals from the km. 10 Colony gets a beauty mask of over 160.000 de Euro”, *Adevărul*, 12th of February 2010.

20. Herman, V. „Good-by, but I stay with you: the Romani population from the Craica ghetto shall be moved starting with the 1st of November”, *Ziar MM*, 7th of June 2011.

21. Horgoş, C. „Habitat, not NATO blocks”, *Bihor Online*, 15th of March 2008.

22. Huma, L. „In the Speranţa district from Piatra Neamţ, „raises” a new trash dump”, *Realitatea*, 3rd of March 2009.

23. Institute for an Open Society, (2004). *Supervising the Implementation at Local Level of the Governmental Strategy for Improving the Situation of Romani Population from Romania* Editura AMM, Cluj-Napoca.

24. Ion-Cristea, A. „A day in Zăvoi”, *Sibiu 100%*, 10th of September 2011.

25. Ion-Cristea, A. „Under the human limit”, *Sibianul*, 23rd of October 2006.

26. Ivan, S. „Otherwise than under the stigma of shame!”, *Arcaşu*, 14th of August 2007.

27. Kovacs, A. „The Sfântu Gheorghe ghetto. The gypsies request to demolish the wall that separates the city from the Romani district”, *Gardianul*, 26th of February 2009.

28. Kovacs, A. „The gipsy saga of Ciuc”, *Jurnalul Național*, 18th of April 2011.

29. Lobda, F. „Tens of Romani families live together with horses, pigs and chicken”, *Gazeta de Sud*, 4th of September 2003.

30. Mateescu, I. „The Romani people do not longer want the Berlin wall”, *Adevărul*, 26th of January 2010.

31. Maxim, O. „The heavy odds in the ghettos”, *Evenimentul de Botoșani*, 5th of March 2012.

32. Mesaros, C. „Romes defeated by poverty break the silence: Craica is enslaved through terror!”, *Informația Zilei Maramureș*, 26th of October 2011.

33. Mionel, V. (2012). „Pata (the stain) that becomes more and more visible. The ethnic segregation case from the ghetto of Pata Rât, Cluj Napoca”, *Sfera Politicii*, nr. 168.

34. Mionel, V. (2012). *Urban Segregation. Separated but Together*, Editura Universitară, București.

35. Mionel, V. and Neguț, S. (2011). „The Socio-Spatial Dimension of the Bucharest Ghettos”, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, no. 33 E.

36. Mocanu, M., Orlandea, H. and Carabașu, A. „They also have the right of a life: the top of the poor people of Sibiu”, *Mesagerul de Sibiu*, 15th of November 2011.

37. Morcan, O. „Satellite antennas on “poor” blocks”, *Bihor Online*, 28th of November 2007.

38. Mototolea, M. „The statement of seismologist Gheorghe Mărmureanu, that this year we will have an earthquake similar with the one in 1977, gives the creeps to the people of Galați”, *Adevărul*, 6th of March 2012.

39. Obrejan, A. „Disinfection in the ghettos from the G-s”, *Adevărul*, 1st of September 2011.

40. Ochișor, I. „Piatra Neamț 2011 – Area „Muncii””, *Ziar Piatra Neamț*, 7th of May 2011.

41. Omenya, A. (2003). *Theoretical Conceptualizations of Urban Segregation and Their Relevance to Housing in Post-apartheid South Africa*, CNR Conference Glasgow.

42. Ostahie, D. „The people from Piatra Neamț, worried about a new “ghetto”, *Monitorul de Neamț*, 5th of May 2007.

43. Păcurar, A. „Pata Rât, the story of the ghetto from the border of a European city”, *City News*, 17th of September 2010.

44. Petrovic, D. „Ghetto in Sf. Gheorghe, Romania”, post from the Facebook page of ERSTE foundation, 30th of March 2010, http://www.facebook.com/note.php?note_id=383_301731892 [visited 07.08.2012].

45. Popescu, A. „The inhabitants of a block from the Horia street from Baia Mare, wken up from sleep because of their debts”, *eMaramureș (eMM.ro)*, 3rd of November 2011.

46. Popescu, A. „The bad Romani debtors from Horea 46 made a scandal at City Hall for fear of eviction”, *eMaramureș (eMM.ro)*, 17th of November 2011.

47. Popescu, M. „Ghetto for the Romani people from Baia Mare. Racism or discipline?”, *Evenimentul Zilei*, 30th of June 2011.

48. Popescu, R., Arpinte, D. and Neagu, G. (2005). „The need to support the fight against social exclusion of the child”, *Revista Calitatea Vieții*, XVI, nr. 3-4.

49. Pop-Vladimirescu, I. „The bad debtors from block CD2 from Ostrovului face the risk of getting on the streets in April”, *Informația Zilei, Satu Mare*, 15th of March 2012.

50. R.I., „Terror and protection taxes in the world of the social supported from Piatra Neamț”, *Ziar Piatra Neamț*, 21st of October 2010.

51. Răchitan, F. „Cleaning or eviction from the ghetto”, *Satu Mare Online*, 04th of May 2011.

52. Romani niță, M. „Hepatitis A pest hole in the Micro 19 ghetto”, *Monitorul de Galați*, 31st of August 2011.

53. Rotar, P. „The inhabitants of Sfântu Gheorghe do not accept the demolishing of the “Berlin wall” built for the Romani people”, *Realitatea*, 18th of January 2010.

54. Roth, M., „Pata Rât: the ideal area for an ecclesiastic educational-communitarian centre”, *Acum*, 15th of May 2011.

55. Ruja, A. „The wall transformed the Horea area into a ghetto”, *Glasul Maramureşului*, 19th of July 2011.
56. Sabău, A. „CRAICA – More than a ghetto, a life style!”, *Informația Zilei Maramureş*, 03rd of October 2011.
57. Safta, P. „Amnesty International Report: the Romanian authorities, accused to treat the Romani people as trash”, *Antena 3*, 27th of January 2010.
58. Sârbu, D. „The census came to Texas and Vietnam”, *Adevărul*, 21st of October 2011.
59. Săbăciag, L. „The trash dump starts on Păltinişului street”, *Infomm.ro*, 11th of April 2011.
60. Sminchise, A. „Missing persons on the way home. Simona and Ana-Maria cannot be found for almost two months”, *Jurnalul Național*, 19th of August 2011.
61. Stănculescu, M. S., coord. (2010), *The Quality of Life and the Satisfaction Degree Regarding Living in the Cetate District, City of Alba Iulia*, NODUS WG6, the Operational Territorial Cooperation Programme URBACT.
62. Székely, E. „Don`t beat me, ouch, it hurts me!”, *Covasnamedia*, 27th of May 2012.
63. Şoica, M. „The wall of Baia Mare: the first day of official segregation in Romania”, *Evenimentul Zilei*, 01st of July 2011.
64. Tomiță, M. „Giurgiu – Little girl nine years old missing from home, searched at national level”, *Semnal Media Grup*, 18th of June 2011.
65. Țimonea, D. „Life in a block lived by Romani people, studied by the Romanian Academy”, *Adevărul*, 01st of February 2010.
66. Țineghe, C. and Săbăciag, L. „From the series “poor, but with demands”...Craica, the promised land...to move the Romani people”, *Infomm.ro*, 14th of January 2012.
67. Vladu, B. „How people live in the “horror district” from Giurgiu”, *Adevărul*, 07th of February 2011.
68. Wacquant, L. (2004). „Ghetto” in *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*, Smelser, N. J. and Baltes P. B. eds, Pergamon Press, London.

***http://www.realitatea.net/Romania-from-ghetouri_24573.html.

***<http://www.gandul.info/news/maghiarii-majoritari-au-bagat-lagar-minoritari-tigani-253965>.

***<http://galateni.net/forum/topic/989-poveste-de-dragoste-cu-sfarsit-penal/pagepid2184#entry2184>.

***<http://www.ziare.com/galati/stiri-actualitate/mana-vizitiu-prin-micro-19-1804829>.

***<http://hunedoreanul.gandul.info/magazin/viata-in-ghetou-4922382>.

O NOUĂ ȘTIINȚĂ: ECONOMIA SOCIALĂ

Cristinel Bleandă^[1]

Rezumat.

Articolul prezent constituie un prim demers de conceptualizare a unei noi științe: economia socială. Ca parte a științelor sociale, economia socială beneficiază de avantajele metodelor și tehnicilor de cercetare specifice sociologiei și economiei generale. Considerăm că demersul fundamental al economiei sociale este de tip comprehensiv, de înțelegere și explicare a fenomenelor sociale, cunoscute într-o manieră restrânsă la nivel științific/empiric, în special din perspectiva cauzalităților implicate precum și a consecințelor acțiunii umane. Analiza datelor structurale ale sistemului socio-economic reprezintă metoda principală de investigație științifică, căreia i se adaugă metodele economiei și sociologiei, plus critica constructivă aplicată metodelor de cercetare și orientarea pro-activă, respectiv evaluarea rezultatelor practice ale relațiilor umane asupra sistemului socio-economic. Diferența majoră pe care o introduce știința economiei sociale constă în abordarea unor domenii de cercetate într-un grad relativ redus și deducerea unor explicații/interpretări și legități potențial valabile la nivelul științelor sociale. Din această perspectivă, lucrarea prezentă este rezultatul utilizării metodei observației participative în cadrul grupelor de lucrători informali pe șantierul de construcții. Prin intermediul acestei metode principale în științele sociale, analiza interacțiunilor din activitatea generală și specifică a muncitorilor din jurul proiectelor imobiliare devine posibilă și conturează posibilitatea extragerii unor informații valide, extrapolabile la nivelul întregului sistem social.

Cuvinte cheie: *științe sociale, știința economiei sociale, metoda evaluării rezultatelor, observație participativă, sistem social*

Universul de cercetare

Economia socială are drept univers investigațional câmpul relațiilor și interacțiunilor desfășurate în lipsa reglementărilor legale specifice diviziunii clasice a pieței forței de muncă: sectorul public și privat. Acest câmp reprezintă obiectul de cercetare propriu, iar metodologia poate fi

^[1] Sociolog, Manager *Socioexpert*, Bucuresti, Tel. : 0723 702 458 ; E-mail : office@socio-expert.ro

aplicată asupra oricărui domeniu de activitate, ceea ce extinde sfera analitico-interpretativă la nivelul tuturor formelor de interacțiune umană. Pentru obiectul prezentului volum, se vor cerceta relațiile de muncă aferente sectorului construcțiilor, desfășurate în manieră informală.

Economia socială se definește prin următoarele principii, acțiunile înregistrate în cadrul acestei științe având următoarele caracteristici:

- Sunt expresia auto-organizării individuale;
- Produc bunuri și servicii remunerate prin bani sau în natură;
- Activează resursa umană insuficient sau deloc utilizată la nivel local, în special persoanele marginalizate, cu risc sporit de excludere socială;
- Promovează un tip de ocupare inovativ, plasat în afara sectorului public/privat;
- Nu depind strict de existența prevederilor legale;
- Vizează reinvestirea profitului în crearea locurilor de muncă pentru persoane excluse social;
- Principiul fundamental este solidaritatea socială.

Dacă distincția dintre formal și informal este conferită de (in)existența prevederilor legale și respectarea acestora, din punct de vedere istoric, relațiile de muncă informale ocupă palierul cel mai extins, atât ca extensie temporală cât și ca număr de indivizi implicați. Explicațiile constau în faptul că reglementarea relațiilor de muncă reprezintă un aspect al modernității, primele legi în domeniu fiind puse în practică în secolul al XIX-lea, ca efect al industrializării și complexificării relațiilor dintre angajat și angajator, precum și ca urmare a presiunilor exercitate de muncitori pentru câștigarea și respectarea unor drepturi ale salariaților care astăzi apar ca fiind implicite: dreptul la condiții decente de muncă, dreptul de asociere, dreptul la sănătate și securitate în muncă, respectarea programului de lucru zilnic de opt ore (în comparație cu uzanțele din timpul Revoluției Industriale care prevedeau un program de lucru zilnic situate între 14-16 ore), dreptul la grevă etc. Așadar, până la reglementarea relațiilor de muncă, în intervalul temporal menționat, raporturile de lucru se desfășurau în manieră informală, conform clasificării propuse. Pe de altă parte, atât datorită extensiei în timp cât și

datorită deficiențelor de reglementare și implementare a legislației precum și diferențelor cultural-civilizaționale dintre state, relațiile informale de muncă reprezintă un *pattern* contemporan extins la nivel global.

Accepțiunile economiei sociale

Sociologia și economia clasică, definite prin concepte și teorii referitoare la relațiile formale dintre indivizi și grupuri, sunt acompaniate de economia socială, ca expresie a unui nou tip de relații sociale, reprezentând un domeniu teoretic care descrie relațiile sociale din domenii lipsite de norme explicite, cel puțin în contextual românesc actual.

Fiind un concept compozit, economia socială utilizează obiectul, metodele și legile sociologiei și economiei clasice aplicate asupra relațiilor sociale din sectoare ne-reglementate juridic. Domeniul de cercetare este nelimitat, pornind de la interacțiunile economice informale din construcții, agricultură, bunuri și servicii ilicite, traficul internațional de droguri și ajungând la relațiile sociale virtuale. Ca reacție de adaptare la globalizare, economia socială excede limitele teritoriale statale și reprezintă expresia relațiilor sociale lipsite de reglementările legale existente în ocuparea publică sau privată. Economia socială nu se confundă cu direcția etnometodologică din sociologia clasică, apreciată ca domeniu de studiu al comportamentelor rutiniere prezente în activitatea cotidiană, ci studiază relațiile și comportamentele socio-economice ne-reglementate prin norme juridice, de tip informal. Relațiile sociale se pot situa în sfera ilegală (de tipul muncii fără forme legale în construcții) sau legală (comunicarea virtuală fiind un exemplu în acest sens).

Caracterul ilicit al relațiilor socio-economice prezintă doar semnificație factuală, ca și criteriu de apartenență la economia socială, obiectivul științific fiind de tip comprehensiv și constând în explicația/înțelegerea evoluției fenomenelor sociale, începând cu tipologia cauzală și încheind cu consecințele anticipate practice. Distincția fundamentală vizează condiționările structurale care determină apariția relațiilor socio-economice lipsite de forme legale. Dacă motivațiile economice determină orientarea unor persoane spre economia informală (eludarea legii prin evaziune fiscală), marea majoritate a persoanelor sunt victime ale contextului economic și lipsei oportunităților reale de pe piața forței

de muncă, astfel încât singura metodă de asigurare a minimumului necesar rămâne sectorul ilicit, respectiv munca fără forme legale (*undeclared work*). Structura sistemului social și funcțiile reglatoare îndeplinite de piața forței de muncă determină apariția unui segment de persoane excluse social nevoite să activeze în cadrul economiei subterane. Normele legale surprind doar o proporție redusă a fenomenelor sociale, întotdeauna existând metode de evitare a prescripțiilor legale. Pentru exemplificare: dacă munca nedeclarată în construcții este interzisă și sancționată conform prevederilor legale, pot exista categorii însemnate de lucrători activi în acest domeniu, unii dintre ei putând beneficia de condiții de muncă net superioare muncitorilor angajați legal.

Dimensiunea virtuală a relațiilor sociale informale este deosebit de complexă și într-o continuă dinamică. Evoluția mijloacelor comunicaționale tinde să înlocuiască relațiile sociale desfășurate prin prezența fizică a partenerilor de dialog cu interacțiuni virtuale realizate în lipsa contactelor fizice. Consecințele directe constau în comprimarea spațiului și timpului (interlocutorii pot desfășura relații sociale indiferent de locul unde se află) și creșterea cantității relațiilor sociale virtuale comparativ cu cele fizice. Între genul persoanelor menționate se stabilesc relații sociale complexe care exced cadrele teoretice explicative ale sociologiei și economiei clasice, iar acest fapt determină apariția unei noi științe, adaptate noilor contexte.

Existența unui nou domeniu teoretic atrage satisfacerea condițiilor privind obiectul de studiu, legile teoretico-explicative și metodele de investigație științifică utilizate.

I. Obiectul de studiu al economiei sociale este reprezentat de relațiile sociale stabilite între persoanele care activează în domenii lipsite de reglementări juridice stricte.

II. Legile economiei sunt proprii și provin din sociologia și economia clasică, cu posibilitatea stabilirii unor legități proprii.

III. Metodele de cercetare provin din sociologie și economie ca fundament pentru dezvoltarea unor noi metode și instrumente de investigare a relațiilor/practicilor aplicate.

Necesitatea științei economiei sociale

Practica economiei sociale nu este însoțită, în prezent, de un corpus teoretic solid care să includă principiile explicative, tipologia implementării și consecințele derivate, legile de funcționare și condițiile necesare precum și cartografierea celor mai bune practice la nivel internațional care să îndeplinească rolul de model pentru inițierea și dezvoltarea unor noi proiecte.

Funcțiile fundamentale ale științelor sociale constau în explicarea, comprehensiunea și elaborarea de propuneri ameliorative privind îmbunătățirea condițiilor de viață din diferite contexte spațial-temporale. Dacă sociologia clasică a apărut ca necesitate interpretativă a realităților secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, continuând cu apariția sociologiilor de ramură în secolul al XX-lea, noile realități ale secolului al XXI-lea determină adecvarea conceptual-metodologică funcție de evoluțiile cele mai recente. Acest fapt se poate explica prin cadrele interpretative ale sociologiei și economiei clasice, dar în manieră insuficientă, trendul general constând în dezvoltarea unor noi direcții de cercetare aplicată și inovarea constantă a conceptelor și legilor care surprind adecvat noile fenomene sociale.

Economia socială se prezintă ca domeniu de cercetare specific științelor sociale, dar preia metode analitice din cadrul științei economice. Însăși conceptul reprezintă consecința hibridării teoretico-explicative a sociologiei cu economia informală. Acest fapt se datorează complexificării spațiului social și ca reacție de adaptare la trendul explicativ multidisciplinar. Structura și dinamica socială actuală nu permite explicații și interpretări unilateral-științifice, la baza oricărui fenomen/fapt social aflându-se relații cauzale complexe care necesită abordări pluri-disciplinare.

Interconexarea sociologiei se realizează nu doar cu economia, ci deschide oportunități investigaționale cu toate tipurile de științe, de la psihologie și antropologie până la geografie, management, marketing sau nanotehnologie. Rezultă un univers de cercetare, specific sociologiei informale, care tinde să echivaleze cu cel al sociologiei clasice, dar în care relația evolutivă a schemelor interpretative științifice se realizează constant funcție de realitățile socioeconomice.

Economia socială utilizează fundamentul sociologiei clasice dar rezolvă adecvat dilema epistemologică insolubilă privind distincția dintre contextual apariției unui fapt social și contextual argumentării acestuia, prin adecvarea rapidă a conceptelor la evoluția (inter)acțiunilor sociale. Dacă sociologia clasică interpretează și explică preponderent fapte sociale din trecut, economia socială se axează asupra fenomenelor sociale prezente și viitoare, valorizându-se astfel latura modern-predictivă, praxiologică. Practic, abordarea economiei sociale se realizează prin intermediul conceptelor altor științe; inexistența unei viziuni unitare determină imposibilitatea explicării și înțelegerii adecvate și exclude avansul teoretic necesar dezvoltării unor noi curente de gândire și explicație necesare acțiunii practice din domeniul ocupării persoanelor marginalizate socioeconomic.

Economia socială nu are drept obiectiv înlocuirea științei sociologice clasice cu diferitele ramuri desprinse, ci utilizează/adaptează corpusul teoretico-praxiologic existent funcție de structura și rolurile îndeplinite de noile tipuri de relații sociale instituite pe diversele paliere supuse analizei. Reciproca este la fel de valabilă și utilă: sociologia și economia clasică nu pot explica adecvat noile realități socioeconomice, deoarece schemele analitice vizează fapte sociale trecute. Apare necesitatea corelării științei comprehensive cu practicile utilizate de actorii sociali, deoarece imaginația și creativitatea umană determină evoluția socială într-un ritm mult mai alert față de apariția cadrelor mentale generale de înțelegere a noilor contexte. Acest fapt poate fi lesne asumat dacă se consideră, de exemplu, inovațiile în domeniul astronomic: au trecut câteva decenii de la prima expediție umană în Cosmos, dar marea majoritate a oamenilor nu cunosc și nu înțeleg adecvat acest fapt.

Locul economiei sociale în ierarhia științelor

Economia socială este direct interesată de categoriile excluse ale populației și de inovarea unor modele sociale adecvate rezolvării problemelor comunitare/regionale, prin utilizarea forței de muncă existente, cu efecte directe asupra structurii bugetare. Astfel, funcție de obiectivul de studiu, economia socială își determină metodele de inves-

tigație cât și legile și teoriile/conceptele fundamentale, în vederea îmbogățirii ulterioare și constante a conținutului științific și metodologic/conceptual.

Clasificarea științelor este realizată funcție de un număr divers de criterii, toate înscriindu-se într-un cadru limitat de sistemul teoretic în cauză. Economia socială, ca știință, se înscrie în categoria științelor umaniste, pe același palier cu sociologia și economia. Raportarea economiei sociale la alte științe nu se prezintă sub forma unui tablou static, interacțiunile dinamice fiind esența parcursului și dezvoltării științifice. Împrumutarea abordărilor, conceptelor, teoriilor, metodelor inter-științe contribuie la posibilitatea descoperirii unor noi viziuni interpretative cu rol în evoluția epistemologiei specifice.

Rolul economiei sociale în cadrul taxonomiei științifice se (re)definește funcție de utilitatea aplicativă inclusă și în raport de contextul situațional care generează apelul la metodele/legile acesteia. Importanța noii științe derivă din capacitatea de schimbare socială a condițiilor de viață pentru categorii numeroase ale populației, cu impact decisiv asupra abordării realității, prin inovarea unor modele acțional-comportamentale grupale bazate pe solidaritate, profesionalism și combaterea sărăciei și excluziunii sociale. Economia socială, deși interacționează, împrumută și îmbogățește conținutul și altor științe, este direct influențată de realitatea socială, cu care stabilește un raport dinamic, constant inter-relațional, care conduce către cristalizarea principiilor științifice, către inovarea unor relații cauzale între fenomenele/faptele implicate și spre ameliorarea standardului de viață pentru persoanele excluse social.

Relația economiei sociale cu domeniile de cercetare conexe și locul acesteia în ierarhia științelor reprezintă un demers epistemologic reformulabil de fiecare cercetător implicat în stabilirea unei taxonomii a științelor deoarece criteriile de clasificare diferă funcție de obiectivul propus. Implicațiile practice ale stabilirii relațiilor epistemologice se situează pe plan secundar, ceea ce prezintă semnificație pentru domeniul economiei sociale fiind consecințele modelelor teoretice extrase ca urmare a evaluării contextului și capacitatea de elaborare a propunerilor de creștere a standardului de viață aferent persoanelor marginalizate,

prin implicarea în programe socioeconomice capabile să ofere noi dimensiuni investigaționale.

Raportul epistemologic de interdependență dintre știința și practicile economiei sociale constituie elementul de referință, prin intenția surprinderii staticii și dinamicii fenomenului investigat și prin trendul de actualizare/remodelare a conținutului științific pe baza analizei relațiilor socio-economice complexe derulate între grupurile supuse cercetării. Conceptualizarea relațiilor sociale interumane aferente economiei sociale se instituie drept obiect de studiu legitim pentru epistemologie prin prisma abstractizării practicilor cotidiene sub forma unor teorii explicative necesare dezvoltării cunoașterii științifice, mai ales datorită valorii de noutate/specificitate.

Determinarea și înțelegerea faptelor asociate domeniului economiei sociale constituie argument epistemologic suficient în fundamentarea unei noi științe, dezvoltând noi metode de cercetare și explicare a realității, adecvate universului de cercetare, dar și nevoilor societății. Datorită caracterului inovator al economiei sociale și capacității de implementare în orice sistem social, indiferent de tipologia regimului politic, dar cu acordul latent sau manifest al aparatului birocratic, precum și rețelei de interacțiuni stabilite cu totalitate aspectelor socioeconomice colaterale (care constituie și extind câmpul de cercetare), apariția și dezvoltarea unei noi științe prezintă interes din perspectiva furnizării unor teorii, legi și interpretări valide.

Raportul economiei sociale cu sociologia și economia

Știința economiei sociale se fundamentează pe descoperirile și parcursul sociologiei și economiei, ale căror metode și legi sunt fundamentale pentru constituirea noului univers investigațional, dar este orientată către avansarea unor principii inovatoare, strict legate de realitatea definită prin probleme sociale majore: inegalitatea șanselor de acces pe piața muncii, sărăcia și excluziunea socială, competiția economică în creștere care generează efecte perverse repercutate în marginalizare, standard de viață redus și implicații profunde privind capacitatea de reproducere socială.

Raporturile economiei sociale cu sociologia și economia sunt complexe: pe de o parte, vizează teoriile și legitățile care aparțin domeniilor generale de cercetare, pe de alta, stabilește influențe reciproce cu diferitele ramuri care derivă din cele două științe înrudite. Pentru exemplificare, totalitatea aspectelor referitoare la conceptul muncă implică apelul atât la sociologie, în special la sociologia muncii și a organizațiilor (ca ramuri majore preocupate direct de problematica enunțată) cât și la economie, prin implicațiile asupra remunerării, productivității, competiției inter-individuale și inter-companii/state, dar tinde spre a deveni obiect de studiu legitim pentru economia socială. Acesta fapt se produce deoarece munca prezintă semnificații aparte în cadrul modelului economiei sociale datorită unui mod de abordare și interpretare complet inovator în raport cu practica uzuală la nivelul societății. Munca este privită ca metodă cvasi-terapeutică pentru persoanele lipsite de posibilități reale de incluziune socială, iar prin sistemul de organizare a muncii, consecințele directe vizează dezvoltarea stimei de sine prin descoperirea și valorizarea potențialităților, furnizarea unei motivații și promovarea unor obiective personale/grupale care acordă un nou sens existențial. Profitul rezultat în urma muncii depuse joacă un rol esențial în cadrul acestui model, în sensul în care este orientat preponderent, dacă nu exclusiv, către implicarea activă a altor persoane situate în același context personal defavorabil standardelor de viață promovate societal.

Toate cele trei științe pornesc din același nucleu: investigarea realității socioeconomice și propunerea de idei/concepte/practici pertinente, conforme în raport cu contextul studiat (deci, în acord cu principiul aristotelic al corespondenței cu realitatea), unele dintre acestea prezentând anumite grade de originalitate și utilitate, putând fi evaluate ca bunuri publice. Acestui principiu epistemologic i se adaugă determinarea relației dintre realitate și teorie și impactul asupra populației, respectiv interpretarea relațiilor sociale complexe și producerea de cunoaștere științifică adecvată nevoilor societății.

Economia socială, sociologia, economia ca și ansamblul științelor, sunt consecințe ale manifestării următoarelor tipuri de nevoi (trimitere), îndeplinind cel puțin funcțiile descrise mai jos:

- **exploratorii:** majoritatea aspectelor studiate la nivel științific sunt fie studiate pentru prima dată, fie se intenționează identificarea unor noi interpretări ale faptelor deja studiate sau a evoluției acestora în timp și spațiu;

- **explicative:** obiectul de studiu al științelor este cunoscut de segmente reduse ale populației, mai ales în cazul diferitelor demersuri investigaționale care au aplicabilitate specifică. Acest fapt conduce la un raport disproportionat între potențialul de cercetare al populației și caracterul redus al numărului de indivizi implicați în activitatea științifică. Aspectul pozitiv constă în existența unui bazin populațional suficient de extins, capabil să absoarbă diseminarea informațiilor obținute pe cale științifică și să o interpreteze/utilizeze funcție de propriile necesități.

- **previzionale:** dacă realitatea este dinamică, atunci intervine necesitatea prognozării evoluției ulterioare, în sensul adaptării culturii și civilizației funcție de datele esențiale ale noului context. Simultan, știința evoluează și își adaptează universul de cercetare în strâns raport cu starea de fapt identificabilă la nivelul realului.

- **cognitive:** capacitatea de cercetare și câmpurile investigaționale sunt, teoretic, nelimitate, servind ideii fundamentale de cunoaștere a mediului de viață, cu toate elementele componente implicate. Și în acest caz funcționează principiului interdependenței dintre teorie și practică, în sensul în care realitatea impune noi categorii analitice, care modifică, în timp, viziunea asupra faptelor studiate, adecvând raportarea om-mediu conform elementelor cotidiene, uzuale pentru spațiul și timpul dat;

- **utilitariste:** această dimensiune include funcțiile expuse mai sus, dar răspunde nevoii esențiale de ameliorare a standardului de viață, indiferent de societatea de referință. Economia socială manifestă un pronunțat caracter utilitarist prin orientarea universului de cercetare în sfera incluziunii sociale, deci către aspectele reale legate de sărăcie, marginalizare și inegalitate socială.

Dezvoltarea unei noi științe – economia socială - este în măsură să furnizeze un plus de cunoaștere și acțiune fundamentată teoretic, atât din punct de vedere epistemologic, îmbogățind conținutul ideatic al celorlalte științe, cât și pragmatic, oferind oportunitatea creșterii nivelului

de trai al persoanelor excluse de pe piața forței de muncă, prin includerea în programe inovative, destinate recalibrării raportului motivațional existent între individ și grup/societate.

Metode de cercetare

Știința economiei sociale utilizează totalitatea metodelor specifice atât sociologiei cât și economiei, ca domenii conexe, cu posibilitatea apelului la metode și tehnici de cercetare proprii științelor socioeconomice, în ansamblu (antropologie, psihologie, politologie, etnologie, marketing, management, cu diferitele ramuri și sub-ramuri). Se creează premisele unei cercetări interdisciplinare incluse în domeniul investigațional al economiei sociale, deoarece acest model practic implică aspecte definite drept obiecte legitime de studiu pentru științele enumerate. Multitudinea metodelor de cercetare asigură condiții optime pentru surprinderea adecvată a dimensiunilor economiei sociale, de unde reiese posibilitatea avansării unor ipoteze, concepte și teorii cu rang de inovație la nivelul tuturor științelor implicate.

Din punct de vedere metodologic, știința economiei sociale propune *metoda evaluării rezultatelor*. Datorită faptului că economia socială reprezintă un model practic implementat sub diverse forme și în contexte diferite, acest tip de metodă devine necesară și utilă nu numai pentru acest tip de *pattern* socio-economic, dar își poate identifica aplicabilități multiple și la nivelul altor științe, preocupate mai degrabă de aspectele teoretice decât de practica uzuală.

Metoda evaluării rezultatelor îmbină rigurozitatea științifică și analiza practică, constituind astfel un model epistemologic adecvat domeniului economiei sociale. Acest tip de metodă reprezintă un demers aplicat care prezintă și analizează următoarele tipuri de consecințe:

- **economic.** Excluziunea socială a unor cohorte întregi ale populației produce efecte imediate asupra capacității atragerii veniturilor și satisfacerii necesităților existențiale. Implementarea modelului economiei sociale determină apariția unei surse de venit, bugetul familial înregistrează creșterea volumului, iar standardul de viață al persoanelor implicate cunoaște schimbări pozitive. Cu toate acestea, consecința economică cea mai importantă și care necesită implementarea

metodei evaluării rezultatelor constă în schimbarea pattern-ului populației vulnerabile sau marginalizate social referitor la propriile abilități de atragere a resurselor financiare, conștientizând utilitatea modelului economiei sociale;

- **sociale.** Capacitatea indivizilor de a se integra și a crea relații sociale schematizate sub forma rețelelor furnizează date statistice importante cu privire la tipurile potențiale de capital posibile a fi atrase. Elementul fundamental al economiei sociale constă în relaționarea inter-individuală, asocierea și producerea de bunuri și servicii utile comunității. Un aspect relevant, inclus acestei categorii de consecințe, constă în evaluarea rezultatelor serviciilor de tip social furnizate persoanelor aflate în situații critice (bătrâni și bolnavi lipsiți de supraveghere de specialitate, copii instituționalizați sau abandonati, victime ale consumului de droguri sau ale violenței și traficului de persoane etc.) prin intermediul practicilor economiei sociale, la nivel comunitar și chiar regional. Raporturile sociale se pot stabili pe nivel vertical, în cadrul formelor de asociere proprii economiei sociale sau ale celor de tip hibrid, cu influențe provenind din economia socială, dar cu o altă orientare și redistribuire a profitului rezultat –relații uzuale pentru orice tip de organizație, cât și la nivel orizontal - prin necesitatea oferirii serviciilor sociale persoanelor din categoriile enunțate, fie că sunt marginalizați sau cu nevoi speciale de îngrijire;

- **politice.** Modelul economiei sociale redimensionează abordarea politică, în special din perspectiva politicilor publice, concepute ca programe și măsuri de intervenție adresate rezolvării problemelor comunitare/regionale. În primul rând și cu deosebire în cazul statelor care nu dețin sisteme juridice în care să fie stipulate prevederi privind economia socială, forțează leadership-ul politic să considere implicațiile acestui model și să acționeze în vederea reglementării raporturilor juridice. Secundar, crearea unui trend de abordare și implementare a modelului economiei sociale printre reprezentanții puterii politice, poate constitui elementul necesar în dezvoltarea și evoluția acestui *pattern*, în schimbul obținerii unor avantaje (in)directe, cel mai important fiind atragerea capitalului social, cu influențe decisive asupra voturilor;

• **administrative.** Principalele implicații administrative ale implementării modelului economiei sociale se identifică la nivel bugetar. Deși economia socială se adresează preponderant persoanelor excluse social, deci lipsite de mijloace adecvate de supraviețuire, astfel încât se poate crea preconcepția utilității acestui model doar în cazul statelor sub-dezvoltate sau în curs de dezvoltare, realitatea faptică demonstrează că economia socială a apărut și s-a dezvoltat, ca model, în statele dezvoltate ale Europei. Explicațiile principale constau în: **a.** incapacitatea sistemului administrativ de a furniza servicii publice suficiente și de calitate populației arondate; **b.** dezvoltarea spiritului civic antreprenorial; **c.** nevoia de servicii comunitare insuficient acoperite de mediul public/privat. Din perspectivă bugetară, extragerea cohortelor de persoane din sistemul de protecție socială și plasarea acestora pe piața forței de muncă, cu statut de angajați/acționari sau chiar patroni ai propriei afaceri, echivalează cu reducerea presiunii financiare privind măsurile pasive (de redistribuire a veniturii sub forma măsurilor de suport financiar adresate populației) și chiar cu reechilibrarea balanței de venituri și cheltuieli, deoarece activitatea de producție și furnizare a bunurilor și serviciilor aferente economiei sociale contribuie la suplimentarea agenților economici contribuitori. O altă consecință vizează modificarea structurii organizaționale a administrației locale prin apariția unor noi departamente aferente domeniului economiei sociale.

• **cultural-civilizaționale.** Modelul economiei sociale reprezintă expresia unei mutații antropologice generată de progresul culturii și civilizației. Acest fapt devine evident prin analiza istoriei comparate a ideilor științifice, așa cum au apărut și s-au manifestat în diferitele state ale lumii: abordările individualiste s-au dezvoltat împreună cu cele de tip comunitar, în care principiul solidarității a reprezentat fundamentul. În acest mod, imaginarul social se formează prin reunirea ideilor, practicilor și comportamentelor umane dintr-un spațiu și timp definit, urmând a se modifica pe măsura apariției unor noi tipuri de abordări teoretico-practice. Se creează un sistem interdependent conform căruia fundamentele cultural/civilizaționale (respectiv totalitatea cunoștințelor teoretice și a deprinderilor practice) servesc drept bază pentru inițierea unor noi modele practice, care vor îndeplini funcția de suport pentru noi inovații socioeconomice. Un astfel de demers sociocultural

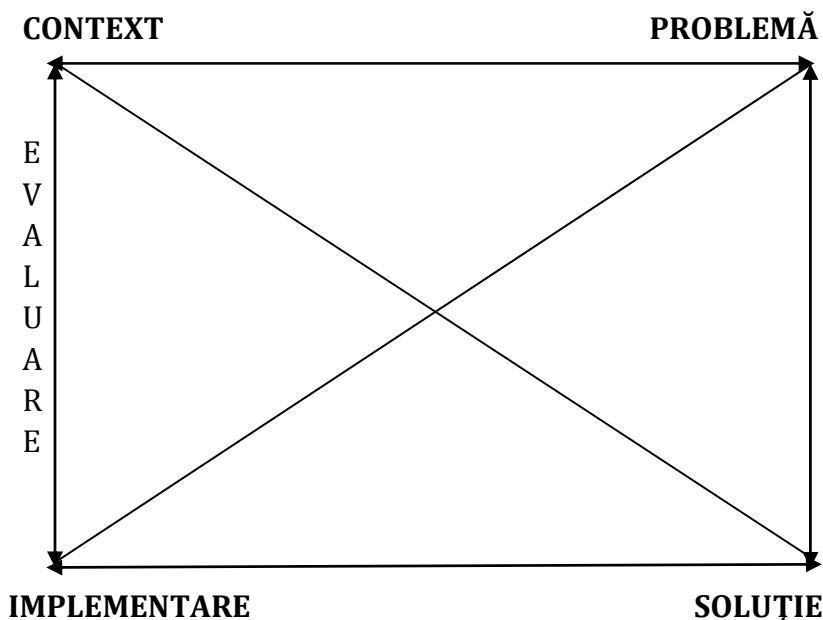
crează climatul necesar evoluției civilizaționale, sub forma unui sistem dinamic, în care intrările determină modificarea parametrilor și chiar a sistemului însuși. Cele mai importante consecințe culturale consistă atât în inițierea și dezvoltarea unei culturi a muncii complet diferite, prin valorile și principiile sale, de sistemul organizațional public/privat cât și în descoperirea utilității asocierii în scopul rezolvării problemelor comunitare, cu implicații asupra tipologiei simbolurilor culturale definite și acceptate la nivelul grupurilor respective. Concret, modelul economiei sociale determină schimbarea percepției comunitare și chiar societale, asupra capacității de rezolvare a problemelor specifice comunității, iar acest aspect reprezintă expresia unui fapt sociocultural. Din punct de vedere civilizațional, metoda evaluării rezultatelor vizează consecințele economiei sociale asupra îmbunătățirii standardului de viață atât al persoanelor implicate, cât și al comunității. Un aspect și mai important constă în capacitatea de inovare tehnologică a unor noi produse și servicii, prin intermediul lucrătorilor marginalizați/excluși, dar implicați în proiectele de economie socială. Pe cale de consecință, modelul și știința economiei sociale nu prezintă doar implicații de tip incluzive, fiind orientată și către funcții euristice, din moment ce aplicațiile modelului se pot implementa în orice domeniu de activitate, deci și în cercetarea științifică de nivel performant.

Metoda evaluării rezultatelor reprezintă instrumentul practic de analiză a măsurilor de incluziune aferente științei economiei sociale, poate fi extrapolată și utilizată de alte științe și se poate imagina grafic sub următoarea diagramă reprezentată în **Fig. 1**.

Metoda evaluării rezultatelor, dincolo de rațiunile didactic-metodologice privind posibilitatea utilizării pe scară extinsă, inclusiv de absolvenții facultăților de profil socioeconomic și politic, poate fi folosită în cadrul interviului/procesului de angajare (orientarea exclusiv teoretică a planurilor de învățământ superior și lipsa abilităților practice, de evaluare și interpretare/acțiune asupra realității fiind inexistente reprezintă principala motivație a angajatorilor în demersul de respingere a candidaților, îndeosebi a studenților și absolvenților lipsiți de experiență practică relevantă). În plus, metoda poate servi drept instrument de lucru post-angajare, pentru diferite categorii de personal, fapt ce contribuie la caracterul util pentru activitatea desfășurată atât la

nivelul organizațiilor publice/private cât și ale celor specifice economiei sociale.

Fig. 1. Diagrama metodei evaluării rezultatelor

Strict aplicată design-ului de mai sus, interpretarea metodei evaluării rezultatelor consideră interdependențele structurale dintre elementele diagramei. Utilizarea metodei evaluării rezultatelor poate urmări următoarele modele interpretative:

- *holist*. Perspectiva generală vizează atât caracterul contextualist (orice fenomen social are loc într-un timp și spațiu dat și implică totalitatea aspectelor corelate) cât și
- *individualist*. Analiza fiecărei etape cuprinsă în diagramă produce un plus de cunoaștere, metoda evaluării putând fi aplicată și segmental, ca parte a procesului de investigație. Dacă orice problemă socioeconomică se situează într-un context și se pot selecta o multitudine de soluții adresate rezolvării problemei identificate, procesul de implementare conduce la apariția unui nou context. Metoda evaluării rezultatelor se aplică etapei de implementare în vederea analizei consecințelor aplicării soluțiilor de rezolvare a problemelor comunitare, atât din perspec-

tiva obiectivelor propuse cât și a consecințelor ne-intenționate (efecte perverse).

Diagrama prezentată mai sus îndeplinește rol metodologic, respectiv descrie sistemul interacțional specific metodei evaluării rezultatelor. Aplicabilitatea metodei este limitată doar de disponibilitatea cercetătorilor și practicienilor privind utilizarea unui instrument practic de evaluare a rezultatelor acțiunii umane, independent de domeniul de activitate.

Aplicațiile metodei evaluării rezultatelor

Metoda evaluării rezultatelor prezintă semnificație nu doar pentru personalul implicat în activitatea de cercetare sau pentru studenții și absolvenții instituțiilor de învățământ. La nivelul managementului organizațional, metoda poate fi aplicată în vederea cunoașterii bidimensionale:

1. analiza performanței angajaților în raport cu atribuțiile de serviciu;
2. cunoașterea adecvată a rezultatelor acțiunii organizaționale asupra mediului, ca urmare a desfășurării activității de către personalul angajat (de exemplu, în domeniul vânzărilor, se impune analiza detaliată a efectelor marketingului asupra pieței, exprimată prin bilanțul de încasări suplimentare).

Metoda evaluării rezultatelor poate fi implementată și la nivelul administrației publice centrale/locale în procesul de analiză a impactului politicilor publice asupra mediului social. Dacă evaluarea rezultatelor a reprezentat, până recent, doar una din etapele programelor de intervenție socioeconomică, nevoia unei abordări adecvate realității impune constituirea de sine stătătoare a metodei de evaluare, orientând măsurile publice către eficiență. Practic, orice domeniu administrativ poate utiliza acest tip de metodă, dacă se intenționează eficientizarea resurselor, în condițiile provocărilor actuale lansate de dezechilibrele bugetare datorate reducerii numărului locurilor de muncă.

În domeniul comercial, metoda evaluării rezultatelor poate acompaña analiza de tip *cost-beneficiu* prin posibilitatea dezvoltării unui

pattern interpretativ care include nu doar relația de tip economico-matematic, ci și analiza contextuală a problemei și implicațiilor acesteia, a soluțiilor identificate și analizate din perspectiva consecințelor precum și a procesului de implementare și rezolvare a problemelor comunitare/sociale. Acest fapt devine necesar în vederea înțelegerii raporturilor complexe, pe multiple paliere de analiză, asupra interdependenței structurale dintre faptele și fenomenele socioeconomice.

Metoda evaluării rezultatelor poate fi implementată atât la nivel individual cât și grupal, fapt ce lărgeste aplicabilitatea la un număr infinit de domenii. Relevanța metodei constă în datele factuale prelevate din spațiul socioeconomic, oferind posibilitatea prelucrării și prezentării sub forma unor rapoarte de cercetare care includ propuneri și recomandări de îmbunătățire a activității în sectorul respectiv. Relația dintre metoda evaluării rezultatelor și realitatea faptică este mediată de intervenția cercetătorului/practicianului și propriul său sistem de valori, fapt ce determină actualizarea metodei funcție de complexitatea domeniului investigațional. Implementarea metodei în cât mai multe arii de cercetare contribuie la dezvoltarea conceptuală, dar implicațiile sunt vizibile la nivel practic. Evoluția în timp creează premisele construcției unui sistem integrat în care dimensiunile teoretice dezvoltate în cadrul metodei conduc la analiza interdisciplinară și forțează factorii decizionali înspre adoptarea unor măsuri de corectare a problemelor comunitare. Acest fapt se datorează întocmai identificării cauzalității diferitelor fapte și fenomene socioeconomice și stabilirii relațiilor de interdependență, aspect ce facilitează elaborarea programelor de intervenție din partea organelor administrative sau canalizează efortul individual către diferite forme de asociere și acțiune comunitară.

Metoda evaluării rezultatelor îndeplinește următoarele funcții:

- **de diagnostic.** Implementarea metodei asigură cunoașterea optimă a contextului și conduce la definirea problemelor și identificarea adecvată a soluțiilor de rezolvare. Prezentarea situației într-o manieră realistă, considerând aspectele implicate, reprezintă prima etapă în procesul acțional de ameliorare a standardului de viață al populației, iar de acuratețea sa depinde validitatea programului de măsuri publice/private care urmează a fi aplicat;

- **acțională.** Metoda evaluării rezultatelor prefigurează acțiunea socială prin edificarea conținutului cognitiv/practic, pregătind astfel parcursul de la teorie în planul realității;

- **motivațională.** Implicațiile implementării metodei conduc la orientarea motivației persoanelor implicate în scopul rezolvării situațiilor problematice, deja definite și cunoscute prin intermediul cunoașterii oferite de analiza metodică efectuată.

Metoda evaluării rezultatelor contribuie la cunoașterea realității și analizează implicațiile acțiunii umane, îndeosebi din perspectiva politicilor publice, asupra nivelului de viață al populației, deși corpul teoretico-metodologic se poate aplica asupra oricărui domeniu de cunoaștere, chiar și în domeniile cercetării științifice de vârf din fizică, chimie sau medicină. Avantajele utilizării metodei evaluării rezultatelor constau în simplitatea/facilitatea aplicării și în consecințele implicate de capacitatea de sintetizare a problemelor, sub forma relației dintre context și acțiunea îndreptată spre soluționare în beneficiul populației.

Bibliografie

1. Gappert, G., Rose, M.H. (1975). *Economia socială a orașelor*, Beverly Hills, Londra, Sage.
2. Midgley, J., Tang, K. (2008). *Securitatea socială, economie și dezvoltare*, Basingstoke, Pangrave, Macmillan.
3. Torres, R. (2001). *Spre o economie mondială social durabilă: o analiză din pilonii sociali ai globalizării*, Geneva, OIM.
4. Vlăsceanu, M. (2010). *Economia socială și spiritul întreprinzător: analiza sectorului non-profit*, Iași, Polirom.
5. Zamfir, C. (coord.) (2006). *O nouă provocare: dezvoltarea socială* Polirom, Iași.

SOCIAL ECONOMY: A NEW SCIENCE

Cristinel Bleandă^[1]

Abstract.

The present article is a first step towards conceptualizing a new science: the social economy. As a part of social sciences, social economy will benefit from the use of methods and techniques specific of sociology and general economics. The social economy fundamental course of action is a comprehensive one of understanding and explaining social phenomena which are known to a restricted degree at the scientific/empirical level, particularly due to the causality they entail and to the consequences of human action. Analysis of the socioeconomic system structural data is the main method of scientific study, in addition to the methods employed by economics and sociology, the constructive criticism applied to research methods, the pro-active approach, and the evaluation of the practical results of human interactions with regard to the socioeconomic system. The major novelty that the social economy science brings to the table is its approach of fields which have not been researched all that extensively and its capacity to conjecture explanations/interpretations and regularities potentially applicable to social sciences. From this point of view, the present paper is a result of the use of participant observation among groups of informal workers on construction sites. The use of this method central to social sciences enables an analysis of the interactions occurring during the workers' general and specific activity related to the construction projects and facilitates the collection of valid information that can be then extended to the entire social system.

Keywords: *social sciences, social economy science, the result evaluation method, participant observation, social sistem*

Research area

Social economy's scope of study is the field of relations and interactions occurring in the absence of a regulatory framework specific of the classical labor market division into public and private sector. This field represents its object of research, and the methodology can be

^[1] Sociolog, Manager *Socioexpert*, Bucuresti, Tel.: 0723 702 458; E-mail: office@socioexpert.ro

applied to any area of activity, which extends the analysis and the interpretation to all forms of human interaction. For our present purposes, the research will focus on the informal working relations in the constructions sector.

Social economy actions are defined as follows:

- They are the result of individual self-organization;
- They produce goods and services paid for with money or in kind;
- They actively engage those human resources who are insufficiently or not at all employed in the community, especially marginalized people at high risk of social exclusion;
- They promote an innovative type of employment, placed outside the public/private sector;
- They don't strictly depend on the existence of legal provisions;
- They focus on reinvesting profit to create jobs for socially excluded people;
- Social solidarity is their underlying principle.

If the distinction between formal and informal is given by the (in)existence of legal provisions and their observance, historically speaking informal working relations take the most widespread place, both in point of timeframe and number of individuals involved. This is explained by the fact that regulated working relations is of the modern times, the first laws in this respect being enforced in the 19th century as a result of industrialization and growing complexity of the employer-employee relations, as well as of the pressure put on by workers to gain and have observed some of the employee rights taken for granted these days: the right to decent working conditions, the right to associate, the right to labor health and security, the right to a daily 8 hour working schedule (as opposed to the Industrial Revolution practice of 14-16 hours daily work schedule), the right to go on strike, etc. As a consequence, before working relations came to be regulated, they were informal, according to the proposed classification. On the other hand, due to the length of time and to the legislation regulation and enforcement deficiencies and differences of culture and civilization between states, informal working relations came to represent a global contemporary pattern.

The accepted meanings of social economy

Classical sociology and economics, defined through concepts and theories related to formal relations between individuals and groups, are accompanied by social economy as the expression of a new type of social relations, a new theoretical field describing social relations in areas lacking clear norms, at least in the current Romanian setting.

As a composite concept, social economy uses the object, methods and laws of classical sociology and economics applied to social relations in legally unregulated sectors. The research area is inexhaustible, starting from informal economic interactions in constructions, farming, illicit goods and services, international drug trafficking to virtual social relations. As a way of adapting to globalization, social economy goes beyond state boundaries and is the expression of social relations lacking the legal regulations typical of public or private sectors. Social economy does not overlap with the ethnomethodological side of the classical sociology, a study of the routine behaviors in everyday activity, it studies the informal socioeconomic relations and behaviors not regulated through legal norms. Social relations may occur in the illegal area (such as the unreported work in constructions) or the legal one, as evidenced by virtual communication.

The illicit nature of socioeconomic relations has only a factual significance, as a criterion for membership to social economy, the scientific aim being a comprehensive one of understanding and explaining social phenomena, starting with the causal typology and ending with the anticipated practical consequences. The fundamental difference lies in the structural conditioning which determines the occurrence of informal socioeconomic relations lacking legal formalities. If some people turn to the informal economy (circumventing the law through tax evasion) due to economic motivations, most people fall victims to the economic setting and lack of real labor market opportunities, such that the only way to cover their basic needs remains the illegal sector, the unreported work. The social system structure and the regulating function of the labor market create a socially excluded population segment forced to operate in the underground economy. Legal norms cover only a reduced part of the social phenomena and there always are

ways to avoid legal restrictions. Case in point: while unreported constructions work is prohibited and sanctioned by law, there are significant categories of workers active in this field, some of them benefiting from working conditions far superior to those available to legally employed workers.

The virtual dimension of informal social relations is highly complex and in constant motion. The advancing means of communication tend to replace social relations requiring the physical presence of those in dialogue with virtual interaction. The direct consequences are that time and space become compressed (interlocutors can have social relations regardless of where they are) and the number of virtual social relations is higher than that of physical social relations. This type of people form complex social relations that go beyond the theoretical explanatory boundaries of classical sociology and economics, which leads to the rise of a new science, tailored to the new settings.

The existence of a new theoretical field comes with the need to define its object of study, the theoretical explanatory laws governing it and the methods of scientific study it uses.

IV. The social economy's object of study is the social relations established between the people acting in areas lacking strict legal regulations.

V. Its economical laws are particular to it and stem from classical sociology and economics, making it possible to establish regularities of its own.

VI. Its research methods stem from sociology and economics as a basis for the development of new methods and tools for the study of applied relations/practices.

The need for a social economy science

Social economy practice is not currently accompanied by a sound theoretical corpus that would cover the descriptive principles, the typology of implementation and derived consequences, the laws of operation and required conditions, as well as the mapping of

international best practices serving as model for initiating and developing new projects.

The fundamental functions of social sciences are to explain, comprehend and formulate remedial proposals with regard to the improvement of living standards in various settings of time and space. While the classical sociology appeared as a need to interpret the realities of the 18th and 19th centuries, being followed by the various sociology branches of the 20th century, the new realities of the 21st century call for a conceptualizing and a methodology that are tailored to the most recent trends. They can be explained by the descriptive parameters of classical sociology and economics only to a certain extent, the general trend being one of development of new paths of applied research and constant creation of new concepts and laws that adequately capture the social phenomena.

As a field of research, social economy is specific to social sciences, but it draws on the analytical methods of economics. The concept itself is a result of the theoretical-explanatory hybrid between sociology and informal economy. This is due to the growing complexity of the social arena and is a form of adapting to the multidisciplinary sciences trend. Today's social structure and dynamics do not allow for explanations and interpretations provided by only one science, given that at the basis of any social phenomenon/fact there are complex causal relations requiring multidisciplinary approaches.

Sociology interconnects not only with economics, it opens avenues of investigation that can be conducted in conjunction with all types of sciences, from psychology and anthropology to geography, management, marketing or nanotechnology. We thus have a scope of research, specific to informal sociology, which tends to equal that of the classical sociology except here the progressing relation of the scientific explanatory schemes occurs on a constant basis according to the socioeconomic realities.

Social economy uses the basis of classical sociology, while providing an appropriate solution to the unsolvable epistemological dilemma regarding the difference between the setting in which a social fact occurs and the setting in which it is argued, by quickly adapting concepts to the evolution of social (inter)actions. While classical

sociology interprets and explains primarily social facts of the past, social economy focuses on the present and future social phenomena, thus capitalizing on the modern-predictive, praxeologic line of investigation. Basically, the social economy approach occurs via concepts of other sciences, the absence of a unitary view makes it impossible to have adequate explanation and understanding and excludes the theoretical advance needed to develop new trends of thought required in the design of practical actions addressed to socio-economically marginalized people.

Social economy does not aim to replace the classical science of sociology and its various branches, it uses/adapts the existing theoretical-praxeologic corpus depending on the structure and roles fulfilled by the new types of social relations established at the various levels under study. The reverse is also true and useful: sociology and classical economics cannot adequately explain the new socioeconomic realities, because the analytical schemes focus on past social facts. Hence the need to correlate the comprehensive science with the practices used by the social actors, given that human imagination and creativity determine social progress at a much faster pace than our general mental frameworks can grasp the new settings. This can be easily assumed if one takes, for instance, the innovations in the field of astronautics: a couple of decades have gone by since the first human space flight, but most people don't have a proper knowledge and understanding of this fact.

The place of social economy in the hierarchy of sciences

Social economy has a direct interest in the excluded categories of population and in the creation of innovative social models that enable the resolution of community/regional problems by using the existing labor force, with direct impact on the budgetary structure. Thus, depending on the object of study, social economy decides which methods of investigation and which fundamental laws and theories/concepts are

most appropriate, constantly pursuing to enrich the scientific and methodological/conceptual content.

Sciences are classified based on a variety of criteria, all limited however to the theoretical system in question. As a science, social economy is included among the humanities, next to sociology and economics. Social economy in relation to other sciences does not offer a static tableau, dynamic interactions being at the heart of scientific journey and development. By borrowing inter-scientific approaches, concepts, theories, and methods, it enables the discovery of new analytical views that have a role in the progress of specific epistemology.

The role of social economy in scientific taxonomy is (re)defined based on the integrated applied utility and on the situational setting that calls for its methods/laws. The new science is important because of its capacity to bring social changes to the life of large groups of population, with a decisive impact on the approach to reality, by creating new group action-behavioral models based on solidarity, professionalism and the fight against poverty and social exclusion. Though it interacts with, borrows from and enriches the content of other sciences, social economy is directly influenced by social reality with which it establishes a dynamic, constantly inter-relational rapport, leading to the shaping of scientific principles, to the creation of new causal relations between the phenomena/facts involved and to the enhanced standard of living for the socially excluded.

The relation between social economy and related research fields and its place in the hierarchy of sciences is an epistemological approach that can be rearticulated by every researcher engaged in establishing a taxonomy of sciences, because the classification criteria differ according to the pursued aim. The practical implications of establishing epistemological relations take a secondary place, which is of significance to the field of social economy, as they are the consequences of theoretical models drawn from evaluating the setting and capacity to formulate proposals for increasing the living standards of marginalized people, by participating in socioeconomic programs enabling new dimensions of study.

The epistemological relation of interdependence between the science of social economy and its practical applications represents the element

of reference as it intends to capture the static and dynamic dimensions of the phenomenon under study and to update/reshape the scientific content based on the complex socioeconomic relations between the groups subject to research. For epistemology, the conceptualization of inter-human social relations specific to social economy becomes a legitimate object of study, as daily practices turn abstract, taking the form of explanatory theories necessary for scientific knowledge, especially given their nature of novelty/specificity.

Determining and understanding the facts associated with social economy is a sufficient epistemological argument in substantiating a new science, giving way to the development of new methods for researching and explaining reality, ones which fit the scope of research as well as the needs of society. Due to the innovative nature of social economy and its capacity to be implemented in any social system, regardless of the type of political regime, but with the dormant or visible consent of the bureaucratic apparatus, and due to the network of interactions established with all collateral socioeconomic aspects (which form and extend the research field), the occurrence and development of a new science is of interest with regard to the provision of a valid theory, law and interpretation.

The relation between social economy and sociology and economics

The social economy science is substantiated based on the developments and paths of sociology and economics whose methods and laws are key in shaping the new scope of investigation, but it is focused on advancing innovative principles, strictly linked to the reality defined by major social issues: inequality of access to employment, poverty and social exclusion, growing economic competition which leads to marginalization, poor standards of living and profound implications for social reproduction.

The relations between social economy and economics are complex: on the one hand, they concern the theories and regularities belonging to general fields of research, on the other hand, it establishes mutual

influences with the various branches stemming from the two related sciences. For instance, the totality of the aspects regarding the concept of labor appeals both to sociology, especially the sociology of labor and organizations (major branches concerned directly with the issue in question) and to economics, given the consequences on wages, work productivity, inter-individual and inter-company/state competition, but to social economy it tends to become a legitimate object of study. This occurs because labor bears significant meaning within the social economy model due to an approach and interpretation that are completely innovative compared to what is usually practiced in society. Labor is seen as a quasi therapeutic method for those who don't stand real chances of social inclusion, and the way labor is organized, it targets the self-esteem by uncovering and building on available potential, providing motivation and promoting personal/group goals which give life a new meaning. The profit resulting from the work plays an essential role in this model, in that it is mainly, if not exclusively, directed towards furthering the active involvement of other people who find themselves in similar personal settings at odds with the standard of living promoted by society.

All three sciences stem from the same core: the study of socio-economic realities and the proposal of ideas/concepts/practices which are pertinent and in accordance with the setting under study (therefore, in agreement with the Aristotelian principle of relating to reality), some presenting various degrees of originality and utility, enabling evaluation as public goods. This epistemological principle is joined by the determination of the relation between reality and theory and the impact on population, as well as by the interpretation of complex social relations and the generation of a scientific knowledge that matches the needs of society.

Social economy, sociology, economics, as a sum total of sciences, are consequences of the manifestation of certain types of needs, fulfilling at least the following functions:

- **exploratory:** most scientifically studied aspects are either studied for the first time, or there are new interpretations of already studied facts or their evolution in time and space;

- **explanatory:** the sciences' object of study is known by a reduced number of population segments, particularly in the case of analytical approaches with a specific application. This leads to a disproportionate ratio between a population's research potential and the small number of individuals involved in the scientific activity. The positive side is that there is a wide enough population pool capable to absorb the scientifically obtained information and interpret/use it according to its own needs.

- **previsional:** if reality is dynamic, then it is necessary to forecast future trends, in the sense of adapting culture and civilization to the essential parameters of the new setting. Concurrently, science advances and adapts its scope of research to the state of affairs in real life.

- **cognitive:** the research capacity and the investigation fields are theoretically unlimited, feeding into the basic need to know our environment and all its components. Here too, the principle of theory-practice interdependence principle is at work, reality imposes new analytical categories which, in time, alter the view of the studied facts, adjusting the man-environment relation to daily elements specific of the given time and space;

- **utilitarian:** this dimension includes the functions mentioned above, but also responds to the essential need for improving the standard of living, regardless of which society we analyze. Social economy displays a deeply utilitarian nature by focusing its research on social inclusion, therefore on the real aspects related to poverty, marginalization and social inequity.

The development of a new science – social economy – can provide additional knowledge and theoretically substantiated action, both epistemologically, by enriching the other sciences' content of ideas, and pragmatically, by offering the opportunity of an improved living for people excluded from the labor market who participate in innovative programs intended to readjust the individual-group/society motivational relation.

Research methods

The social economy science uses all the methods pertaining to the related fields of sociology and economics, and may resort to the research methods and techniques specific to socioeconomic sciences as a whole (anthropology, psychology, political science, ethnology, marketing, management, and their various branches and sub-branches). The basis for an interdisciplinary research is created and included in the social economy's area of study, as this practical model entails aspects defined as legitimate objects of study for the sciences mentioned above. The multitude of research methods provides an optimal setting for adequately capturing the dimensions of social economy, enabling the submission of hypotheses, concepts and theories which are innovative for all the sciences involved.

From a methodological perspective, social economy proposes **the results evaluation method**. Given that social economy is a practical model implemented in various forms and settings, this type of method becomes necessary and useful not only for this type of socioeconomic pattern, it can also have multiple applications in other sciences dealing more with the theoretical aspects than the accustomed practice.

The results evaluation method combines scientific rigor with practical analysis, representing thus an epistemological model suitable for the field of social economy. This kind of method is an applied enterprise which presents and analyzes the following types of consequences:

- **economical.** The social exclusion of entire population cohorts yields immediate effects on the capacity to attract income and meet existential needs. The implementation of the social economy model generates a source of income, the family budget registers an increase, and the living standard of the people involved undergoes positive changes. Nevertheless, the most important economic consequence and the one which calls for an implementation of the results evaluation method is the change in the pattern of the vulnerable or socially marginalized population with regard to their abilities to attract financial resources by recognizing the usefulness of the social economy model;

- **social.** The individuals' capacity to integrate and create social relations in the form of networks provides significant statistical data

regarding the potential types of capital which can be attracted. Inter-individual relations are the basic element of social economy, the association and production of goods and services which are useful to the community. A relevant aspect, specific of this category of consequences, is the evaluation of the results registered by the social-type services provided through the social economy practices to people in critical situations (old and sick people lacking special care, institutionalized or abandoned children, victims of drug abuse or violence and human trafficking, etc), in the community or even region. Social relations can occur vertically, as part of the forms of association specific of social economy or the hybrid ones, inspired from social economy, but with a different focus and redistribution of the profit made – relations typical of any type of organization, as well as horizontally, given the need to provide social services to the categories of people mentioned before, whether marginalized or with special care needs;

- **political.** The social economy model gives a new dimension to political approach, particularly where public policies are concerned, developed as intervention programs and measures in response to community/regional issues. Firstly and especially for states lacking legal systems that include provisions for social economy, the social economy model forces the political leadership to consider the implications of this model and to act towards regulating the legal relations. Secondly, creating a trend in approaching and implementing the social economy model among representatives of the political power can be key in the development and evolution of this pattern, in exchange for (in)direct benefits, the most important one being that of gaining social capital and votes;

- **administrative.** The main administrative implications of implementing the social economy model are felt at budgetary level. Although social economy is addressed primarily to socially excluded people who lack adequate means of survival, thus creating the impression that this model is useful only for under-developed or developing states, the facts show that social economy emerged and developed as a model in the developed European states. The main explanations include **a.** the administrative system's failure to provide sufficient and quality public

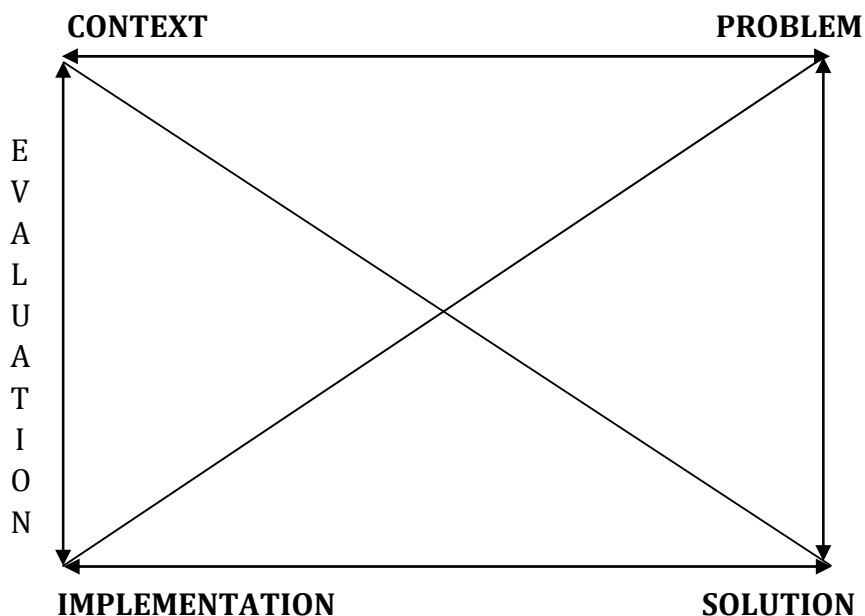
services to its target population; **b.** the development of the civic entrepreneurial spirit and **c.** the need for community services insufficiently met by the public/private environment. From the budgetary perspective, drawing out the cohorts from the social protection system and inserting them on the labor market as employees/shareholders or even owners of a business reduces the financial pressure associated with passive labor measures (those of redistributing the income as population financial aid measures) and re-balances the income-expenditure scale, as the activity of production and provision of social economy goods and services adds to the contributing economic agents. Another consequence is the change in the local administration organizational structure as a result of new departments associated with social economy.

- **cultural-civilizational.** The social economy model is the expression of an anthropological mutation generated by the progress of culture and civilization. This becomes obvious when analyzing the comparative history of scientific ideas as they occurred in the various countries of the world: the individual approaches were developed together with the community ones in which the foundation was the solidarity principle. Thus, the social imaginarium takes shape reuniting the ideas, practices and human behaviors of a defined space and time and changing as new types of theoretical-practical approaches emerge. An interdependent system is designed according to which the cultural/civilizational bases (the sum total of theoretical knowledge and practical skills) serve as grounds for initiating new practical models which will play the role of support for new socioeconomic innovations. Such a socio-cultural endeavor generates the necessary climate for civilizational evolution, in the form of a dynamic system in which the inputs determine the change of parameters and even of the system itself. The most important cultural consequences consist both in initiating and developing a labor culture that is completely different, in its values and principles, from the public/private organizational system, and in discovering the utility of associating for the purpose of addressing community issues, all having implications on the typology of cultural symbols defined and embraced by the respective groups. Concretely, the social economy model determines a change in the

community and even societal perception of the capacity to solve community problems and this is the expression of a socio-cultural fact. From a civilizational standpoint, the results evaluation method targets the social economy's effects on improving the standard of living both of the people involved in it and of the community. An even more significant aspect is the capacity for technological innovation of new products and services through the efforts of the workers who are marginalized/excluded but also involved in the social economy projects. As a result, the social economy model and science have implications of more than just an inclusive nature, displaying also heuristic functions, since the model applies to any field of activity, hence also to high-performance scientific research.

The results evaluation method is a practical tool for analyzing the inclusion measures specific of social economy and it can be extrapolated and used by other sciences. We can imagine it illustrated through the following diagram:

Fig. 1. *Diagram of the results evaluation method*

In addition to the methodological-educational grounds for using it on a wide scale, including by graduates of socio-economic-political studies, the results evaluation method can be used in a job interview/hiring process (the exclusively theoretical approach to the higher education plans and the lack of practical skills, of the ability to evaluate and interpret/act upon reality is what mainly drives employers to reject candidates, particularly students and graduates lacking relevant practical experience). Moreover, the method can be a post-employment working tool for various categories of staff, which makes it all the more useful for public/private organizations, as well as for social economy entities.

Strictly applied to the above design, an interpretation of the results evaluation method considers the structural interdependencies between the elements of the diagram. When using the results evaluation method, the following interpretative models may apply:

- *holistic*. The general view targets the contextualist nature (any social phenomenon occurs in a given time and space and involves the sum total of correlated aspects)
- *individualistic*. An analysis of each phase included in the diagram brings additional knowledge, since the evaluation method can be applied to each and every segment, as part of the investigation process. If any given socioeconomic problem is placed in a setting and a variety of solutions can be chosen to solve the identified problem, the implementation process leads to the occurrence of a new setting. The results evaluation method is applied to the implementation stage in order to analyze the consequences of the solutions chosen to address community problems, both in point of the proposed objectives and of the unintended consequences (the perverse effects).

The above diagram has a methodological role, it describes the interaction-based system specific of the results evaluation method. The application of the method is limited only by the researchers' and practitioners' willingness to use a practical tool for evaluating the results of human action, regardless of the field of activity.

Applications of the results evaluation method

The results evaluation method is of significance not only for researchers or for students and graduates of educational institutions. With regard to organizational management, it can be applied to gain two-dimensional knowledge:

1. analysis of the employee's performance with regard to their job description;

2. appropriate knowledge of the results of the organization's actions on the environment as carried out by the employees (e.g. in sales, it is necessary to have a detailed analysis of the effects of marketing on the market, noticeable in the balance of additional receipts).

The results evaluation method also applies to the local/central public government when analyzing the impact of public policies on the social environment. While results evaluation has been, until recently, only one of the phases of the socioeconomic intervention programs, the need to have an appropriate approach to reality calls for establishing the method as independent, driving public measures towards efficiency. Basically, any administrative field can use this type of method if the goal is to make resources more efficient, particularly given the current challenge posed by budgetary distortions caused by the decreasing number of jobs.

In the trading field, the results evaluation method can accompany the cost-benefit analysis by allowing for the development of an interpretative pattern which includes not only the economical-mathematical relation, but also the analysis of the setting, of the problem and its implications, of identified solutions seen from the perspective of their consequences, and of the process of implementation and response to social/community concerns. This becomes necessary in order to understand complex relations, along multiple levels of analysis, and the structural interdependence between socioeconomic facts and phenomena.

The results evaluation method can be implemented both at individual and group level, which extends its applications to an infinite number of fields. The relevance of the method is given by the factual data obtained from the socioeconomic arena, which can be processed and presented as research reports with proposals and recom-

mentations for the improvement of the activity in a particular sector. The relation between the results evaluation method and factual reality is mediated by the researcher's/practitioner's intervention and his/her own value system, which entails an updating of the method according to the complexity of the field of investigation. By using the method in as many research areas as possible, one contributes to conceptual progress, but the implications are noticeable at the practical level. Progression creates the premises for designing an integrated system in which the theoretical dimensions developed as part of the method lead to interdisciplinary analysis and put pressure on decision-makers to take correction measures with regard to community problems. This is due to the identification of the causes behind socioeconomic facts and phenomena and to the creation of interdependence relations, which helps government design intervention programs or channels individual efforts towards various forms of community-based association or action.

The results evaluation method has the following functions:

- **of diagnosis.** The application of the method ensures an optimal knowledge of the setting and leads to problem definition and solution identification. Describing the situation realistically and considering all aspects involved is the first phase of the action-taking process aimed to improve people's standard of living, and it is its accuracy that determines the soundness of the program of public/private measures to be implemented;

- **of action-taking.** The results evaluation method is an indication of the social action that will follow, by establishing the cognitive/practical content and preparing the process of transition from theory to reality,;

- **of motivation.** The implications of using the method guides the motivation of the people involved in solving those challenging situations defined and known in the process of analysis.

The results evaluation method contributes to knowing reality and analyzes the impact of human action, particularly with regard to public policies, on the standard of living, although the theoretical-methodological corpus applies to any field of knowledge, even to high-level scientific research in physics, chemistry or health. The benefits of using

the results evaluation method lie in the ease of use and in the consequences related to its capacity for problem synthesis, in the form of the relation between the setting and the resolution-focused action in support of the population.

References

1. Gappert, G., Rose, M.H. (1975) *The social economy of cities*, Beverly Hills, London, Sage
2. Midgley, J., Tang, K. (2008). *Social security, the economy and development*, Basingstoke, Pangrave Macmillan
3. Torres, R. (2001). *Toward a socially sustainable world economy: an analysis of the social pillars of globalisation*, Geneve, ILO
4. Vlăsceanu, M. (2010). *Social economy and entrepreneurship: a non-profit sector analyze*, Iasi, Polirom
5. Zamfir, Catalin (2006) (ed). *A new challenge : Social development*, Polirom, Iași

**Economia socială.
Experiențe și interviuri**

**Social economy.
Experiences and interviews**

**INTERVIU CU GEORG SCHOEN,
COORDONATOR PROIECTE
AUSTRIA & CEE, ASHOKA^[1]**

Livia Rădulescu^[2]

1. Aveți o experiență vastă în domeniul antreprenoriatului social – ați putea descrie activitatea dumneavoastră din trecut, precum și motivația de a urma această cale?

În 2006, o organizație din Austria mi-a oferit un premiu pentru activitatea mea ca antreprenor social. Inițiasem o organizație de voluntariat dedicată promovării drepturilor omului și angajamentului social și petrecusem ceva ani lucrând cu Birouri Centrale de Statistică din Austria și America Centrală, implicându-mă în special în dezvoltarea de inițiative de economie socială. Pe atunci, termenul antreprenoriat social era nou în Austria și foarte puțin cunoscut. A început să-mi confere o identitate profesională și am descoperit că există deja o întreagă mișcare internațională în spatele lui. Ne-am dorit să aducem această mișcare în Austria. Mi-am unit forțele cu un prieten și am creat un program de instruire pentru antreprenori sociali, la care au participat până acum mai mult de 75 de *changemakers*. Ne-am dorit, în special, să minimizăm provocările ce apar atunci când se dorește transpunerea în realitate a unui vis social prin crearea unei comunități puternice de oameni ce gândesc la fel și a unor sisteme de sprijin reciproc. După

^[1] **Ashoka** este o organizație globală ce identifică și investeste în antreprenori sociali de vârf – oameni cu idei inovatoare și practice în rezolvarea problemelor sociale. Mai multe detalii la: <https://www.ashoka.org/>; Tel: +43 1 2360723; gshoen@ashoka.org

^[2] Expert Economie Socială în problematica beneficiarilor de venit minim garantat, Laboratorul de Economie Socială, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare România, tel. 0757049113, e-mail: livia.radulescu@undp.org

aceasta, am avut șansa de a lucra cu organizații mari, cum ar fi PNUD, unde, de exemplu, am început un program de afaceri în domeniul protecției mediului înconjurător în regiunea Mării Neagre. A lucra pentru Ashoka înseamnă a mă afla într-un flux global de inovații și practici de antreprenoriat social. Despre motivația mea de a urma această cale: cu siguranță pasiunea de a schimba lumea și compasiunea de a face acest lucru împreună!

2. Ashoka este o platformă globală de vârf pentru antreprenorii sociali ce aduce schimbare socială pozitivă peste tot în lume. Ați putea să ne spuneți ceva despre activitatea rețelei Ashoka și despre instrumentele cheie folosite pentru stimularea inovației sociale?

Miezul activităților Ashoka îl reprezintă o zonă numită *Venture and fellowship*, care în esență înseamnă identificarea și sprijinirea antreprenorilor sociali, cu accent pe inovație și potențial de dezvoltare. Odată ce ești asociat Ashoka, ai acces la serviciile oferite de partenerii noștri în sistem pro-bono, care te ajută să crești nivelul de profesionalism și să-ți mărești impactul. Noi sprijinim asociații noștri să se dezvolte, fie în țara lor fie în afara granițelor, prin elaborarea de strategii de internaționalizare. Atunci când realizăm că într-o anumită țară există lipsuri de inovație, ca în Austria în domeniul educației, sprijinim asociații din alte țări să lanseze proiectele lor sociale în Austria. Numim aceste formate *Globalizer* (Globalizator) și *Localizer* (Localizator). Internaționalizarea inovației sociale, de exemplu sprijinirea soluțiilor pentru a circula în spațiu, este un domeniu uimitor pe care îl pilotăm în diverse moduri. În Irlanda de exemplu implementăm inițiativa *Change Nation* (Națiunea Schimbării), prin care 50 de asociații Ashoka din toată lumea sunt sprijiniți să înceapă să abordeze unele dintre cele mai mari provocări ale Irlandei din domeniile educație, sănătate, protecția mediului, dezvoltare economică, participare civică și integrare. Cu toate acestea, *Change Nation* nu se referă doar la importul inovației sociale în Irlanda. Este vorba și despre inspirarea și echiparea indivizilor pentru a face parte

din procesul schimbării, relaționarea organizațiilor pentru a lucra în mai multe sectoare și dezvoltarea unei noi concepții a valorii.

Comunitatea asociațiilor Ashoka este deci un instrument cheie pentru stimularea inovației sociale. Ashoka poate conta pe o rețea globală de 3000 de antreprenori sociali fascinanți. Ashoka scanează tiparele din spatele acestei game globale de inovații sociale și identifică noi zone de importanță globală. Odată ce o zonă este identificată, noi conectăm asociații Ashoka ce lucrează în jurul aceluși subiect pentru a crește schimbul de experiență și colaborarea. Apoi conectăm subiectul și gama sa de inovații cu *stakeholderii* cheie, cum ar fi factori de decizie, jurnaliști sau corporații, în ideea de a susține problematica respectivă în cultura politică și de afaceri. Exemple excelente sunt *Youth venture programme* (Programul de inițiativă pentru tineri) și *Empathy Initiative* (Inițiativa Empatie). Inițiativa Empatie dezvoltată de Ashoka este o platformă de colaborare pentru antreprenori sociali, educatori și cetățeni preocupați, ale căror idei și talente pot contribui la crearea unei lumi în care fiecare copil stăpânește empatia. Aceasta se face prin creșterea empatiei antreprenorilor, transformarea practicilor educaționale prin parteneriate școlare extensive și prin sensibilizarea jucătorilor cheie din societate ce pot avansa subiectul empatiei în sfera lor de influență.

3. Ce tip de organizații sprijină Ashoka pentru a produce schimbarea socială?

Sprijinul nostru se axează pe oameni, ceea ce înseamnă că sprijinim indivizii din spatele organizațiilor. Asociații Ashoka sunt lideri în antreprenoriat social și noi apreciem faptul că ei pot oferi soluții inovatoare pentru probleme sociale și au potențialul de a schimba tiparele din cadrul societății. Ei demonstrează un angajament de ne-egalat față de ideile noi și curajoase și dovedesc că noțiuni precum compasiune, creativitate și colaborare sunt forțe extraordinare pentru schimbare. Asociații Ashoka lucrează în peste 70 de țări din toată lumea. Procesul de selecție realizat de Ashoka este ancorat în cinci criterii în funcție de care sunt evaluați toți candidații: o idee nouă, creativitate, calitate antreprenorială, impactul social al ideii și caracterul etc.

Pe lângă căutarea, selectarea și sprijinirea asociațiilor noastre, misiunea Ashoka este de a cultiva o întregă societate ce poate aborda provocări sociale, de mediu și economice, pe măsură ce ele apar. Din acest motiv, am dezvoltat diverse programe ce sprijină viziunea noastră, cum ar fi *Youth Venture Programme*. Programul permite tinerilor să învețe din timp că ei pot conduce schimbare socială. Ashoka a dezvoltat conceptul *Youth Venture* plecând de la înțelegerea unei viziuni cheie a asociațiilor Ashoka din domeniul dezvoltării tinerilor: unul dintre cele mai eficiente moduri de a îmbunătăți viețile tinerilor este împuternicirea lor pentru a-și da seama de propria capacitate de a realiza o schimbare socială pozitivă. *Youth Venture* inspiră și investește în echipe de tineri care să înceapă și să conducă propriile inițiative sociale și construiește o rețea puternică de tineri *changemakers* peste tot în lume. În prezent aceasta operează în SUA, Mexic, Argentina, Brazilia, India, Africa de Sud, Tailanda, Franța, Germania, Spania și Ungaria.

4. Ashoka nu este încă prezentă în România. Există planuri de a schimba acest lucru pe viitor?

Ashoka este prezentă în Europa Centrală și de Est (ECE) începând cu mijlocul anilor 1990 și are o rețea bogată, de peste 170 de asociații Ashoka. Punctul central Ashoka pentru regiunea aceasta este în Viena. Ashoka Viena coordonează activitățile din Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Ungaria și Austria. Suntem cu siguranță interesați să ne extindem și în România în viitorul apropiat și să creăm o platformă și mai mare, care să ne permită să circulăm inovațiile sociale în cadrul ECE. Noi deja dezvoltăm rețelele noastre în România și invităm organizațiile și indivizii interesați să intre în contact cu noi pentru schimb de experiență, parteneriate și creare de sinergii!

5. Puteți da câteva exemple de inovație socială în ECE care credeți că pot fi replicate cu resurse financiare limitate la nivel de *start-up*?

Sigur, există multe idei de la asociații noastre din ECE care credem că se pot extinde în cadrul regiunii. Ewa Smuk este inițiatoarea unui pro-

gram educațional ce abordează disparitatea dintre populația din mediul urban și cel rural din Polonia, fenomen ce este în continuă creștere. Tomasz Sadowski a dezvoltat o nouă abordare pentru a se ocupa de cazurile cronice reprezentate de persoanele fără adăpost prin crearea de comunități auto-suficiente. Petra Vitousová creează o rețea de sprijin pe bază de voluntariat pentru victimele infracțiunilor violente din Republica Cehă. Martina Justova combate rata ridicată a recidivei din închisorile din Slovacia prin introducerea reabilitării în sistemul penal închis și represiv al țării. Aducând persoane din libertate în închisori, pentru a oferi educație și sprijin social deținuților pe termen lung, și oferind oportunități de lucru după eliberare, ea nu numai că pregătește acești deținuți să facă față vieții din afara zidurilor închisorii, dar, în același timp, forțează un sistem corupt să devină mai transparent și mai răspunzător pentru faptele sale. Michal Kravcik demonstrează că resursele de apă gestionate la nivel local, utilizând multe bazine mici de recepție pentru absorbția și depozitarea apei, vor furniza soluții mult mai rentabile, eficiente și sigure pentru mediu problemelor Slovaciei de gestionare a apei, mai mult decât mega-proiectele de tipul marilor baraje și al canalelor de deviere. Johannes Lindner este un deschizător de drumuri pentru o schimbare radicală a sistemului școlar din Austria printr-o strategie cu fațete multiple ce dezvoltă cu succes tineri *changemakers* și antreprenori. Noua programă pe care el a dezvoltat-o și a introdus-o include metode ne-convenționale de predare ce insuflă tinerilor încredere în sine și spirit antreprenorial.

6. Cum vedeți rolul sectorului de economie socială în ceea ce privește inserția în muncă a grupurilor vulnerabile?

Întreprinderile sociale de inserție joacă un rol cheie în societățile noastre. Este foarte important să existe structuri legale, bugetare și organizaționale pentru ca întreprinderile sociale de inserție să își asume funcția lor în societate. De exemplu, în Austria, Asociația Antreprenorilor Sociali este o organizație umbrelă multinațională care cuprinde întreprinderi sociale non-profit. Are mai mult de 200 de membri,

respectiv întreprinderi sociale non-profit ce lucrează în zona plasării forței de muncă cu scopul comun de a (re-)integra pe piața muncii persoane aflate în șomaj îndelungat, numărând aproximativ 32.000 de angajați. Aceste întreprinderi sprijină oameni aflați departe de piața muncii prin servicii din domeniul plasării forței de muncă, consultanță, precum și cursuri și instruire. Asociația Austriacă a Antreprenorilor Sociali apără interesele sectorului în Austria și la nivel de UE și funcționează ca rețea ce diseminează cele mai bune practici, schimburi de informații și învățături.

În condițiile actuale, în care scăderile de buget și programele de austeritate au afectat mult întreprinderile sociale de inserție din ECE, este nevoie să gândim noi moduri de a face afaceri. Noi soluții și practici sunt necesare pentru a aborda această criză crescândă: dependența persoanelor cu dizabilități grave de mediul protejat, dependența centrelor de finanțarea guvernamentală pentru a putea funcționa și stigma pus pe mediul protejat și pe clienții cu dizabilități pe care îi angajează. Există o nevoie de a crea relații între mediul protejat și accesul total la piață. Este nevoie de un nou sistem de tranzacții ce expune acest mediu la forțele pieței într-un mod cooperant. Acest lucru aduce, de asemenea, oportunitatea de a schimba percepțiile cu privire la dizabilitate, prin sublinierea similitudinilor și nu a diferențelor.

7. Care credeți că sunt unele din provocările principale în înființarea unei întreprinderi sociale de dimensiune mică?

Ceea ce vedem în munca noastră zilnică este că este crucial ca întreprinzătorii sociali să aibă o înțelegere profundă cu privire la problemele sociale ce trebuie abordate și la soluțiile, sau setul de soluții, care se potrivesc cel mai bine pentru a depăși barierele și a rezolva provocările. În esență este vorba despre ce contribuții sunt necesare pentru a obține un anumit rezultat capabil să creeze impact. O întrebare cheie este: Cum vrem ca societatea să se îmbunătățească prin întreprinderea noastră socială? Atunci când acest lucru este clar, vei ști ce și de cine ai nevoie pentru a-ți realiza ideea. Pentru aceasta, dezvoltarea unei identități ca

antreprenor social și a unei identități organizaționale ajută în evaluarea și mai târziu mobilizarea efectivă a mediului extern. Asta necesită timp și, de multe ori, mai ales în faza de început, resurse personale. O altă provocare critică este atragerea de talent. Este important să fii înconjurat de oameni care te pot sprijini cu adevărat în procesul de înființare a unei întreprinderi sociale, fie prin angajamentul lor, prin profesionalism, mediu de proveniență sau rețele la care sunt conectați. Acționarea în cadrul unui mediu de colaborare ajută la depășirea vremurilor grele cu mai multă ușurință.

8. Care ar fi câteva din activele necorporale cheie necesare pentru a avea succes în procesul de înființare a unei întreprinderi sociale?

Calitatea antreprenorială, poate cel mai important criteriu pentru Ashoka, este caracteristica definitorie pentru un întreprinzător de succes. Este vorba de a vedea oportunitățile de schimbare și inovație și a fi absorbit de cauza respectivă. Antreprenorii sociali de succes trebuie să fie creativi, atât ca vizionari capabili să își stabilească scopuri, dar și ca persoane care rezolvă probleme, capabili să proiecteze viziunile lor în realitate. Este crucial pentru antreprenorii sociali să comunice clar povestea lor, ideea din spatele întreprinderii, problema pe care o abordează, strategia de schimbare și, bineînțeles, impactul care se dorește. În timp ce claritatea este importantă, flexibilitatea ajută la cuprinderea oportunităților neconvenționale și adaptarea la contextele în schimbare. Și, nu în ultimul rând, este importantă deschiderea de a construi rețele și parteneriate pe o gamă largă și în mai multe sectoare. Un ecosistem interconectat este necesar pentru a permite răspândirea și cristalizarea ideilor!

9. Ce sfat ați da întreprinzătorilor sociali din România care se confruntă cu nesiguranța sustenabilității financiare a inițiativelor lor?

Este cu siguranță important să aibă un produs bine „ambalat” și capabil să surprindă eficient ideea de afacere. Este importantă folosirea

de standarde atunci când vine vorba de a identifica și explica impactul întreprinderii tale sociale. Ashoka Germania, de exemplu, a co-dezvoltat Standardul de Raportare Socială (SRS). Scopul nostru este să integrăm acest instrument pentru marea majoritate a asociațiilor noastre din ECE. SRS-ul poate fi extins cu ușurință astfel încât să devină fundația unui plan de afaceri bazat pe rezultate. În timp ce modelele de afaceri pe care întreprinzătorii sociali le folosesc în mod tradițional variază între non-profit și pentru-profit, modelele non-profit devin din ce în ce mai interesate să devină mai întreprinzătoare, să își diversifice sursele de venit și să fie pregătite pentru investiții. În Polonia, de exemplu, am realizat un parteneriat cu Asociația Privată pentru Echitate și am implementat un program de mentorat pentru o parte din asociații Ashoka astfel încât aceștia să îmbrățișeze elemente de afaceri sociale. „Ia-ți un mentor (și cel potrivit) care să te sprijine” și „construiește rețele de sprijin reciproc” ar fi cu siguranță niște sfaturi. Și gândește în afara oricărei bariere atunci când vine vorba de găsirea de fonduri și construirea de parteneriate. Noi abordări în jurul conceptului de *crowdfunding* (finanțare în rețea), de exemplu, pot fi alternative interesante la modurile convenționale de mobilizare a resurselor. De asemenea, poate fi benefic să se caute puncte de intrare în structurile și oportunitățile existente de conectare a întreprinderii dumneavoastră cu alte întreprinderi. Munca în parteneriat strâns sau chiar fuzionarea pot oferi resurse și rețele noi și o energie proaspătă.

**INTERVIEW WITH GEORG SCHOEN,
VENTURE COORDINATOR
AUSTRIA & CEE, ASHOKA^[1]**

Livia Rădulescu^[2]

1. You have had extensive experience in social entrepreneurship – could you describe your background a little, as well as your motivation for pursuing this path?

In 2006, I was awarded by an Austrian Organization for my work as a social entrepreneur. I had initiated a volunteer-based organization dedicated to human rights promotion and social engagement and had spent some years working with CSOs in Austria and Central America, especially engaged in social economy initiatives. At that time, the term social entrepreneurship was new in Austria and hardly somebody knew about it. It started to give me a professional identity and I discovered that there is already a whole international movement behind it. So we wanted to take this movement to Austria. I joined forces with a friend and we designed a training programme for social entrepreneurs, where up-to now more than 75 amazing changemakers participated. We particularly wanted to minimize the challenges that you confront when putting a social dream into reality by creating a strong community of like-minded and systems of mutual support. After that I got the opportunity to work with big organizations, like UNDP, where we, for example, started a green and inclusive business programme in the Black Sea region. And working for Ashoka means to be in a global flow of

^[1] Ashoka is a global network that identifies and invests in leading social entrepreneurs. For more details please see <https://www.ashoka.org>; Tel: +43 1 2360723; gschoen@ashoka.org

^[2] Social Economy Expert – beneficiaries of minim income guarantee, United Nations Development Programme Romania, Tel. 0757049113, e-mail: livia.radulescu@undp.org

cutting-edge innovations and social entrepreneurship practices. About my motivation for pursuing this path: for sure the passion to change the world and the compassion to make it together!

2. Ashoka is a leading global platform for social entrepreneurs driving positive social change around the world. Could you tell us a little about Ashoka's activity and key instruments used for fostering social innovation?

At the core of Ashoka's activities is the area called "venture and fellowship", which essentially means identifying and supporting social entrepreneurs, with a focus on innovation and scalability. Once an Ashoka Fellow, you have access to the services provided by our pro-bono partners, who help you to professionalize and to increase your impact. We support our Fellows to scale, either within their country or beyond by designing internationalization strategies. When we realize that there are innovation gaps in a certain country, like for Austria in the field of education, we support Fellows from other countries to launch their social ventures in Austria. We call these formats "Globalizer" and "Localizer". The internationalization of social innovation, i.e. supporting solutions to travel through space, is an amazing new field that we are piloting many different ways. In Ireland for example we are implementing the "Change Nation" initiative, where 50 Ashoka Fellows from across the globe are supported to start working on some of Ireland's greatest challenges in education, health, environment, economic development, civic participation, and inclusion. However, Change Nation is about more than importing social innovations into Ireland. Equally, it is about inspiring and equipping individuals to be a part of change, bringing organizations together to work across sectors, and developing a new conception of value.

The community of Ashoka Fellows is therefore a key instrument for fostering social innovations. Ashoka can count on a global network of 3000 fascinating social entrepreneurs. Ashoka screens the patterns behind this global pool of social innovations and identifies new areas of global importance. Once an area is defined, we connect the Ashoka

Fellows working around that topic in order to increase exchange and collaboration. Then we connect the topic and its pool of innovations with key stakeholders, such as policy makers, journalists, or corporations, in order to advocate the issue into political and business cultures. Excellent examples for that are our “Youth Venture Programme” and the “Empathy Initiative”. Ashoka's Empathy Initiative is a collaborative platform for social entrepreneurs, educators, and concerned citizens whose ideas and talents can contribute to the creation of a world where every child masters empathy. This is done through accelerating empathy entrepreneurs, transforming the educational practice through extensive school partnerships and by sensitizing key players in society that can move the empathy agenda ahead in their respective spheres of influence.

2. What types of organizations does Ashoka support in order to drive social change?

Our support is people-centered, which means that we support the individuals behind organizations. Ashoka Fellows are leading social entrepreneurs who we recognize to have innovative solutions to social problems and the potential to change patterns across society. They demonstrate unrivaled commitment to bold new ideas and prove that compassion, creativity, and collaboration are tremendous forces for change. Ashoka Fellows work in over 70 countries around the globe in every area of human need. Ashoka's selection process is anchored by our five criteria against which all Fellow candidates are evaluated: a new idea, creativity, entrepreneurial quality, social impact of the idea and ethical fiber.

Beside the search, selection and support of our Fellows, Ashoka's mission is to cultivate a whole society that can tackle social, environmental, and economic challenges as they arise. Therefore we have developed various programmes that support this vision, such as our Youth Venture Programme. Youth Venture enables young people to learn early on in life that they can lead social change. Ashoka developed the concept of Youth Venture from understanding a key insight of Ashoka Fellows in the field of youth development: one of the most

effective ways to improve the lives of youth is to empower them to realize their own ability to make positive social change. Youth Venture thus inspires and invests in teams of young people to start and lead their own social ventures, and is building a powerful network of young changemakers across the world. It is currently operating in the US, Mexico, Argentina, Brazil, India, South Africa, Thailand, France, Germany, Spain and Hungary.

3. Ashoka is not yet present in Romania – any plans to change that in the future?

Ashoka is present in Central and Eastern Europe since the mid 1990ies and counts on a rich network of more than 170 Ashoka Fellows. The Ashoka Hub for the region is based in Vienna. Ashoka Vienna coordinates the activities in Poland, Czech Republic, Slovakia, Hungary and Austria. We are definitely interested to expand to Romania in the near future and to create an even bigger platform of circulating social innovations in CEE. We are already developing our networks in Romania and invite interested organizations and individuals to get in touch with us for exchanging, partnering and creating synergies!

4. Can you point to a few examples of social innovation in CEE that you believe can be replicated with limited financial resources at start up level?

Sure, there are many ideas from our Fellows in CEE that we think are scalable across the region. Ewa Smuk is pioneering an educational program that addresses the growing divide between urban and rural populations in Poland. Tomasz Sadowski developed a new approach for dealing with Poland's most chronic homeless cases by creating self-sufficient rural communities. Petra Vitousová is creating a volunteer-based support network for the victims of violent crime in the Czech Republic. Martina Justova is combating high rates of prisoner recidivism in Slovakia by introducing rehabilitation into the country's secretive and repressive penal system. Bringing outsiders into prisons

to provide education and social support to long-term inmates, as well as providing post-release work opportunities, she is not only preparing these inmates to cope with life outside prison walls, but also forcing a corrupt system to become more transparent and accountable. Michal Kravcik is demonstrating that locally managed water resources, utilizing many small catchments to absorb and store water, will provide far more cost-effective, efficient, and environmentally safe solutions to Slovakia's water management problems than mega-projects such as large dams and diversions. Johannes Lindner has spearheaded a radical change in the Austrian school system through a multi-facet strategy that successfully incubates young changemakers and entrepreneurs. The new curriculum he developed and introduced is embedding non-conventional teaching methods that instill self-confidence and entrepreneurial drive into young people.

5. How do you see the role of the social economy sector in terms of the work insertion of vulnerable groups?

Work-integrating social enterprises play a key role in our societies. It is very important to have the legal, budgetary and organizational structures in place for work-integrating social enterprises to assume their function in society. In Austria for example, the “Association of Social Enterprises” is a nationwide umbrella organization of non-profit social enterprises. It counts more than 200 members, i.e. non-profit social enterprises that work in the employment related sector with the common goal to (re-)integrate long-term unemployed people into the labor market, with approximately 32.000 employees. These enterprises support people far from the labor market with services in the fields of employment, advice, as well with courses and training. The Austrian Association of Social Enterprises advocates for the interests of the sector in Austria and at EU Level and functions as a network that circulate best practices, exchange of information and learnings.

As current budget cuts and austerity programmes are heavily affecting work-integrating social enterprises in CEE, there is a need to think about new ways to doing business. New solutions and practices are needed to address this growing crisis: dependency of the severely

disabled on work centres, reliance of work centres on government funding to function, and a stigma of work centres and the disabled clients they employ. There is the need to create relationships between the work centres and full market access. A new system of transactions that exposes the work centres to the market forces in a cooperative way is needed. This also bears the opportunity change perceptions of the disabled, by focusing on similarities, not differences.

6. What do you think are some of the critical challenges in setting up a small-scale social enterprise?

We see in our daily work that it is crucial for social entrepreneurs to have profound understanding about the social problem to be tackled and what solution, or set of solutions, fit best to overcome the barriers and solve the challenge. It is essentially the question about which input is necessary to achieve a certain output able to create impact. A key question is: How do we want the society to improve through our social enterprise? When you have this really clear, you know what and whom you need in order to realize your idea. In this sense, developing an identity as social entrepreneur and an organizational identity helps to assess, and later mobilize effectively the external environment. And of course, this requires time and often, especially in the start-up phase, personal resources. Another critical challenge is attracting talent. It's important to be surrounded by people that can really support you setting up a social enterprise, either by their commitment, professionalism, backgrounds or networks. Acting in a collaborative environment helps to overcome easier tough times.

7. What are some intangible assets that you think are key in order to be successful when setting up a social enterprise?

Perhaps the most important criterion for Ashoka, entrepreneurial quality is the defining characteristic of a successful social entrepreneur. It's about seeing opportunities for change and innovation and getting absorbed by the cause. Successful social entrepreneurs must be creative

both as goal-setting visionaries and as problem solvers capable of engineering their visions into reality. It is crucial for social entrepreneurs to communicate clearly their stories, the idea behind the venture, the problem they are tackling, the change strategy, and of course, the impact one intends to create. While clarity is important, flexibility helps to seize unconventional opportunities and to adapt to changing contexts. Last but not least, openness to build wide-ranging and cross-sectoral networks and partnerships. It requires an enabling and interconnected ecosystem for ideas to spread and crystalize!

8. What advice would you give to social entrepreneurs in Romania struggling with securing financial sustainability for their initiatives?

It is definitely important to have a well packaged product and to be able to pitch the business idea effectively. In this regard, it's also an asset to use standards when it comes to identifying and explaining the impact of your social enterprise. Ashoka Germany for example co-developed the Social Reporting Standard (SRS). We aim to mainstream this tool for our CEE fellows as well. You can easily expand the SRS to become the basis for a results-based business plan. While business models that social entrepreneurs employ traditionally vary between non-for-profit and for-profit, non-for-profits are getting increasingly interested to become more entrepreneurial, to diversify income streams and to become investment ready. In Poland for example, we partnered with the Private Equity Association and implemented a mentorship programme for selected Ashoka Fellows to embrace social business elements. "Get a (and the right) mentor that supports you" and "build up networks of mutual support" would be definitely an advice. And, think outside the box when it comes to sourcing funds and building partnerships. New approaches around "crowdfunding" for example can be interesting alternatives to conventional ways of resource mobilization. It can also be beneficial to look for entry points in existing structures and opportunities to connect your venture with others. Working in close partnership or even merging can offer new resources and networks, and a fresh drive.

DEZVOLTAREA PARTENERIATELOR DE SOLIDARITATE ASAT¹ ÎN SPRIJINUL MICILOR PRODUCĂTORI LOCALI: MIZE ȘI PREMIZE

Mihaela Vețan²
Sergiu Florean³

Rezumat

Parteneriatele de solidaritate ASAT sunt dezvoltate în România începând cu anul 2008, în vederea susținerii micilor producători agricoli care cultivă natural. Dezvoltarea acestora este susținută la nivel național de *Asociația Centrul de Resurse pentru Inițiative Etice și Solidare (CRIES)*⁴. Mecanismul este unul bazat pe construirea unui relații de încredere între producători locali și consumatori urbani. Astfel, se formează la nivel comunitar grupuri de consumatori care doresc să achiziționeze produse realizate de mici agricultori, cu care încheie un contract pe perioada unui sezon agricol și cărora le plătesc un avans, în vederea susținerii costurilor de producție.

Cuvinte cheie: *parteneriat, încredere, preț echitabil, solidaritate, împărțirea riscurilor, transparență, agricultură naturală, biodiversitate.*

1. Ce este Asociația pentru Susținerea Agriculturii Țărănești (ASAT)?

ASAT este forma sub care s-a dezvoltat în România, începând cu anul 2008, un demers de agricultură susținută de comunitate (ASC), centrat pe producția de legume. ASAT înseamnă o mișcare critică față de sursele convenționale de hrană, care construiește alternative de economie solidară la piață, bazate pe dorința de a conserva capitalul social și de

[¹] Asociația pentru Susținerea Agriculturii Țărănești

[²] Președinte, Asociația Centrul de Resurse pentru Inițiative Etice și Solidare, Bulevardul B.P. Hașdeu, nr 11, Timișoara; Tel.: 0356.422.405; e-mail: mihaela.vetan@cries.ro.

[³] Responsabil marketing social, Asociația Centrul de Resurse pentru Inițiative Etice și Solidare, Bulevardul B.P.Hașdeu, nr 11, Timișoara; Tel.: 0356.422.405; e-mail: sergiu@cries.ro.

[⁴] www.cries.ro.

mediu, drept condiții ale unei vieți sănătoase și autonome. ASAT înseamnă *o relație directă, nemijlocită și de solidaritate* între consumatorul de produse agricole din oraș și fermierul practicant al unei agriculturi naturale și de scală mică din satele de proximitate.

ASAT reinventează o lume dispărută: micul agricultor poate să cultive natural, organic, fără să se teamă că munca lui va rămâne neplătită sau că va trebui să vândă pe nimic produsele sale, datorită presiunii tot mai crescute a pieței internaționale și a agriculturii intensive.

ASAT readuce la aceeași masă pe urmașul țăranului de altădată și pe orașeanul de astăzi, împărțind cu adevărat mâncarea produsă de cel dintâi și respectată la adevărata sa valoare de cel din urmă. ASAT este despre încredere și respect reciproc, despre renunțarea la vechea paradigmă client versus producător pentru a refundamenta relația dintre părți pe solidaritate.

Parteneriatele de solidaritate ASAT între consumatori și micii agricultori de proximitate sunt inspirate de mișcarea Asociației pentru Menținerea Agriculturii Țărănești (AMAP) din Franța, lansată la începutul anilor 2000 și care dezvoltă parteneriate locale solidare între urban și rural.

2. Scurt istoric

2.1. Agricultura susținută de comunitate (ASC) – la nivel internațional

ASC a apărut ca o reacție la o criză (dispariția micilor agricultori și a beneficiilor aduse de ei în piața alimentară locală) și s-a dezvoltat ca formă de solidaritate a consumatorilor cu fermieri prin dezvoltarea unei relații de câștig reciproc. Acest tip de asociere, de cele mai multe ori informală, are rezultate bivalente: în primul rând, ea sprijină sustenabilitatea micro-fermelor pentru obținerea de produse locale, tradiționale, ecologice; în al doilea rând, susține un stil de viață sănătos în rândul consumatorilor, care se responsabilizează pentru ceea ce consumă ei, cât și pentru ceea ce lasă moștenire generațiilor viitoare.

Termenul de ASC s-a răspândit pe plan internațional îndeosebi în ultimele trei decenii. Are mai multe sinonime și variații în diferite limbi,

cuprinzând o gamă largă a parteneriatelor dintre producători și consumatori.

Se consideră că primele forme de ASC au fost dezvoltate în urmă cu aproximativ 50 de ani în Japonia. Primele parteneriate sunt dezvoltate de mamele japoneze îngrijorate de creșterea importurilor de legume, de pierderea terenurilor arabile și de migrația fermierilor înspre orașe. Aceste femei au pus bazele unui nou sistem de producție și achiziție de produse prin dezvoltarea unor relații directe cu producători locali. Acest parteneriat se numește în limba japoneză *Teikei*, iar sensul filozofic al conceptului este „a pune fața producătorilor pe hrană”.

Astfel, la nivel internațional, există diferite inițiative care se încadrează în familia agriculturii susținute de comunitate, dintre care amintim:

- AMAP în Franța;
- Community Supported Agriculture (CSA) în țările anglo-saxone;
- ASC în Quebec;
- Teikei în Japonia;
- Reciproca în Portugalia;
- Grup de achiziții solidare (GAS) în Italia;
- ASAT în România.

2.2. Parteneriatul de solidaritate ASAT – dezvoltarea în România

În România, proiectul a pornit ca inițiativă a unui grup de tineri timișoreni, animați de Mihaela Vețan (activistă pentru o economie socială și solidară), inițiativă facilitată de dinamica din cadrul unui program european sprijinit de Consiliul Europei (*Teritorii de Coresponsabilitate*^[1]).

Proiectul de dezvoltare a parteneriatelor ASAT este astăzi coordonat la nivel național de către organizația CRIES. Inițiativa a fost lansată în iunie 2008 cu un legumicultor și 20 de familii de consumatori din Timișoara.

În anul 2008 a fost susținut primul producător agricol din județul Timiș, comuna Belinț, care a încheiat parteneriate cu un număr de 20 de

^[1] Proiectul a fost lansat în anul 2007 de către Consiliul Europei (Direcția de Coeziune Socială) în parteneriat cu Comisia Europeană și Platforma Europeană IRIS (www.iris-network.eu).

familii. În anul 2010, numărul de consumatori care au încheiat parteneriat cu legumicultorul belințan a crescut la 180 de familii, iar în 2011 s-a stabilizat la aproximativ 150. Începând cu anul 2010, a fost sprijinit un al doilea producător din județul Arad, comuna Ghioroc, sat Cuvin, facilitându-se încheierea unui parteneriat ASAT cu un grup de 23 de familii. În 2011, ASAT susține un nou agricultor din județul Arad, comuna Șagu, pentru un parteneriat de solidaritate cu 30 de familii de consumatori.

În 2012, ASAT se extinde în zona de centru, prin lansarea primului parteneriat de solidaritate între o producătoare din județul Cluj și 11 familii de consumatori clujeni. Parteneriatul acesta este unul pilot, lansat în primăvara anului 2012 (de regulă, parteneriatele ASAT se lansează în toamnă-iarnă pentru ca agricultorul să beneficieze cu adevărat de avansul plătit la înscriere de către consumatori), urmând să permită clujenilor să mărească în anul următor numărul familiilor participante.

În 2012, legumicultorul intrat în sistemul ASAT în 2011 și-a extins parteneriatul la 50 de familii, cu un angajament de aproximativ 30 de legume și zarzavaturi, împărțite în mod egal între consumatori, de-a lungul a 34 de distribuții (din aprilie până în decembrie) și o suprafață de 1,8 ha alocată producției. Aceasta este dimensiunea maximă a parteneriatului respectiv dată de forța de producție a gospodăriei legumicultorului, dar și de dorința de a dezvolta relația directă și de solidaritate cu consumatorii.

În perioada 2012-2013 se are în vedere dezvoltarea unor parteneriate ASAT în orașele Arad, București, Cluj-Napoca, Oradea, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș și extinderea numărului de parteneriate din Timișoara.

3. Rezultate socioeconomice ale experienței pilot:

- creșterea numărului de mici producători interesați să producă natural și diversificat;
- creșterea numărului de angajați implicați în agricultura de mici dimensiuni;

- creșterea numărului de consumatori interesați să consume produse sănătoase, realizate la nivel local;
- dezvoltarea unei atitudini mai responsabile cu privire la rolul consumatorilor în susținerea micilor producători agricoli;
- sensibilizarea opiniei publice privind soarta micilor producători;
- intensificarea relațiilor urban-rural și creșterea coeziunii sociale.

4. Descrierea mecanismului de funcționare:

- formarea unui grup de consumatori avizați și selectarea unui agricultor care se angajează să cultive în mod natural o diversitate de legume specifică regiunii, într-o cantitate estimată ca acoperind necesarul săptămânal mediu pentru o familie;
- acțiuni de informare și sensibilizare a opiniei publice în vederea semnării contractului cu producătorul selectat;
- încheierea parteneriatului între producătorul selectat și grupul de consumatori, cu achitarea unui avans ce permite agricultorului să facă lucrările necesare de pregătire a culturii;
- parteneriatul presupune asumarea mai multor principii (respectul pentru cultura locală, protejarea biodiversității și a mediului printr-o agricultură naturală, solidaritatea cu agricultorul, prețul corect, transparența parteneriatului, caracterul direct al relației dintre părți, proximitatea, voluntariatul – consumatori care ajută producătorul în realizarea distribuțiilor de coșuri ș.a.);
- realizarea unor vizite a consumatorilor la ferma producătorului;
- distribuirea produselor – se realizează o dată pe săptămână, într-un interval de două ore și într-un spațiu comun, cu ajutorul consumatorilor;
- analizarea și evaluarea colaborării, precum și pregătirea contractului din anul următor.

5. Dificultăți întâmpinate în experiența de cinci ani a parteneriatelor ASAT în România

5.1. Relația cu consumatorii:

- *nivelul scăzut de informații în rândul consumatorilor cu privire la importanța unei alimentații sănătoase, locale, diversificate*: în ultimele două decenii s-au răspândit modele de consum nesustenabile, care adesea nu iau în considerare efectele asupra mediului și efectele sociale;
- *reticențe de implicare a consumatorilor în autogestionarea parteneriatelor de solidaritate* (formarea nucleelor de consumatori care să preia inițiativa gestionării unui parteneriat ASAT);
- *existența unui număr redus de inițiative de dezvoltare alternativă și consum responsabil în România face dificilă o informare corectă a consumatorilor cu privire la specificitatea micii agriculturi de proximitate și înțelegerea provocărilor cu care se confruntă micii producători agricoli*;
- *păstrarea interesului consumatorului reprezintă o problemă - doar 50% dintre consumatori și-au reînnoit contractul cu același producător (în cel mai bun caz)*. Considerăm că principalul impediment pentru continuarea parteneriatului este reprezentat de o înțelegere inițială neadecvată a demersului și intrarea cu așteptări nerealiste în parteneriat;
- *apar alte mecanisme în România care se asociază în mod greșit cu conceptul ASC*: în ultimii ani au apărut o serie de inițiative referitoare la asigurarea coșului de legume sub diferite forme: comandă on-line, distribuție la domiciliu etc. Unele dintre ele s-au dovedit a fi costisitoare și chiar false. Putem bănuși că aceste experiențe au condus la scăderea nivelului de încredere față de modele alternative de distribuție și o înțelegere eronată inclusiv a ASC.

5.2. Relația cu producătorii:

- *reticență față de experimentarea unui astfel de model* din motive precum: lipsa de disponibilitate de a produce o gamă diversificată de legume în ritm natural, fără substanțe chimice; teama de a se angaja printr-un contract față de un număr stabil de consumatori, lipsa de disponibilitate de a intra într-o relație transparentă cu consumatorii în privința prețului și a modului de producție;

- *lipsa cunoștințelor și a experienței necesare cultivării unei game diversificate de produse în mod natural și într-o manieră planificată* atât în rândul producătorilor care au intrat în sistemul ASAT, cât și potențiali producători, interesați de acest demers;

- *dificultăți de relaționare cu grupul de consumatori*: absența unor abilități de comunicare cu consumatorii a fost observată la unii dintre producătorii implicați în parteneriatele ASAT, aceștia întâmpinând diverse piedici în dezvoltarea unei relații strânse cu consumatorii;

- *cunoștințe reduse de planificare financiară*: acest aspect este determinat de faptul că în mod curent nu există obișnuința realizării unei planificări și organizări financiare în rândul fermelor de semi-subsistență.

6. Impactul inițiativei și caracterul inovator:

- oferă producătorilor o garanție în privința comercializării produselor, consumatorii încheind un contract cu producătorul la începutul unui sezon agricol;

- reduce timpul pentru vânzarea produselor, producătorii comercializează produsele într-o singură zi din săptămână, la un interval orar stabilit împreună cu grupul de consumatori;

- asigură producătorului un *preț echitabil*, care acoperă toate costurile determinate de realizarea producției și permite un venit sigur pentru producători și o plată decentă a muncii depuse;

- susține agricultura locală, acest demers adresându-se cu precădere micilor producători agricoli;

- favorizează practicile ecologice (folosirea îngrășămintelor naturale, absența îngrășămintelor, a tratamentelor și a pesticidelor de sinteză), favorizează biodiversitatea locală și produsele sănătoase obținute în ritmul naturii;

- susține dezvoltarea de locuri de muncă în domeniul agricol (dimensiunea parteneriatului vizează acoperirea capacității de producție a gospodăriei agricultorului, în condițiile agriculturii tradiționale, oferind acestuia din urmă posibilitatea de a se dezvolta și de a contracta munca altor persoane).

Un impact pe termen mediu asupra *consumatorilor* poate fi reprezentat de schimbarea obiceiurilor de consum, de cumpărare, de alimentație, a stilului de viață al acestora. Consumatorii, prin această experiență pe termen lung, își schimbă anumite obiceiuri gastronomice integrând mai mult ingrediente locale, sezonale, cu impact nutritiv de mare calitate. Implicite, este influențat și comportamentul de consum general, ei devenind tot mai conștienți de rolul consumului responsabil în susținerea economiei locale și a persoanelor dezavantajate.

După cum se poate observa, funcționarea unui parteneriat de tip ASAT are impact nu numai la nivel individual ci și la *nivel comunitar*. Rolul educativ și pedagogic, deosebit de puternic pe care îl joacă acest model de dezvoltare alternativă îi completează importanța socioeconomică. Deși, la momentul actual, parteneriatele de solidaritate ASAT reprezintă unul dintre cele mai solicitante modele de dezvoltare alternativă în domeniul agricol din România, prin complexul de schimbări pe care le implică, relevanța sa este crescută și un număr tot mai ridicat de persoane sunt interesate de funcționarea și implementarea sa.

DEVELOPING ASAT^[1] SOLIDARITY PARTNERSHIPS TO SUPPORT THE SMALL LOCAL PRODUCERS: STAKES AND PREMISES

Mihaela Veţan^[2]
Sergiu Florean^[3]

Summary

ASAT solidarity partnerships are being developed in Romania since the year 2008, with the purpose of supporting the small agricultural producers that do natural farming. Their development is sustained at national level by the *Association Centre of Resources for Ethical and Solidarity Initiatives* (CRIES)⁴. The mechanism is based on building a trust relationship between local producers and urban consumers. Therefore, there are created consumers groups at the community level, that wish to purchase products made by small farmers, with whom they sign a contract for the period of an agricultural season and to whom they make an advance payment in order to support the production costs.

Key words: *partnership, trust, pre-equitable, solidarity, sharing risks, transparency, natural agriculture, biodiversity*

1. What is the Association for Supporting Rural Agriculture (ASAT)?

ASAT is the form under which it was developed in Romania, starting with the year 2008, an initiative in agriculture sustained by the community (ASC), centred on vegetable production. ASAT means a critical movement towards the conventional sources of food, which builds alternative of a solidary economy at the market, based on the

^[1] Association for Supporting Rural Agriculture

^[2] President, Association Centre of Resources for Ethical and Solidarity Initiatives, 11, B.P. Haşdeu Boulevard, Timișoara; Tel.: 0356.422.405; E-mail: mihaela.vetan@cries.ro.

^[3] Social marketing responsible, Association Centre of Resources for Ethical and Solidarity Initiatives, 11, B.P. Haşdeu Boulevard, Timișoara; Tel.: 0356.422.405; E-mail: sergiu@cries.ro.

^[4] www.cries.ro.

desire to preserve the social and environmental capital, as conditions for a healthy and autonomous life. ASAT means a *direct, solidarity and without any middlemen relationship* between the producer of agricultural products from the city and the farmer that performs natural small scale agriculture in the vicinity villages.

ASAT reinvents a disappeared world: the small farmer can cultivate naturally, organically, without having the fear that his work will remain unpaid or that he will have to sell his products for nothing, due to the increased pressure of the international market and intensive farming.

ASAT brings back together the successor of the bygone days` peasant and the today citizen, truly sharing the food produced by the former and respected at its true value by the later. ASAT is all about mutual trust and respect, about letting go of the old paradigm client versus producer in order to re-substantiate the relationship between the parties, based on solidarity.

The ASAT solidarity partnerships between consumers and small vicinity farmers are inspired by the movement of the Association for Maintaining Rural Agriculture (AMAP) from France, launched at the beginning of the years 2000 and which develops solidary local partnerships between urban and rural.

2. Short history

2.1. Agriculture sustained by the community (ASC) - at international level

ASC has emerged as a reaction to a crisis (the disappearance of small farmers and of the benefits brought by them on the local food market) and has developed as a solidarity form of the consumers with the farmers by creating a relationship of mutual gain.

This type of association, most of the times informal, has bivalent results: first of all, it supports the sustainability of the micro-farms in order to obtain local, traditional, ecological products; second, it sustains the healthy lifestyle of the consumers, who become responsible for what they consume, and also for what they leave to the future generations.

The ASC term has been spread worldwide especially in the last three decades. It has more synonyms and variations in different languages, containing a large scale of partnerships between producers and consumers.

It is considered that the first types of ASC have been shaped almost 50 years ago in Japan. The first partnerships are developed by the Japanese mothers worried about the increase of the vegetable import, the loss of the arable lands and the migration of the farmers to the cities. These women founded a new production and purchase system of the goods by creating direct relationships with the local producers. This partnership is called in the Japanese language *Teikei*, and the philosophic meaning of the concept is *“to put the face of the producers on the food”*.

Therefore, at an international level, there are different initiatives that come under the agriculture family sustained by the community, out of which we remind:

- AMAP in France;
- Community Supported Agriculture (CSA) in the Anglo-Saxon countries;
- ASC in Quebec;
- Teikei in Japan;
- Reciproca in Portugal;
- Group of solidary purchases (GAS) in Italia;
- ASAT in Romania.

2.2. ASAT solidarity partnership – its development in Romania

In Romania, the project started as the initiative of a group of youngsters from Timișoara, inspired by Mihaela Veșan (activist in social and sympathetic economy), initiative that was facilitated by the dynamics within an European programme supported by the European Council (*Territories of Co-responsibility*^[1]).

The project of developing the ASAT partnerships is today coordinated at national level by the CRIES organization. The initiative

[1] The Project was launched in the year 2007 by the European Council (Social Cohesion Directorate) in partnership with the European Commission and IRIS European Platform (www.iris-network.eu).

was launched in June 2008 with one vegetable farmer and 20 families of consumers from Timișoara.

In the year of 2008 the first agricultural producer from the county of Timiș, Belinț commune was supported, making a partnership with a number of 20 families. In the year of 2010, the number of consumers who have concluded partnerships with this farmer has increased to 180 families, and in the year of 2011 the number settled down at approximately 150. Starting with the year 2010, a second producer was supported, from Arad county, Ghioroc commune, Cuvin village, by facilitating an ASAT partnership with a group of 23 families. In 2011, ASAT supports another farmer from the county of Arad, Șagu commune, for a solidarity partnership with 30 consumer families.

In 2012, ASAT extends to the centre area, by launching the first solidarity partnership between a producer from the Cluj County and 11 consumers families from the same county. The partnership is a pilot project, launched in the spring of 2012 (usually, the ASAT partnerships are launched during fall-winter so that the producer can truly benefit from the advance paid by the consumer at registration), the target being to increase the number of participant families in the following year.

In 2012, the vegetable producer that entered the ASAT system in 2011, has extended his partnership to 50 families, with a commitment for approximately 30 vegetables and green goods, divided equally between the consumers, during 34 distributions (from April until December) and a surface of 1,8 ha allocated to the production. This is the maximum size of the respective partnership determined by the production force of the producer`s household and also by the desire to develop a direct and sympathetic relationship with the consumers.

During 2012-2013 the target is to develop ASAT partnerships in the cities Arad, București, Cluj-Napoca, Oradea, Odorheiu Secuiesc, Târgu Mureș and to increase the number of partnerships from Timișoara.

3. Socio-economical results of the pilot experience:

- increase of the number of small producers interested to produce in a natural and diversified manner;

- increasing the number of employees involved in small scale agriculture;
- increasing the number of consumers interested to consume healthy products, made at local level;
- developing a more responsible attitude concerning the role of the consumers in supporting small agricultural producers;
- the public opinion was sensitized regarding the fate of small producers;
- the relationships between urban and rural were intensified and social cohesion was increased.

4. Description of the operational mechanism:

- building a competent consumers group and selecting a farmer who commits to cultivate naturally a diversity of vegetables specific to the region, in a quantity estimated to cover the average weekly necessary of a family;
- informing and sensitizing actions for the public opinion in order to sign the contract with the selected producer;
- concluding a partnership between the selected producer and the consumers group, by making an advance payment that allows the farmer to perform the necessary works for preparing the crop;
- the partnership means undertaking several principles (respect for the local culture, protecting the biodiversity and the environment through a natural agriculture, solidarity with the farmer, a fair price, transparency of the partnership, the direct character of the relationship between parties, proximity, volunteer work – consumers who help the producer to distribute baskets, etc.);
- consumers visit the producer's farm;
- products distribution – done once a week, during 2 hours and in a commune space, with the help of the consumers;
- analyze and assessment of the collaboration, and also preparation of the next year contract.

5. Difficulties had in the five year experience of the ASAT partnerships in Romania

5.1. Relationship with the consumers:

- *low level of information among the consumers concerning the importance of a healthy, local, diversified food:* the last two decades brought a spreading of unsustainable consumption models that do not always take into consideration the effects on environment and the social effects;

- *reserves in involving the consumers to self-manage the solidarity partnerships* (forming groups of consumers that take over the initiative to manage an ASAT partnership);

- *the existence of a low number initiatives for alternative development and responsible consumption in Romania makes it difficult to have a fair information of the consumers with regards to the specificity of small scale vicinity agriculture* and an understanding of the challenges that small producers have to face;

- *keeping the interest of the consumer represents a problem - only 50% of consumers have renewed the contract with the same producer (at best).* We believe that the main hindrance in the continuation of the partnership is the initial inadequate understanding of the process and joining the partnership with unreal expectations;

- *the emergence in Romania of other mechanisms that are wrongly associated with the ASC concept:* in the last years there have been a series of initiatives regarding the insurance of the vegetable basket in different ways: on-line order, home delivery, etc. Some of these proved to be costly and even false. We can suspect that these experiences led to a decrease of the trust level for alternative distribution methods and to a wrong understanding, including of ASC.

5.2. Relationship with the producers:

- *reserves for experiencing such a model* from reasons such as: lack of availability to produce a diversified range of vegetables in a natural rhythm, without any chemical substances; fear of committing through a contract with a stable number of consumers, lack of availability to enter

in a transparent relationship with the consumers as far as the price and the production module are concerned;

- *lack of necessary knowledge and experience for cultivating a diversified range of products in a natural way and in a planned manner* both for the producers who entered the ASAT system and also for the possible producers, interested in this process;

- *difficulties in relating with the consumers group*: the absence of certain skills for communicating with the consumers was observed at some of the producers involved in the ASAT partnerships, because they had all kinds of obstacles in developing a close relationship with the consumers;

- *low level of financial planning knowledge*: this issue is determined by the fact that currently it is not custom to make a financial planning and organization among semi-subsistence farms.

6. Impact of the initiative and the innovative character:

- offers the producers a guarantee for selling the products, the consumers conclude a contract with the producer at the beginning of the agricultural season;

- reduces the time used to sell the products, the producers sell the products in just one day of the week, within a hourly frame established together with the consumers group;

- guarantees the producers an *equitable price*, that covers all the production costs and allows a sure income for the producers and a decent payment for their work;

- sustains local agriculture, this process targets mainly small farmers;

- promotes ecological practices (using natural fertilizer, no synthesis fertilizers, treatments and pesticides), encourages local biodiversity and healthy products obtained in the pace of nature;

- supports creating jobs in the agriculture field (the size of the partnership has in view to cover the production capacity of the farmer`s household, in traditional agriculture conditions, offering him the possibility to extend and to contract the work of other people).

One medium term impact on the *consumers* might be represented by a change in the habits for consumption, shopping, eating and of their life style. The consumers, by this long term experience, change certain gastronomical habits by including more products that are local, seasonal and have a high quality nutritive impact. Implicitly, the general consumption behaviour is influenced and they become more and more aware responsible consumer role in supporting the local economy and the disadvantaged persons.

As we can notice, the operation of an ASAT partnership has an impact not only at individual level but also at *community level*. The very important educational and pedagogical role that this alternative development model plays completes the socio-economic importance. Although right now, the ASAT solidarity partnerships represents one of the most strenuous models of alternative development in the field of Romanian agriculture, because of the number of involved changes, it has a high relevance and an increasing number of people have interest in its operation and implementation.

**Economie socială.
Organizații și practici**

**Social economy.
Organisations and practices**

REVENIREA FOȘTILOR DEȚINUȚI PE PIAȚA MUNCII ȘI INTEGRAREA LOR ÎN SOCIETATE

Cristina Baluță^[1]

Analiza situației actuale

O mare parte dintre persoanele care ispășesc o pedeapsă privativă de libertate comit noi infracțiuni după liberarea din detenție. Astfel, rata de recidivă este îngrijorător de mare: se estimează că între 60% și 80% din totalul populației carcerale din România revine, mai devreme sau mai târziu, în penitenciar, potrivit unui sondaj realizat de Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP). Dincolo de imaginea grevată de prejudecăți a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate, care conduce la impermeabilitatea societății în materie de reintegrare a deținuților, în România ne confruntăm cu lipsa totală a programelor de supraveghere și asistență socială post-detenenție, menite să asigure un suport de calitate sau chiar condiții fundamentale pentru reintegrarea foștilor deținuți în societate: *o locuință și un loc de muncă.*

Lipsa unui sistem de educare și formare profesională în cadrul penitenciarelor, neadaptarea programelor socio-educative la contextul socio-economic actual, dar mai ales lipsa unei monitorizări asupra vieții deținuților după eliberarea lor din închisoare au condus la creșterea ratei de recidivă. *Totodată, s-a constatat faptul că foștii deținuți se confruntă cu un risc ridicat de excluziune pe piața muncii, ca urmare a discriminării și stigmatizării din partea angajatorilor și a societății.*

Plecând de la aceste semnale de alarmă, pentru a susține reintegrarea în societate și pe piața muncii a foștilor deținuți, în vederea combaterii și prevenirii infracționalității, Administrația Națională a Peniten-

^[1] Asistent Comunicare și Relații Publice, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare – Bulevardul Primaverii 48A, 011975, Sector 1, București; Tel.: (+4 021) 201 7806; Fax: (+4 021) 201 7828 Mobile: (+4) 0756 088 033, cristina.baluta@undp.org

ciarelor (ANP), în parteneriat cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Universitatea de Vest Timișoara (UVT), Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA) și Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților Călărași (CRFPA) implementează proiectul: **„Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate”**. Proiectul este co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU) 2007-2013.^[1]

Justificarea implementării proiectului

Scopul principal al proiectului este de a veni în întâmpinarea foștilor deținuți excluși de societate și de a spori șansele acestora pentru reintegrarea pe piața muncii, prin *asigurarea de traininguri de inițiere și certificate de calificare în meserii alternative, ecologice*. Totodată, proiectul este menit să promoveze incluziunea socială a acestui grup vulnerabil prin *înlăturarea fenomenului de discriminare față de deținuți și foști deținuți*. Un alt obiectiv urmărit este de a încuraja dialogul și colaborarea dintre angajatorii din spațiul public și privat, inclusiv reprezentanți ai societății civile, pe marginea acestei probleme care privește societatea în mod direct.

Componentele proiectului

Proiectul este elaborat astfel încât să asigure îndeplinirea obiectivului general, și anume *reducerea fenomenului de marginalizare a persoanelor care au suferit condamnări la pedepse cu închisoarea*, prin atingerea următoarelor obiective specifice:

[1] **„Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate”**, Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013; Axa prioritară 6 “Promovarea incluziunii sociale”; Domeniul major de intervenție 6.2 “Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii”; Proiect POSDRU/70/6.2/S/33488.

1. Reintegrarea socială a foștilor deținuți prin emiterea de recomandări cu privire la cadrul legislativ și instituțional privind crearea unei rețele de centre de incluziune socială

Experții din cadrul proiectului recomandă înființarea unor centre de suport și reabilitare pentru deținuți și foști deținuți, unde aceștia pot beneficia de programe speciale de asistență socială și consiliere.

2. Calificarea deținuților în meserii tradiționale ecologice

Majoritatea deținuților prezintă un nivel scăzut de educație școlară și pregătire profesională, implicit șanse aproape nule de a fi integrați pe piața muncii. Totodată, cazierul juridic afectează credibilitatea foștilor deținuți în fața angajatorilor, aceștia fiind excluși de pe piața locurilor de muncă.

Inițierea și calificarea persoanelor private de libertate într-o meserie crește, astfel, atât șansele găsirii unui loc de muncă, cât și sentimentul de responsabilizare, stabilitate, încredere în forțele proprii și independență în rândul acestora. Mai mult, dat fiind interesul societății și amploarea dezvoltării meseriilor tradiționale și ecologice, pe baza calificării în această direcție, șansele de identificare a unui loc de muncă pot deveni reale și demne de luat în considerare.

3. Eliminarea prejudecăților din partea societății cu privire la deținuți și foști deținuți

Proiectul prevede îmbunătățirea imaginii foștilor deținuți în ochii societății și vizează înlăturarea percepțiilor și prejudecăților sociale față de acest grup vulnerabil, ce blochează reinsertia lor în societate. *Fără implicarea reală a societății, locul din care provin și în care se întorc, inevitabil, deținuții, eforturile de reintegrare rămân fără rezultat.*

Valoarea adăugată a proiectului constă în abordarea specifică a următoarelor trei aspecte esențiale:

1. Formarea profesională și certificarea competențelor pentru deținuții aflați în regim deschis și semideschis;

2. Pregătirea și motivarea angajaților penitenciarelor pentru reinsertia socială a deținuților;

3. Cooperarea cu posibili angajatori, parteneri sociali și reprezentanți ai comunității.

Activități în cadrul proiectului

A. Emiterea de studii și recomandări în vederea îmbunătățirii cadrului legislativ și administrativ pentru facilitarea incluziunii sociale a deținuților și foștilor deținuți

În România nu există un sistem de incluziune socială a deținuților după liberarea lor din detenție. Pornind de la această concluzie, în cadrul proiectului a fost elaborat, de către o echipă de experți internaționali, un studiu de analiză comparativă a contextului național și european cu privire la măsurile de combatere a excluziunii sociale a foștilor deținuți. Acest studiu pornește de la premisa că inexistența unui mecanism unitar de facilitare a integrării sociale a foștilor deținuți face dificilă reintegrarea lor în societate.

Pentru a valida rezultatele studiului, a fost constituit un grup de lucru format din aproximativ 20 de persoane reprezentante ale autorităților publice care au ca domeniu de activitate incluziunea socială și reprezentanți ai organizațiilor partenere în proiect. Pentru elaborarea studiului au fost analizate opt țări membre UE: Austria, Danemarca, Estonia, Franța, Germania, Marea Britanie, Scoția și Suedia. Dintre acestea, *Danemarca și Marea Britanie au fost identificate și selectate ca folosind cele mai dezvoltate și relevante modele de incluziune socială a foștilor deținuți.*

În urma a două vizite de studiu în cele două țări membre, a fost elaborat un studiu de recomandări practice, însoțit de un posibil plan de acțiune, privind *dezvoltarea unui mecanism integrat inter-instituțional pentru reintegrarea foștilor deținuți.* Acest studiu va fi prezentat și înaintat Guvernului României pentru aprobare, în vederea aplicării modelelor de bune practici folosite cu succes în aceste țări la contextul actual.

B. Amenajarea unui centru pilot de training pentru deținuți în regim deschis sau semi-deschis destinat instruirii acestora în meserii ecologice

Centrul pilot de training va avea rolul de a susține reintegrarea pe piața muncii a foștilor deținuți prin derularea activităților de calificare a acestora în meserii ecologice (lucrător în creșterea plantelor și a

animalelor, muncitor constructor lemn, chirpici și piatră și impletitor papura), atât pe perioadă derulării proiectului, cât și după finalizarea acestuia. Un număr de 136 de deținuți vor beneficia de pregătire profesională în ocupații din domeniul agriculturii și al construcțiilor, cu scopul de a învăța o meserie și de a avea șanse mai mari de angajare după liberare.

Centrele de training vor fi amenajate în Delta Dunării, în cadrul Penitenciarului Tulcea, secția Chilia și grindul Tătaru, locații prielnice pentru reabilitarea foștilor deținuți și pentru practicarea de ocupații tradiționale.

Potrivit experților, așa-numitele “green jobs” promovează o imagine pozitivă a deținuților în comunitate, consolidează stima de sine a foștilor deținuți care prestează o activitate utilă comunității și facilitează cunoașterea inițiativelor din penitenciar.

Totodată, prin intermediul acestei activități din cadrul proiectului va fi îmbinată parcurgerea unui program organizat de formare profesională și certificare a calificării, cu practicarea în timpul liber a unor activități de dezvoltare a competențelor profesionale. Persoanele aflate în detenție vor putea, în același timp, să își dezvolte capacitatea de integrare într-o structură organizațional-ierarhică economico-productivă și de lucru în echipă.

Educație pentru reintegrarea în societate

Proiectul include și o latură de reabilitare și dezvoltare psihologică a foștilor deținuți, prin crearea și furnizarea pachetului de instruire “Educație pentru reintegrarea în societate”, pentru un număr de peste 200 deținuți. Ulterior încheierii proiectului, acest program va fi preluat și implementat de către personalul propriu al ANP, în beneficiul altor persoane private de libertate.

Pachetul de instruire este dezvoltat pe baza unei evaluări a nevoilor de informare și va include următoarele arii tematice:

- motivarea și stimularea talentului creativ în scopul redobândirii încrederii în sine și al dezvoltării unei mentalități sănătoase asupra vieții și a muncii;

- creșterea grijii față de sine prin conștientizarea riscurilor cauzate de expunerea la factori precum consumul de droguri și alcool.

C. Amenajarea unui centru de training pentru ofițeri și agenți supra-veghetori

În cadrul proiectului sunt planificate și activități de pregătire și instruire a personalului supraveghetor, pe teme legate de comunicare și mijloace de rezoluție a situațiilor conflictuale, cu scopul de a îmbunătăți interacțiunea acestora cu deținuții și de a implementa cu succes programe de formare și servicii de suport pentru deținuți.

De asemenea, în cadrul proiectului vor fi instruiți ca formatori ofițeri ANP, în vederea furnizării acestor programe de instruire și după finalizarea proiectului. Instruirea ofițerilor formatori va fi completată prin stagii de schimb de experiență pentru însușirea modelelor de bune practici dezvoltate în diferite sisteme penitenciare ale statelor membre UE.

D. Campanie de înlăturare a mentalităților discriminatorii care îngreunează incluziunea socială a acestui grup vulnerabil

„Suntem produsul mediului în care trăim!”

Percepția negativă din partea societății față de deținuți are la bază, pe de o parte, lipsa de informații cu privire la situația reală a deținuților din România, iar pe de altă parte, avalanșa de informații cu caracter trunchiat care întreține toată gama de prejudecăți adiacente penitenciarului și care conduc la impactul negativ de proporții.

De-a lungul timpului, s-a creat astfel o prăpastie între sistemul penitenciar și persoanele private de libertate și comunitate, care a ales să nu se informeze cu privire la această problemă și să plaseze deținuții și foștii deținuți la marginea societății.

Campania de informare și conștientizare inițiată în cadrul acestui proiect are drept scop promovarea integrării sociale a persoanelor care au suferit o pedeapsă privativă de libertate și înlăturarea prejudecăților și stereotipurilor care împiedică integrarea socială a acestora.

Se urmărește în acest sens sporirea gradului de conștientizare a publicului larg și a actorilor cheie, dar și sensibilizarea acestora, cu privire la importanța reintegrării foștilor deținuți în societate și pe piața muncii.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013 Investește în oameni!

SUNTEM PRODUSUL MEDIULUI ÎN CARE TRĂIM

Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate

www.suntemprodusulmediului.ro

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"
 Domeniul major de intervenție 6.2 "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"
 Proiect POSDRU/70/6 2/S/33488

Una dintre țintele cele mai importante ale campaniei este conștientizarea faptului că reintegrarea deținuților în societate este esențială, de vreme ce *revenirea foștilor deținuți în penitenciar presupune în primul rând săvârșirea unor noi infracțiuni care afectează major și uneori dramatic existența și drepturile semenilor noștri*. Nu în ultimul rând, revenirea foștilor deținuți în penitenciare presupune costuri umane și financiare considerabile, acestea fiind necesare oricărei forme de detenție.

Respectarea drepturilor omului

Sistemul penitenciar și societatea trebuie să pună accent pe drepturile omului și în ceea ce privește foștii deținuți. Totodată, trebuie înțeles și aplicat principiul potrivit căruia *deținuții sunt privați de libertate cu scopul de a fi reabilitați și ajutați să se integreze în societate, și nu doar pentru a fi pedepsiți și izolați de comunitate*. Astfel de principii de incluziune socială a foștilor deținuți sunt urmate cu succes în alte țări, precum Norvegia, unde doar 20% dintre deținuți sunt recidiviști, iar rata criminalității este cea mai mică din lume.

În scopul asigurării siguranței cetățenilor, se recomandă o liberare graduală a deținuților și o apropiere similară de societate; cu cât sunt mai aproape de societate pe timpul detenției, cu atât este mai ușoară reintegrarea deținuților în comunitate.

De asemenea, în vederea reducerii ratei de recidivă, s-a constatat faptul că, dacă deținuții sunt tratați cu demnitate, asemenea unor oameni egali celor din societate, sunt șanse mai mari ca aceștia să își schimbe comportamentul și să devină cetățeni mai buni.

Nu în ultimul rând, campania își propune promovarea integrării sociale a acestor grupuri vulnerabile și prin intermediul dialogului cu angajatori, parteneri sociali și reprezentanți ai comunității. În prezent, acțiunile de prevenire a infracționalității și cele de voluntariat din cadrul organizațiilor societății civile, care în alte țări suplinesc munca personalului angajat, lipsesc aproape cu desăvârșire. Experții din cadrul proiectului recomandă colaborarea între sistemul penitenciar, sistemul de probațiune, instituțiile publice și ONG-uri, în vederea găsirii celor mai bune soluții de garantare a siguranței cetățenilor.

Responsabilitate Socială Corporativă (CSR)

Conform recomandărilor din partea autorilor "*Studiului privind înființarea unui mecanism integrat inter-instituțional în vederea reintegrării foștilor deținuți în societate*", angajatorii pot fi stimulați să angajeze foști deținuți pornind de la principiul responsabilității sociale. Totodată, agențiile de ocupare a forței de muncă sau serviciile de probațiune pot dezvolta o rețea de "*companii responsabile social*" dispuse să angajeze foști deținuți.

De asemenea, în vederea combaterii discriminării și inegalității pe piața muncii, va fi promovată cooperarea dintre penitenciar și angajatori, în vederea identificării și promovării oportunităților de ocupare atât pe durata executării pedepsei pentru persoanele private de libertate aflate în regim deschis și semi-deschis, cât și după liberare.

Prevenirea înfracționalității și a pedepselor cu închisoare în rândul minorilor și tinerilor

Pe lângă misiunea de reintegrare a deținuților adulți în societate și pe piața muncii după liberare, proiectul este menit să ofere sprijinul necesar pentru combaterea delicvenței juvenile, fenomen social cu consecințe grave pentru societate. Potrivit sondajelor, *s-a constatat o tendință în creștere a fenomenului de delicvență în rândul minorilor*. Suportul acestui grup vulnerabil este necesar cu atât mai mult cu cât delicvența juvenilă este o consecință a mediului de viață inadecvat, a lipsei educației și experienței sociale, aspecte primordiale pentru formarea corespunzătoare a personalității copiilor și adolescenților.

Pornind de la această realitate, proiectul promovează stoparea înfracționalității în rândul minorilor și tinerilor și facilitarea incluziunii în societate a foștilor deținuți minori și tineri, prin intermediul unor evenimente și activități de conștientizare cu privire la această problemă, la care iau parte inclusiv membri ai acestui grup vulnerabil.

Publicul-țintă în cadrul proiectului:

Categoria principală

- Autorități publice locale și centrale
- Companii naționale și multi-naționale, manageri/potențiali angajatori
- Reprezentanți ai Guvernului

Categoria secundară:

- Societatea civilă (ONG-uri, centre de incluziune socială, organizații și instituții de învățământ etc.)
- Reprezentanți ai comunității/ Lideri de opinie

- Grupuri vulnerabile: persoane aflate anterior în detenție, persoane aflate în detenție în prezent

- Mass-media

- Societatea românească în ansamblul său

Campania de promovare a proiectului și a măsurilor propuse pentru îmbunătățirea cadrului legal și instituțional de integrare socială a foștilor deținuți urmărește încurajarea dialogul cu angajatori din domeniul public și privat, parteneri sociali, reprezentanți ai comunității și alți factori interesați. Aceasta constă în activități și evenimente de promovare a proiectului, cu scopul de a combate excluziunea socială a acestui grup vulnerabil: o conferință națională, opt seminarii regionale, o serie de întâlniri cu publicul care vor comunica și promova rezultatele și poveștile de succes din cadrul proiectului, spoturi TV și radio, documentare privind situația deținuților din România etc.

THE RETURN OF FORMER CONVICTS TO THE LABOUR MARKET AND THEIR INTEGRATION IN SOCIETY

Cristina Baluță^[1]

Background

A large number of people who have served time in prison commit new crimes after their release. Therefore, the recidivism rate is alarmingly high: according to a survey conducted by the National Administration of Penitentiaries (ANP), an estimated 60% to 80% of the total inmate population in Romania returns to prison sooner or later. Aside from the prejudiced view on convicts, which leads to an inflexible society when it comes to reintegrating ex-convicts, Romania also deals with a total lack of post-detention monitoring and social care programs which aim to provide quality support and to ensure the most basic conditions for a social reintegration of ex-convicts: *a place to live and a job.*

The absence of an educational and vocational training system in penitentiary, the fact that the existing socio-educational programs are not adjusted to the current socioeconomic context, and particularly the lack of a system for monitoring former detainees after their release from prison have contributed to the increased recidivism rate. *Furthermore, it has been found that former prisoners face a high degree of labour exclusion as a result of their being stigmatized and discriminated against by employers and society at large.*

In response to these alarm signals, in order to support the social reintegration and on the labor market of former convicts and to prevent

^[1] Communication and Public Relations Assistant, The United Nations Development Programme Romania, UN House, 48A Primaverii Blvd., 011975 Bucharest 1, Romania, Ph: (+4 021) 201 7806; Fax: (+4 021) 201 7828 Mobile: (+4) 0756 088 033, cristina.baluta@undp.org

infracrinality, the National Administration of Penitentiaries (ANP), in partnership with the United Nations Development Program (UNDP), the West University of Timișoara (UVT), the National School of Political and Administrative Studies (SNSPA) and the Regional Center for Adult's Professional Training Călărași (CRFPA) are implementing the project "*The return of former convicts to the labour market and their integration in society*". The project is co-financed by the European Social Fund through the Sectorial Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013.

Justification

The main goal of the project is to help socially excluded former detainees and increase their chances to reintegrate into society and on the labour market, by *providing initiation and qualification courses* in ecologic occupations. Moreover, the project is intended to promote the social inclusion of this vulnerable group by *combating discrimination against prisoners and former prisoners*. Another objective is to encourage the dialogue and cooperation between private and public employers, including representatives of civil society, with regard to this issue of direct concern to society.

Project components

The project is elaborated around the main goal, of *reducing the social exclusion and marginalization faced by people who have served detention*, and it has the following specific objectives:

1. *To facilitate the social reintegration of former detainees by formulating recommendations for improving the legal and administrative framework with regard to the creation of a social inclusion centers network;*

Project experts recommend the creation of support and rehabilitation centers for prisoners and former prisoners who can benefit thus from special social care and counseling programs.

2. To provide certification of initiation and qualification in traditional 'green' job skills for former detainees.

Most detainees have been deprived of proper education and their vocational training background severely limits their chances of labour insertion. Moreover, their criminal record affects credibility with employers, facing labour market exclusion. Therefore, teaching detainees new skills in green jobs, given the raising interest of society in traditional and 'green' trades and the rate to which these are developing, makes their chances of finding a job real and significant, as well as finding their sense of responsibility, stability, self-confidence and independence.

3. To eliminate society's prejudices and stereotypes associated with convicts and former convicts.

The project aims to improve society's perception of former detainees and eliminate social prejudice and biases towards this vulnerable group, given that discrimination prevents their social reinsertion. *Without a real involvement of society, which represents convict's place of origin and return, all reinsertion efforts are doomed to fail.*

The project added-value is its specific approach to the following three key dimensions:

1. Initiation trainings and qualification for those serving in open and semi-open regime;

2. Preparing and motivating penitentiary staff with regard to the social insertion of convicts;

3. Cooperation with potential employers, social partners and community representatives.

Project activities

A. Studies and policy recommendations for improving the legal and administrative framework to facilitate the social inclusion of vulnerable target groups (i.e. convicts and former convicts)

Romania does not have a social inclusion system for released convicts. Based on this fact, a project team of international experts developed a comparative analysis study of the national and European context with regard to measures taken in order to prevent the social exclusion of former detainees. The purpose of the study was to analyse

the national and European context for the reintegration of (ex)convicts, with the perspective to develop an integrated national mechanism for advancing the social inclusion of this vulnerable group. This study starts from the premise that the absence of an unified mechanism for facilitating the social integration of former convicts makes it harder for them to re-enter society.

To validate the results of the study, the experts formed a working group of about 20 people representing public authorities with social inclusion duties and project partner organizations. In developing the study, the experts reviewed best practices of 8 EU Member States: Austria, Denmark, Estonia, France, Germany, Great Britain, Scotland and Sweden. Of these, *Denmark and Great Britain were identified and selected as the countries with the most advanced and relevant social inclusion models for former convicts.*

Following two study visits in the two selected member countries, a practical recommendations study was developed along with a potential action plan for *creating an inter-institutional integrated mechanism for the social reinsertion of ex-convicts.* This study is to be presented and submitted to the Romanian Government for endorsement and implementation of the selected best practices in the current social setting.

B. Development of a pilot system of training of detainees, as an open or quasi-open centre, split by professions and ecologic occupations

The pilot training center is intended to support the labour market reintegration of former convicts by involving them in certified training programs which provide former convicts with skills in green trades (live stock breeding, vegetable farming, constructions in wood, adobe and stone and bulrush weaving), both during the project implementation period and after project completion. 136 convicts will benefit from vocational training in agriculture and constructions, learning a trade and increasing their chances of post-release employment.

The training centers will be set up in the Danube Delta area, inside Chilia and Tătaru sections, both locations that enable and support former detainees rehabilitation and the practicing of traditional occupations.

According to the experts, the so-called “*green jobs*” promote a positive image of convicts in the community, enable former inmates to

strengthen their self-esteem as they make themselves useful to the community and increase awareness of penitentiary initiatives.

At the same time, this project activity provides an organized vocational training and certification program, as well as the opportunity, during spare time, to practice and develop the acquired skills. Convicts in detention will also be able to test and develop their capacity to integrate in a lucrative organizational hierarchy-based structure and to work in a team.

Education for reintegration in society

The project also includes a component regarding the rehabilitation and psychological development of ex-convicts, by creating and delivering a training package called "*Education for reintegration in society*", provided to more than 200 convicts. Following project completion, this training program will continue to be implemented by ANP staff to the benefit of other detainees.

The training package was developed based on an information need-assessment and includes the following themes:

- Motivating inmates and stimulating their creative talents so as to enable them to reinstate their self-confidence and develop a healthy outlook on life and work;
- Increasing concern and care for self by raising awareness of the risks associated with the abuse of drug and alcohol.

C. Setting up a training center for penitentiary officers and supervisors

The project also includes training of penitentiary and supervisory officers on issues of communication and conflict resolution, with the purpose of improving their interaction with convicts and enabling them to successfully deliver training programs and support services to detainees.

Also, as part of the project, ANP officers are to be trained as trainers who will deliver The courses beyond project completion. The training of trainers will include study visits in selected EU Member States where the trainees can learn more about best practices of various penitentiary systems.

D. Consistent awareness campaigns that promote the social inclusion of former convicts and the removal of societal prejudice and stereotypes which impede the social reintegration of these vulnerable groups

“We are the product of the environment we live in!”

The negative way in which society perceives convicts and former convicts is based, in part, on the lack of information about the real situation of detainees in Romania, and in part on the flood of fragmentary information which maintains the whole range of biases associated with penitentiaries, which has, in the end, a huge negative impact.

In time, a gap emerged between prison system/convicts and community who chose to ignore this side of life and to consider convicts and former convicts on the outskirts of society.

The information and awareness-raising campaign initiated under the project aims to promote the social insertion of former convicts and to eliminate the prejudice and stereotypes preventing their social reintegration.

Thus, this project component aims to increase awareness and alert the general public and key stakeholders about the importance of the social and labor market reintegration of former convicts.

One of the most important goals of the campaign is to raise awareness with regard to the essential role of reintegrating convicts in society, given that *the return of former convicts to prison is primarily a result of their having committed new crimes which have a major and sometimes tragic effect on humans' life and rights from the communities we live in*. Last but not least, the return to prison of former convicts entails significant human and financial costs to run such facilities.

Observing human rights

The penitentiary system and society have to observe human rights also when it comes to former convicts. At the same time, they must understand and apply the principle according to which *convicts are locked up also as a way to undergo rehabilitation and support to reintegrate in society, not just to be punished and isolated from the community*. These principles of former inmate social inclusion are successfully observed in other countries, such as Norway, where only 20% of convicts repeat offences and the crime rate is lowest in the world.

To ensure the safety and security of citizens, a gradual release of convicts is recommended, as well as a gradual contact with society; the closer they are to society during detention, the smoother the reintegration of former convicts in the community will be.

Moreover, it was found that to reduce the recidivism rate, a good approach is to treat convicts with dignity, as equals in society, which increases their chances of changing behavior and becoming better citizens.

Last but not least, the campaign aims to promote the social integration of these vulnerable groups also through a dialogue with employers, social partners and community representatives. Currently, the crime prevention and voluntary actions of civil society organizations,

which in many countries substitute the work of hired personnel, are completely absent here. Project experts recommend that the penitentiary system, the probation system, public institutions and NGOs work together to find the best solutions to facilitate the social inclusion of former convicts, in order to ensure citizens' safety and security.

Corporate Social Responsibility (CSR)

According to the recommendations made by the experts selected to conduct the "Study regarding the development of an integrated inter-institutional mechanism for the social reintegration of former convicts", the principle of social responsibility can be used to motivate employers to hire former convicts. Also, employment agencies or probations services could develop a network of "socially responsible companies" willing to hire former convicts.

At the same time, in order to fight against discrimination and labor inequality, the campaign will advocate for the cooperation between penitentiaries and employers as a way to identify and promote employment opportunities during the convicts' detention in an open or semi-open regime, as well as after their release.

Preventing juvenile and young adult crime and imprisonment

Aside from its mission to reintegrate former detainees in society, the project also aims to provide the support required in fighting against juvenile delinquency, a social phenomenon that has a serious impact on society at large. According to various studies, juvenile delinquency is on the rising trend, as a result of an inadequate life style, lacking education and social experience, which are fundamental factors of child and adolescent development, all the more reason to provide support to this vulnerable group.

In this context, the project advocates for preventing juvenile and young adult crime and also to facilitate their reintegration into society, by implementing awareness events and activities designed for this issue and with the participation of members from this vulnerable group.

Project target groups:*Primary stakeholders*

- Local and central public authorities
- National and multinational companies, managers/potential employers
- Government representatives

Secondary stakeholders:

- Civil society (NGOs, social inclusion centers, education organizations and institutions etc.)
- Community representatives/ Opinion leaders
- Vulnerable groups: former and current convicts
- The media
- The Romanian society at large

The media campaign for promoting the project and the measures recommended to improve the legal and institutional framework for the social insertion of former convicts aims to encourage dialogue with public and private employers, social partners, community representatives and other stakeholders. It includes activities and events to promote the project with the aim to prevent the social exclusion of this vulnerable group: a national conference, 8 regional seminars, a series of meetings with stakeholders to communicate and promote project results and success stories, TV and radio ads, documentaries about the life of convicts in Romania etc.

Recenzii

Book reviews

ECONOMIA SOCIALĂ: DE LA AFACERE LA PROFIT SOCIAL^[1]

*Adrian Rista, Tanas Stanciu (coord.)
Lucrare editată de Asociația React, București, 2011*

Gheorghe Pascaru^[2]

Lucrarea a fost coordonată de Adrian Rista, jurist și Tanas Stanciu, sociolog, alături de un grup de 23 de colaboratori, cei mai mulți lucrând în cadrul Asociației React.

Titlul *Economia socială: de la afacere la profit social* este unul clar și atrage cititorul datorită legăturii cu domeniul economiei sociale, atât de analizat în prezent în România.

Materialul a fost editat de Asociația React, București, 2011.

Lucrarea analizată este structurată în 12 capitole fără a avea nicio parte introductivă sau un scurt rezumat din care cititorul să se familiarizeze cu informațiile pe care le va regăsi în interiorul acesteia.

Capitolul 1: Definiția economiei sociale

Autorii definesc conceptul de economie socială din perspectiva Asociației React. Definiția reprezintă un efort comun ale membrilor asociației de documentare teoretică și de analiză a realității din România a domeniului.

Capitolul 2: Principii fundamentale ale economiei sociale

Acest capitol prezintă pe scurt principiile fundamentale ale economiei sociale: *principiul reciprocității, principiul responsabilității sociale,*

^[1] Lucrare editată în cadrul proiectului *Dezvoltarea economiei sociale prin înființarea și dezvoltarea de întreprinderi sociale*, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Investește în Oameni!.

^[2] Sociolog, Asistent manager proiect, Asociația Alternative Sociale, Str. Cuza-Vodă, nr. 8A; Tel.: 0733 955 116; e-mail: gpascaru@alternativesociale.ro.

principiul subsidiarității, principiul independenței economice, principiul simetriei și principiul distribuirii bunăstării, fără de care acest domeniu nu ar putea funcționa.

Capitolul 3: Valori asumate în economia socială

Autorii descriu pe scurt fiecare din valorile asumate în economia socială. Din punctul lor de vedere *solidaritatea* se bazează pe activitatea individului cu alte persoane la nivel de nevoi, interese și aspirații.

Echitatea și justiția socială sunt necesare într-o societate în care fiecare individ contează. Economia socială aplică atât justiția comunitară, cea care satisface nevoile de bază cât și justiția distributivă, care apreciază aportul fiecărui individ. Valoarea *egalitatea de șanse* este în strânsă legătură cu justiția socială și însumează exprimarea opiniilor indivizilor fără restricții legate de sex, etnie etc.

Respectarea drepturilor și libertăților omului reprezintă misiunea asumată de către economia socială prin activitățile pe care le promovează.

Democrația este o valoare importantă pentru că economia socială poate exista numai dacă regulile care o guvernează sunt democratice. *Respectarea proprietății* se referă la faptul că modul de administrare a bunurilor private sau publice nu încalcă dreptul la proprietate.

Descentralizarea reflectă faptul că economia socială se oprește unde sfera nevoilor și intereselor comune ajunge să se intersecteze cu cea a nevoilor largi (naționale, europene).

Piața liberă ajută la dezvoltarea economiei sociale deoarece face parte din piața echitabilă alături de echitatea socială și împreună dau prețul final al produsului sau serviciului oferit.

Ecologia este parte integrantă a domeniului pentru că economia socială implică atât producătorii cât și beneficiarii, iar grija față de mediu este o constantă.

Capitolul 4: Caracteristicile economiei sociale

În acest capitol autorii acordă o atenție deosebită fiecărei caracteristici în parte oferind cititorului posibilitatea de a înțelege mai bine la ce se referă fiecare.

Caracteristica economică este reprezentată de faptul că entitățile de economie socială sunt orientate către obținerea de profit, diferența constă în modul de utilizare a acestuia.

Caracteristica socială, entitățile de economie socială se implică în susținerea de programe de educare și formare profesională, activități care au efect asupra comunității. *Caracterul comunitar* se desprinde din caracteristica socială a economiei sociale dar este diferit prin faptul că abordează interesele comunității, nu doar nevoile sale.

Caracteristica asociativă este una dintre cele mai importante caracteristici pentru că asocierea este necesară în majoritatea formelor de economie socială.

În ceea ce privește *caracteristica locală* aceasta reprezintă o limitare a activității actorilor domeniului. *Caracteristica individuală* se referă la faptul că economia socială pleacă de la nevoile persoanei în comunitate. Individul este punctul central indiferent ce ar reprezenta el: angajat, antreprenor etc.

Capitolul 5: Modele de economie socială

În acest capitol sunt detaliate cititorului mai multe modele pe care autorii le-au considerat relevante pentru domeniul analizat.

Modelul liderului formal pleacă de la ideea că reprezentanții locali cooperează pentru valorificarea resurselor umane, tehnologice sau financiare pentru asigurarea condițiilor de trai. Economia socială prin sistemul de schimbări reale care există readuce liderul în comunitate.

Sistemul coparticipării sociale descrie alchimistul social. Alchimistul este simbolizat de forța care-i pune la aceeași masă pe investitor și pe membrul comunității. În acest caz vorbim de necesitatea distribuirii profitului așa cum consideră membrii întreprinderii sociale deoarece ei știu cel mai bine de ce anume au nevoie.

Modelul valorilor sociale are în centru individul pentru care schimbarea înseamnă întoarcerea către valori și principii care se regăsesc cu greu în societatea modernă: solidaritatea, reciprocitatea sau responsabilitatea socială.

Sistemul participării comunitare recunoaște faptul că există un interes general care nu poate fi reprezentat la nivel local. Acest model pleacă de la premisa că odată cu tehnologizarea a scăzut implicarea umană.

Capitolul 6: Efectele economiei sociale în societate

În acest capitol autorii vorbesc despre Strategia 2020 a Uniunii Europene care vine în completarea Strategiei Lisabona. Economia socială poate prelua unele din activitățile care aparțineau sectorului public. Uniunea Europeană consideră economia socială ca un mijloc eficient în procesul integrării ocupaționale a persoanelor vulnerabile.

Capitolul 7: Exemple de economie socială în lume

Această parte din lucrare oferă informații despre pionierii economiei sociale și exemple de bună practică. Dintre acestea amintim de: sprijin antreprenorial, angajare a persoanelor vulnerabile, intermediere pe piață, sprijin organizațional sau beneficiari cu venituri mici.

Capitolul 8: Economia socială în Europa

Autorii amintesc de grupurile de state care recunosc și acceptă conceptul de economie socială conform Centrului Internațional de Resurse și Informare privind Economia Socială (CIRIES) 2007.

Tot în acest capitol sunt descrise ideile din *Carta principiilor economiei sociale* și mai multe exemple de bune practici din Uniunea Europeană (modelul anglo-saxon, scandinav, continental, European – regimul colectiv, sud-european și al țărilor central și est-europene).

Capitolul 9: Economia socială în România

Acest domeniu nu este încă reglementat legislativ însă entitățile precum cooperativele, Casele de Ajutor Reciproc și unitățile protejate sunt considerate parte din economia socială.

Societățile cooperative sunt reglementate legislativ prin Legea 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației actualizată și sunt agenți economici cu capital privat. Cooperativele pot fi de gradul 1, atunci când sunt constituite de persoane fizice sau de gradul 2, când includ persoane juridice. Doar cooperativele de gradul 1 se supun principiilor europene privind economia socială.

Autorii prezintă în continuare tipurile de cooperative: *cooperativele de consum, cooperativele meșteșugărești și cooperativele agricole de producție.*

Cooperativele de credit sunt constituite pentru a îndeplini nevoile comune economice, sociale și culturale ale membrilor cooperatori. Profitul se obține luând în considerare aportul de capital al fiecărui membru și astfel încalcă principiul economiei sociale care presupune împărțirea profitului între membri indiferent de contribuția fiecăruia.

Casele de Ajutor Reciproc pot fi ale salariaților sau ale pensionarilor, fiind cele mai reprezentative entități de economie socială pentru România. Activitatea acestora constă în oferirea de împrumuturi membrilor.

Unitățile protejate sunt operatori economici unde cel puțin 30% din numărul total de angajați sunt persoane cu dizabilități.

Asociațiile și fundațiile, prin OG26/2006 cu privire la asociații și fundații, au dreptul de a desfășura activități economice dar profitul nu poate fi distribuit către cei care conduc instituția, ceea ce le încadrează în categoria entităților de economie socială.

Capitolul 10: Promovarea economiei sociale în România

Autorii prezintă trei modalități prin care economia socială ar putea fi promovată din perspectiva autorităților: stabilirea identității de economie socială pentru activitățile deja existente, identificarea viitorilor antreprenori sociali și popularitatea conceptului de economie socială la nivelul întregii societăți.

Capitolul 11 este reprezentat de bibliografie, iar **capitolul 12** de prezentarea Asociației React (premiu obținute, puncte de lucru, rezultate obținute).

Publicul aceste lucrări poate fi unul mixt, atât de specialitate deoarece prezintă idei utile despre economia socială dar și publicul larg pentru că limbajul este unul accesibil.

Nu aduce elemente de noutate în acest domeniu însă este un material bine structurat care oferă informații cititorului care dorește să afle mai multe detalii despre economia socială.

SOCIAL ECONOMY: FROM BUSINESS TO SOCIAL PROFIT^[1]

*Adrian Rista, Tanas Stanciu coordinator
Study edited by React Association, Bucharest, 2011*

Gheorghe Pascaru^[2]

The study was coordinated by Adrian Rista, jurist and Tanas Stanciu, sociologist, together with a group of 23 collaborators, most of them working for React Association.

The title *Social economy: from business to social profit* is a clear title and attracts the reader because of the link with the social economy field so much analysed nowadays in Romania.

The material was edited by React Association, Bucharest 2011.

The analysed work is structured in 12 chapters without any introductory part or short summary from which the reader can get accustomed with the information that he shall find inside.

Chapter 1: Definition of social economy

The authors define the concept of social economy from the perspective of React Association. The definition represents a common effort of the association members to theoretically document and analyse the Romanian reality in this field.

Chapter 2: Fundamental principles of social economy

This chapter shortly presents the fundamental principles of social economy: the *principle of reciprocity*, *principle of social responsibility*, *principle of subsidiarity*, *principle of economic independence*, *principle of*

^[1] The study edited within the project *Development of social economy by establishing and developing social enterprises*, project co-financed by the European Social Fund through the Sectorial Programme Development of Human Resources 2007-2013, Invest in People!

^[2] Sociologist, Assistant Project Manager, Association Social Alternatives, 8A, Cuza-Vodă Street; Tel.: 0733 955 116; E-mail: gpascaru@alternativesociale.ro.

symmetry and the principle of welfare distribution, without which this area would not function.

Chapter 3: Values undertaken in social economy

The authors shortly describe each of the values undertaken in the social economy. From their point of view *solidarity* is based on the activity of the individual with other persons at the level of needs, interest and desires.

Equity and social justice are necessary in a society where each individual counts. Social economy applies community justice, the one that meets the basic needs, and the distributive justice that appreciates the contribution of each individual. The *equal opportunities* value is in close connection with social justice and includes the expression of opinion without restrictions of sex, ethnicity, etc.

Observing the rights and the freedoms of the person represents the mission undertaken by social economy through the activities it promotes.

Democracy is an important value because social economy can exist only if the rules that govern it are democratic. *Respect for property* refers to the fact that the manner in which private or public goods are being managed does not violate the right to property.

Decentralization reflects the fact that social economy stops where the area of common needs and interests crosses the area of large needs (national, European).

The free market helps the development of social economy because it is part of the equitable market alongside with social economy and together give the final price of the product or of the offered service.

Ecology is an integrant part of the field because social economy involves both the produces and the beneficiaries, and the concern for the environment is constant.

Chapter 4: Characteristics of social economy

In this chapter, the authors pay a particular attention to each individual characteristic giving the reader the possibility to better understand their meaning.

The *economical characteristic* is represented by the fact that the social economy structures are oriented towards obtaining profit, the difference being the way in which it is used.

The *social characteristic*, the social economy structures are involved in supporting education and professional formation programmes, activities that have an effect on the community. The *community characteristic* is detached from the social characteristic of social economy but is different in the way that it approaches the interests of the communities, not just its own needs.

The *associative characteristic* is one of the most important characteristics because association is necessary in most forms of social economy.

As far as the *local characteristic* is concerned, it represents a limitation in the activity of the players in the field. The *individual characteristic* refers to the fact that social economy starts with the person's needs in the community. The individual represents the central point regardless of what he is: employee, entrepreneur, etc.

Chapter 5: Social economy models

This chapter gives details to the reader on more models that the author considers to be relevant for the analysed field.

The *formal leader model* starts from the idea that the local representatives cooperate to render valuable the human, technological or financial resources in order to ensure living conditions. Social economy, through the real changes system, brings back the leader in the community.

The *system of social co-participation* describes the social alchemist. The alchemist is symbolized by the force that puts together at the same table the investor and the community member. In this case we speak about the necessity to distribute the profit according to the decision of the social enterprise members because they know best what is needed.

The *social values model* has at its core the individual for whom change means returning to the values and the principles that one can hardly find in modern society: solidarity, reciprocity or social responsibility.

The *community participation system* recognizes the fact that there is a general interest that cannot be represented at a local level. This model

starts with the premise that due to technologization there is a decrease of human involvement.

Chapter 6: Effects of social economy in the society

In this chapter, the authors speak about the European Union's Strategy 2020 that completes the Lisbon Strategy. Social economy can take over some of the activities that belonged to the public sector. The European Union regards social economy as an efficient mean in the occupational integration process of vulnerable people.

Chapter 7: Examples of social economy in the world

This part of the study offers information on the pioneers of social economy and examples of good practice. Out of these we mention: entrepreneurial support, employment of vulnerable persons, market intermediation, organizational support or small income beneficiaries.

Chapter 8: Social economy in Europe

The authors mention the state groups that recognize and accept the concept of social economy according to the International Centre of Resources and Information regarding Social Economy (CIRIES) 2007.

Also in this chapter there are described ideas from the *Carta of the social economy principles* and more examples of good practices from the European Union (the Anglo-Saxon model, the Scandinavian, continental, European model- collective regime, the south-European and Central and Eastern European regime).

Chapter 9: Social economy in Romania

This field is not yet regulated by law but the structures such as the cooperatives, the Mutual Aid Funds and the protected units are considered part of social economy.

Cooperative companies are regulated by law nr. 1/2005 regarding the organization and the operation of the cooperative updated and are economical agents with private capital. The cooperatives can be of rank 1, when they are formed of natural persons or rank 2, when they

include legal entities. Only rank 1 cooperatives are subject to the European principles regarding social economy.

Forward, the authors present types of cooperatives: *consumer cooperatives*, *crafts cooperatives* and *agricultural production cooperatives*.

Credit cooperatives are formed in order to meet the common economical, social and cultural needs of the cooperative members. The profit is obtained by taking into consideration the capital contribution of each member and therefore violates the principle of social economy where the profit must be shared between members regardless of the individual contribution.

Mutual Aid Funds can be formed by employees or retired persons, being the most representative social economy structures for Romania. Their activity means offering loans to their members.

Protected units are the economical operators having at least 30% disabled persons of the total number of employees.

Associations and foundations, according to OG26/2006 regarding associations and foundations, have the right to perform economical activities but the profit cannot be distributed to those who lead the institutions, and this fact place them in the social economy structures category.

Chapter 10: Promoting social economy in Romania

The authors present three ways through which social economy could be promoted from the perspective of the authorities: establishing the social economy identity for the activities that already exist, identifying the future social entrepreneurs and the popularity of the social economy concept at the level of the entire society.

Chapter 11 is represented by bibliography and **chapter 12** by the presentation of React Association (obtained awards, working points, obtained results).

The public of this study can be a mixed one, both a specialized one because it presents useful ideas on social economy and also the public at large because the language is accessible.

It does not bring any novelty elements in this field but it is a well-structured material that offers information to the reader that wishes to learn more details about social economy.

COOPERAȚIA DE CONSUM. PRINCIPII ȘI VALORI ALE COOPERAȚIEI

*Vidu Bidilean, Ioan Crișan,
Editura Universitară, București, 2012*

Mihaela Pitea^[1]

Prof. univ. dr. ing. Vidu Bidilean este o personalitate cunoscută în domeniul economiei atât în România, cât și în străinătate și s-a remarcat ca autor al unui număr impresionant de publicații precum: tratate, lucrări, cursuri universitare, articole, comunicări și studii, materiale pentru uz didactic. A obținut mai multe distincții dintre care amintesc: Premiul „Nicolae Titulescu” al Academiei Române, Premiul „N. Densușianu” al Academiei Dacoromâne și Diplomă de Onoare a Asociației Naționale „Cultul Eroilor”.

Ec. dr. Ioan Crișan este o personalitate implicată în mod direct în domeniul economiei sociale prin faptul că este președintele CENTRO-COOP (Uniunea Națională a Cooperăției de Consum). A publicat mai multe cărți despre activitatea cooperăției.

În prefața cărții prof. univ. dr. Ioan Fruja precizează că lucrarea vine să completeze imaginea cooperăției de consum punctând faptul că aceasta continuă să se dezvolte în ciuda tuturor vicisitudinilor.

În nota introductivă, care apare în limba română, limba engleză și limba franceză, autorii subliniază ideea că mișcarea cooperatistă este specifică oricărei societăți pentru că susține economia acesteia.

Titlul cărții *Cooperăția de consum. Principii și valori ale cooperăției* atrage prin prisma faptului că în acest moment există finanțări în domeniul economiei sociale iar cooperăția este unul din pilonii importanți ai acestui sector.

Cartea a apărut la Editura Universitară București în anul 2012.

^[1] Sociolog, Centrul de Resurse în Economia Socială, Asociația Alternative Sociale, Șos. Nicolina nr. 24, Iași; Tel.: 0735840022; e-mail: mpitea@alternativesociale.ro.

Capitolul 1: Cooperația – parte integrantă a vieții economico-sociale

Autorii fac o scurtă prezentare a apariției cooperăției punctând contribuțiile celor trei precursori: Robert Owen din Anglia, Saint-Simon și Charles Fourier din Franța. De asemenea îi prezintă pe oamenii importanți din țară care au emis idei despre cooperăție.

În România noțiunea de cooperăție apare prima dată în Codul Comercial în 1887. Cea mai recentă definiție a cooperăției o găsim în Legea 1/21 februarie 2005^[1].

Autorii fac prezentări ale celor mai reprezentative organisme ale cooperăției. ACI reprezintă Alianța Cooperatistă Internațională și este o asociație neguvernamentală care apără interesele cooperativelor din lume. OIM reprezintă Organismul Internațional a Muncii care se preocupă de dezvoltarea cooperăției. Comunitatea Europeană a Cooperativelor de Consum – Euro Coop a fost creată în 1957 și în prezent are 25 milioane de membri.

Capitolul 2: Declarația de identitate cooperatistă a Alianței Cooperatiste Internaționale (AIC) – Manchester, 1995”

În anul 1844 fondatorii primei societăți cooperatiste au adoptat prima versiune a principiilor cooperatiste. Această declarație a urmărit respectarea a două principii respectiv, recunoașterea formelor tradiționale ale cooperăției și delimitarea cadrului de referință general. Punctul forte al acestei întâlniri a fost acela că cei prezenți au oferit o definiție a cooperăției.

În continuarea acestui capitol autorii fac o scurtă prezentare a celor șapte principii. Primul principiu este cel al *libertății* de asociere și constă în faptul că oamenii sunt liberi să devină membri cooperatori. Urmează principiul *controlului democratic al membrilor* și semnifică faptul că persoanele alese ca și reprezentanți răspund față de ceilalți membri. Principiul de bază este un om un vot. Fiecare membru trebuie să *participe economic* la buna desfășurare a activității cooperăției. *Autonomia și independența* reprezintă al patrulea principiu și se referă

[1] Legea 1/21 februarie 2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției.

la faptul că membrii își îndeplinesc propriul atribut de a fi autonomi. *Educarea, formarea și informarea* ajută la dezvoltarea cooperăției. Prin structurile locale, naționale și internaționale se produce *cooperarea între cooperative*. Ultimul principiu prezentat este cel al *preocupării pentru comunitate* care subliniază implicarea cooperativelor pentru a garanta membrilor lor bunuri și servicii.

Capitolul 3: Societățile cooperative: trecut, prezent și viitor. Comentarii și reflecții

Autorii prezintă cooperăția din secolul al XIX-lea din perspectiva inițiativei muncitorilor din Rochdale (Marea Britanie) care au creat o cooperăție de consum pentru a putea produce și utiliza produse proaspete. Inițiativa băncilor populare de tip Raiffeisen se axa pe ajutorul economic și social oferit membrilor cooperatori și nu pe câștig. Mai departe sunt prezentate pe scurt modelele cooperatiste din Belgia, Olanda, Italia, Elveția, Danemarca, Suedia, Spania, Portugalia, Rusia, SUA și Japonia. Secolul al XX-lea a reprezentat perioada în care acest sector s-a dezvoltat cel mai mult și și-a diversificat produsele și serviciile apelând la publicitate prin intermediul broșurilor, radioului sau prin programe de instruire.

Secolul al XXI-lea a însemnat un secol al transformărilor în ceea ce privește cooperăția. În Europa Centrală și de Est căderea economică a reprezentat sfârșitul cooperativelor existente. Autorii prezintă inițiativele cooperăției din Marea Britanie care încercau să remedieze această problemă prin: planul etic pentru combaterea sărăciei, programul de finanțare a Co-operativelor, programul de relansare a locurilor de muncă, programul pentru combaterea sărăciei din țările în curs de dezvoltare și susținerea cooperăției cu ajutorul Anului Internațional al Cooperăției – 2012.

Tot în acest capitol găsim informații despre experiența României în dezvoltarea cooperăției de consum punându-se accent pe perioada 1945-1989, etapa cea mai prolifică din istoria cooperăției. Sunt prezentate pe scurt sectoarele cooperăției din România. În ceea ce privește finanțarea cooperăției de consum din România autorii oferă detalii

despre sursele de finanțare și accentuează faptul că profitul obținut se alocă pentru creșterea investițiilor.

Dezvoltarea în România a mișcării cooperatiste a avut loc datorită faptului că servea scopurilor partidului comunist, lucru pozitiv care a făcut ca țara noastră să ocupe locul al patrulea în lume în ceea ce privește numărul total de membri cooperatori, în anul 1976. Pericolul pentru cooperatie îl constituia concurența, iar din acest motiv Congresul de la Manchester s-a axat pe faptul că este necesară o reînnoire și o asumare de noi angajamente.

Autorii prezintă mai departe în acest capitol prioritățile organizațiilor cooperatiste:

- *creșterea eficienței economico-sociale a întregii activități*: societățile cooperatiste trebuie să își gestioneze propriile resurse pentru a putea obține profit;

- *satisfacerea interesului membrilor*: membrii sunt proprietarii cooperativei lor și sunt implicați în toate activitățile cooperatiei;

- *acordare de atribuții*: membrii au putere și control asupra vieții lor;

- *repartizarea rațională a resurselor și dezvoltarea potențialului financiar*: pentru a supraviețui cooperativele trebuie să se gândească la posibilitatea unei colaborări cu societățile private sau cu guvernul pentru a obține finanțări;

- *gândirea strategică*: presupune a lua în calcul cum pot fi folosite în mod eficient avantajele de a fi membru cooperativ.

Mai departe sunt prezentate sfidările/oportunitățile viitorului. În acest sens, autorii argumentează că sunt două moduri de a gândi și acționa într-o mișcare cooperatistă respectiv, una care privește spre interior pentru a duce la creșterea eficienței economico-sociale și una care privește spre exterior pentru a atrage mai multe persoane în cooperatie.

Există cinci sfidări economico-sociale care se vor manifesta în viitor, iar pentru rezolvarea acestora societățile cooperative vor contribui prin faptul că au posibilitatea de a acoperi prin produse și servicii nevoile oamenilor din întreaga lume.

Ce trebuie reținut este faptul că mișcarea cooperatistă se axează pe promisiuni și va încerca mereu să se autodepășească, fiind cel mai dezvoltat model de la nivel mondial.

Capitolul 4: Contribuții actuale la dezvoltarea principiilor și valorilor cooperăției. Studii de caz

Acest capitol prezintă Cooperăția din Trento (Italia) care a elaborat o lucrare intitulată *Valori și principii ale cooperăției* în care este prezentată *Carta valorilor cooperăției din Trento*. Valorile actuale ale cooperăției sunt: *democrație cooperatistă, reciprocitate, egalitate, mutualitate și solidaritate, profit cooperativ și intergenerozitate, echitate, respect și încredere, merit, atenție față de ceilalți și modestie, intercooperare, pace, responsabilitate socială, dezvoltare sustenabilă, libertate, subsidiaritate, ajutor reciproc*.

Această carte are un limbaj accesibil și poate fi citită atât de membrii cooperatori dar și de publicul larg interesat să afle mai multe detalii despre cooperăție.

Autorii, prin cartea de față, prezintă cititorului pe scurt istoria cooperăției, „Declarația de identitate cooperatistă a ACI – Manchester, 1995”, mișcarea cooperatistă din secolele al XIX-lea, al XX-lea și al XXI-lea, cooperăția din România și valorile actuale ale acesteia. Ideile sunt utile și accesibile, însă nu sunt detaliate pentru o înțelegere comprehensivă a subiectului.

CONSUMER COOPERATIVE. PRINCIPLES AND VALUES OF THE COOPERATIVE

*Vidu Bidilean, Ioan Crişan,
Editura Universitară Bucharest, 2012*

Mihaela Pitea^[1]

Prof. Vidu Bidilean, PhD, Eng. is a well known person in the field of economy both in Romania and abroad and he distinguished himself as the author of an impressive number of publications, such as: treaties, works, university studies, articles, addresses and studies, school materials. He obtained several awards, out of which we mention: the „Nicolae Titulescu” award of the Romanian Academy, the „N. Densuşianu” award of the Dacian-Romanian Academy, and the Honor Diploma of “The Heroes Cult” National Association.

Ec. Dr. Ioan Crişan is an important person involved directly in the field of social economy because of the fact that he is the president of CENTROCOOP (National Union of the Consumer Cooperative). He has published several books on the activities of the cooperative.

In the foreword of the book, Prof. Ioan Fruja PhD. specifies that this study comes to complement the image of the consumer cooperative pointing out the fact that it continues to develop despite all the vicissitudes.

In the introductory note, which is published in the Romanian, English and French language, the authors emphasize the idea that the cooperative movement is specific to any society because it supports its economy.

The title of the book *Consumer cooperative. Principles and the values of the cooperative* is attractive because at this moment there are

^[1] Sociologist, Centre of Resources in Social Economy, Association Social Alternatives, 24 Nicolina Road, Iaşi; Tel.: 0735840022; e-mail: mpitea@alternativesociale.ro.

financing opportunities in the field of social economy and the cooperative is one of the important pillars of this sector.

The book was published by Editura Universitară Bucharest, in the year of 2012.

Chapter 1: Cooperative – an integrant part of the economical-social life

The authors make a short presentation of the emergence of the cooperative pointing out the contributions of the three predecessors: Robert Owen from England, Saint-Simon and Charles Fourier from France. They also present the important people from the country who issued ideas regarding the cooperative.

In Romania, the concept of cooperative appears for the first time in the Commercial Code in the year 1887. The most recent definition of the cooperative is found in Law nr. 1/ February 21st 2005^[1].

The authors make presentations of the most representative organisms of the cooperative. ACI represents the International Cooperative Alliance and is a non-governmental association that protects the interests of the cooperatives in the whole world. OIM represents the International Labor Organism that deals with the development of the cooperative. The European Community of Cooperatives – Euro Coop was created in 1957 and it currently has 25 million members.

Chapter 2: The cooperative identity statement of the International Cooperative Alliance (AIC) – Manchester, 1995

In 1844, the founders of the first cooperative society have passed the first version of the cooperative principles. This statement had in view to observe two principles: recognition of the traditional forms of the cooperative and confining the general reference framework. The strength of this meeting was the fact that the participants offered a definition of the cooperative.

Forward this chapter, the authors make a short presentation of the seven principles. The first principle is the principle of *free* association

^[1] Law 1/21st of February 2005 regarding the organization and the operation of the cooperative.

and it consists of the fact that people are free to become cooperative members. It follows the principle of the *democratic control of the members* and it means that the persons elected as representatives are accountable to the other members. The basic principle is one person one vote. Each member must *economically participate* in the good performance of the cooperative. *Autonomy and independence* represents the fourth principle and refers to the fact that the members fulfill their own responsibility to be autonomous. *Education, training and information* help the development of the cooperative. Through the local, national and international structures takes place the *cooperation between cooperatives*. The last principle presented is the one of the *community care* which emphasizes the involvement of the cooperatives in order to guarantee their members goods and services.

Chapter 3: Cooperative societies: past, present and future. Commentaries and reflections

The authors present the cooperative of the 19-th century from the Rochdale workers initiative perspective (Great Britain) who have created a consumer cooperative in order to be able to produce and use fresh products. The initiative of popular banks such as Raiffeisen was centered on the economical and social aid offered to the cooperative members and not on the earnings. Forward, there are short presentations of the cooperative models from Belgium, Holland, Italy, Switzerland, Denmark, Sweden, Spain, Portugal, Russia, USA and Japan. The 20th century has represented the period in which this sector has developed the most and has diversified its products and services using advertising through brochures, radio or training programmes.

The 21st century meant a century of transformation as far as the cooperative is concerned. In Central and Eastern Europe, the economical fall represented the end of the existing cooperatives. The authors present the initiatives of the Great Britain cooperative that have tried to remedy this problem by: an ethic plan to fight poverty, the financing programme of the Co-operatives, the re-launch programme for work places, the programme to fight poverty in the developing countries and

the support of the cooperative with the aid of the International Co-operative Year – 2012.

In this same chapter we find information on Romania's experience in consumer cooperative development emphasizing the period 1945 – 1989, which is the most fruitful phase in the history of the cooperative. There is a short presentation of the sectors within the Romanian cooperative. As far as the financing of the consumer cooperative in Romania is concerned, the authors offer details on the financing sources and emphasize the fact that the obtained profit is allocated to increase investments.

The development of the cooperative movement in Romania took place because it served the interests of the communist party, a positive issue that made our country number four in the world with regards to the total number of cooperative members, in 1976. The danger for the cooperative was represented by the competition, and that is why the Manchester Congress centered on the fact that there is a necessity to renew and take new commitments.

The authors present furthermore in this chapter the priorities of the cooperative organizations:

- *increase the economical-social efficiency of the entire activity*: the cooperative societies must manage their own resources in order to obtain profit;
- *meet the interest of the members*: the members are the owners of the cooperative and they are involved in all the activities of the cooperative;
- *assigning tasks*: members have power and control over their life;
- *rational distribution of resources and developing the financial potential*; in order to survive, the cooperatives must consider the possibility of a collaboration with the private companies or with the government in order to obtain funding;
- *strategic thinking*; means taking into consideration the efficient way of how to use the advantages of being a cooperative member.

Forward are presented the challenges/opportunities of the future. In this respect, the authors reason that there are two ways of thinking and acting within a cooperative movement, respectively, one that regards on the inside in order to increase the economical-social efficiency and

one that regards on the outside in order to attract as many persons in the cooperative.

There are five economical-social challenges that shall be displayed in the future and, in order to resolve them, the cooperative companies shall contribute with the fact that they have the possibility to meet the needs of people all around the world through products and services.

It is important to remember that the cooperative movement is centered on promises and will always try to get ahead of itself, being the most developed model worldwide.

Chapter 4: Current contributions to the development of the principles and values of the cooperative

This chapter presents the Trento Cooperative (Italy) which has designed a work named *Values and principles of the cooperative* that presents the *Carta of the cooperative values from Trento*. The current values of the cooperative are: *cooperative democracy, reciprocity, equality, mutuality and solidarity, cooperative profit and inter-generosity, equity, respect and trust, merit, attention for the others and modesty, inter-cooperation, peace, social responsibility, sustainable development, freedom, subsidiarity, mutual help*.

This book has an accessible language and can be read both by the cooperative members and by the public interested in knowing more details about the cooperative.

The authors, in this book, present to the reader a short history of the cooperative, “The statement cooperative identity of the ACI - 1995”, the cooperative movement from the 19th, 20th and 21st century, the Romanian cooperative and its current values. The ideas are useful and accessible, but they are not presented in detail as for a comprehensive understanding of the subject.

RECOMANDĂRI PENTRU AUTORI

Autorii vor avea în vedere audiența interdisciplinară și multinațională atunci când își redactează contribuția. Trebuie avute în vedere implicațiile analizei pentru cititorii din alte domenii, alte țări și alte discipline. Prezentarea stereotipizantă a indivizilor și a grupurilor sociale va fi evitată.

Scop: *Revista de Economie Socială* se dorește a fi un cadru de promovare, reflecție și dezbateră a temelor de interes pentru domeniul economiei sociale. Articolele și studiile publicate vor reflecta aspecte teoretice și practice, experiențe locale, naționale și transnaționale. Revista încurajează abordări inovatoare inter și transdisciplinare pentru dezvoltarea economiei sociale, reunind perspective teoretice din mediul academic și de cercetare cu perspectivele practice ale organizațiilor profit și non-profit, ale experților din întreprinderile sociale și administrație.

Articolele vor conține numărul specificat de cuvinte, inclusiv rezumatul, cuvintele cheie, notele și bibliografia, în funcție de tipul articolului:

1. Pentru studii teoretice: 5000-7000 cuvinte
2. Pentru studii empirice: 5000-7000 cuvinte
3. Pentru descrieri de experiențe și bune practici: 1800-2200 cuvinte
4. Pentru recenzii: 800-1200 cuvinte

Este de dorit ca textul să nu mai fi fost publicat sau trimis spre publicare în altă parte. Dacă autorul are un articol înrudit publicat, va specifica acest lucru.

Autorul va respecta îndrumările tehnice, datele limita de trimitere a articolelor/studiilor (15 ianuarie, 01 aprilie, 15 iunie, 15 septembrie și 01 noiembrie) și de retrimiteră a acestora în termen de o săptămână după primirea opiniilor din peer-review.

Pentru a asigura procesul de peer-review, autorii sunt rugați să trimită articolul în limba română și în limba engleză, în două fișiere a câte două exemplare, din care câte unul fără datele de identificare și fără vreun reper cu privire la autorul acelei contribuții.

Este încurajată citarea articolelor din publicații cotate ISI și/sau recunoscute de către CNCIS/CNCS, respectiv din numere anterioare ale acestei reviste. Articolele vor fi trimise în format electronic, ca fișier atașat, la adresa: jse@alternativesociale.ro.

Sunt binevenite contribuțiile care reflectă studii și cercetări realizate de autori în ultima perioadă pe următoarele teme:

- a. istoria și originile economiei sociale;
- b. solidaritate socială și antreprenoriat;
- c. democrație participativă/ active citizenship;
- d. justiție socială;
- e. incluziune socială;
- f. liberalism și solidaritate creștină;

- g. binele individual – binele social;
- h. responsabilitate individuală – responsabilitate socială;
- i. autonomie individuală – socială;
- j. conflicte și cooperare societală;
- k. forme de economie socială și practici;
- l. familia – ca unitate a structurii sociale;
- m. mișcarea cooperatistă europeană contemporană;
- n. dezvoltarea durabilă;
- o. lupta împotriva sărăciei;
- p. coeziune socială;
- q. ocupare deplină;
- r. experiențe locale, regionale și naționale în domenii ale economiei sociale;
- s. experiențe și practici de formare în domenii ale economiei sociale;
- t. alte teme de interes pentru domeniul economiei sociale.

Structura articolelor

Autorii sunt rugați să urmeze următoarele indicații cu privire la *structura articolelor*:

- ✓ TITLU: Cambria, 14, litere mari, centrat;
- ✓ Prenume și nume: aliniat dreapta, Cambria, 12;
- ✓ Date de contact (la subsol, câte o notă pentru fiecare autor): titlul academic/poziția în organizație, denumirea departamentului și a instituției, adresa de corespondență, numărul de telefon, e-mail (Cambria, 9);
- ✓ Rezumat: 150-200 de cuvinte, în acord cu structura de mai jos, Cambria 10, 1 rând;
- ✓ Cuvinte cheie: între 3 și 8, Cambria 10, aliniat dreapta, italic;
- ✓ Textul: Cambria 12, 1,5 rânduri;
- ✓ Mulțumiri (eventuale);
- ✓ Contribuția autorilor la redactarea articolului;
- ✓ Note;
- ✓ Bibliografie (references);
- ✓ Un scurt curriculum vitae, precizând principalele contribuții științifice ale autorului, alte publicații.

Tabelele și figurile pot fi inserate în text sau prezentate câte unul pe pagină la sfârșitul articolului, cu titlu, numerotate, cu precizarea sursei.

Structura rezumatelor

Pentru studii empirice / experimentale:

1. Tema și obiectivul cercetării.
2. Metodologia de cercetare
3. Caracteristici ale participanților la studiu / ale comunității studiate
4. Rezultatele obținute sau estimate.
5. Concluzia, cu implicațiile și aplicațiile rezultatelor.

Pentru sinteze / studii teoretice:

1. Tema studiului.
2. Perspectiva teoretică de la care pornește studiul; obiectivul studiului.

3. Sursele utilizate (ex: baze de date, tipul de literatură analizată, eventual criteriile de selecție a acesteia).
4. Concluziile principale la care s-a ajuns în urma analizei / sintezei teoretice.

Pentru prezentarea de experiențe:

1. Tipul de experiență.
2. Caracteristicile ale organizației / acțiunii prezentate
3. Aspectele noi / pozitive din respectiva experiență
4. Posibile întrebări / sugestii pentru studii / experiențe viitoare

Stilul textului

Autorii sunt rugați să urmeze următoarele indicații cu privire la *stilul textului*:

- ✓ Utilizați varianta britanică a limbii engleze.
- ✓ **Primul titlu** se scrie cu **bold**, prima litera cu majuscule și aliniat la stânga.
- ✓ Numerotați paragrafele sau secțiunile cu cifre arabe. Evitați paragrafele foarte scurte sau formate dintr-o propoziție.
- ✓ Utilizați **bold** în text doar pentru **subtitluri** (numerotate, alineat).
- ✓ Pentru sublinieri în text, utilizați *caractere italice*.
- ✓ În textul principal, numeralele de la unu la zece trebuie scrise în cuvinte, dar pentru numerele mai mari trebuie utilizate cifrele (ex.: 11, 23, 264)
- ✓ Toate acronimele trebuie scrise în întregime prima dată, chiar și cele care sunt foarte des utilizate (ex.: UK, EU etc.)
- ✓ Scrieți procent (nu %!) cu excepția parantezelor ilustrative.
- ✓ Între textul din stânga și semnele de punctuație nu se lasă spațiu .

Citarea și bibliografia

În text, dați numele de familie al autorului, anul apariției cărții și pagina (dacă există) între paranteze (Cole 1992, p. 251).

Pentru referințe care au între unu și trei autori, trebuie menționați toți (Cole, Green și Black 2003).

Pentru referințe cu patru sau mai mulți autori se utilizează următoarea formă (Cole ș.a. 2003).

IMP: toți autorii vor trebui menționați la bibliografie (nu se permite trimitere de genul *et al.!*)

Lista completă a referințelor citate, aranjate în ordine alfabetică a numelor de familie, va trebui scrisă la 1.5 rânduri, la sfârșitul articolului, în următoarea formă:

1. Cole, T. (1992). *The Journey of Life. A Cultura History of Aging in America*. Cambridge University Press, Cambridge.
2. Elder, G.H. and Clipp, E.C. (1988). Wartime losses and social bonding: influences across 40 years in men's lives. *Psychiatry*, **51** (1), 177-198.
3. Ruth, J.-E. and Oberg, P. (1996), Ways of life: old age in life history perspective. In Birren, J.E., Kenyon, G., Ruth, J.-E., Schroots, J.F.F. and Svensson, T. (eds), *Aging and Biografy: Explorations in Adult Development*. Springer, New York, 167-186.

Trimiterile la documente legislative vor respecta următoarea formă:

In *text*: denumirea cunoscută a documentului și codul de identificare (Com(2007) 332 Final) sau denumirea cunoscută și anul: Legea asistentei sociale (2011);

La *bibliografie*: Emitent. An. Titlul documentului. Codul de identificare. Publicat in sau Disponibil la:.....; Consultat la data de:

Se respectă următoarele:

✓ Autorii sunt rugați să reducă la minim trimiterile la lucrări nepublicate sau care urmează să fie prezentate la conferințe, pentru că sunt dificil de găsit de către cititori. Dacă se optează pentru astfel de trimiteri, se va indica: titlul conferinței, organizatorul, locul și data la care va fi susținută prezentarea.

✓ *Titlurile de Cărți și Reviste sunt Scrise cu Caractere Italice, Tile Case.* (fiecare cuvânt cu literă mare).

✓ Titlurile de Lucrări, articole și capitole din cărți se scriu tip sentence case (doar primul cuvânt cu majusculă) fără caractere italice.

✓ Se utilizează (eds / coord.) și (ed./coord.) acolo unde este cazul (fără litere mari, cu punct după ed., dar nu și după eds!)

Citarea paginilor de internet sau a publicațiilor online

✓ Menționați autorul, data, titlul, instituția care a publicat sau numele celei care găzduiește lucrarea, asemeni unei publicații tipărite. Apoi specificați: Disponibil online la sau Adresa completa de internet [data accesării].

Tabele

✓ Tabelele trebuie inserate în text, numerotate consecutiv, cu precizarea sursei.
✓ Dimensiunile trebuie să se potrivească încadrării într-o pagină de 190 mm x 130 mm.

✓ Titlul trebuie scris înaintea tabelului, cu prima literă mare, cu caractere italice.
✓ Conținutul tabelului: numele rândurilor/coloanelor se scriu cu prima literă mare. Sunt preferate titlurile scurte. Detaliile tehnice sau metodologice (cum ar fi eșantionul, tipul de statistică) ar trebui descrise în denumire sau în note cu privire la table. Se utilizează doar o decimală.

Figurile

✓ Se trimit inserate în text sau pe pagini separate, numerotate consecutiv și denumite.

✓ Capturile vor fi în fișiere separate.

✓ În interiorul textului menționați locul aproximativ al tabelelor și al figurilor.

Copyright: Responsabilitatea conținutului articolelor revine, în întregime, autorului (autorilor). Autorul care trimite un manuscris (care este indicat pentru corespondență, în cazul semnării de către mai mulți autori) are responsabilitatea de a se asigura ca trimiterea spre publicare / publicarea a fost încuviințată de toți autorii. Este de asemenea responsabilitatea autorului de a primi acceptul instituției de proveniență pentru publicare, dacă acesta îi este solicitat. Corespondența legată de un manuscris va fi purtată cu autorul care va trimite textul, dacă nu există specificată, de la început, o altă solicitare din partea semnatarilor articolului.

RECOMMENDATIONS FOR AUTHORS

The authors should take into consideration the interdisciplinary and multinational addressability when they write their works. They should also take into consideration the implications of the analysis for the readers from other study areas, other countries and other subjects. The stereotypical presentation of individuals and social groups should be avoided.

The articles will contain the specified number of words including the abstract, keywords, notes and references:

1. For theoretical studies: 5000-7000 words
2. For empirical studies: 5000-7000 words
3. For described experiences and best practices: 1800-2200 words
4. For book reviews: 800-1200 words

The text should not have already been published or sent to another publication. If the author has a similar article published, he/she should specify this.

The text should respect the technical recommendations.

The authors should respect *the deadlines for:*

- *papers submissions* (**15th January, 01th April, 15th June, 15th September and 01th November**)

- and for *submitting the reviewed papers* (one week after peer-review feedback).

It is encouraged the quotation of the articles from the ISI publications, from journals approved by CNCSIS/CNCS) and from other volumes of the publication.

Articles will be sent electronically as an attachment to: *jse@alternativesociale.ro*

In order to ensure the peer-review process, the authors are asked to send the article in Romanian and in English Languages, in two copies each, of which one without the identification data and without any clue regarding the article's author.

We welcome articles that reflect the studies and researches conducted by the authors in recent years on the following topics:

- a. the history and origins of the social economy;
- b. social solidarity and entrepreneurship;
- c. participatory democracy / active citizenship;
- d. social justice;
- e. social inclusion;
- f. liberalism and Christian solidarity;
- g. individual welfare - social welfare;
- h. individual responsibility – social responsibility;
- i. personal autonomy – social autonomy;
- j. societal conflicts and cooperation;
- k. forms of social economy and practices;
- l. family - as a unit of social structure;

- m. contemporary European cooperative movement;
- b. sustainable development;
- o. fight against poverty;
- p. Social Cohesion;
- q. full employment;
- r. experiences of local, regional and national social economy;
- s. experience and training practices of the social economy;
- t. other topics of interest to social economy.

Structure of article

The authors are asked to respect the following indications regarding *the articles' structure*:

- TITLE: Cambria, 14, centred, uppercase;
- Name and surname (Cambria 12, right align);
- Contact details – as footnote, one for each author - academic title, the name of the department and of the institution, correspondence address, phone number, e-mail address (Cambria 9);
- Abstract: 150 – 200 words, Cambria, 10, 1;
- Key words: between 3 and 8, Cambria, 10, right align, it;
- The main text: Cambria, 12, line spacing 1.5, justified;
- Acknowledgments (if needed);
- The author's contribution to the article;
- Notes;
- References;
- A short CV with the main scientific contributions of the author, other publications.

The tables and the images should be presented one by one on the page at the end of the article, with title, numbering and the source.

Structure of abstracts

For empirical / experimental manuscripts:

1. Theme and objective research.
2. Research methodology
3. Characteristics of participants in the study / studied community
4. Approximate or expected results.
5. Concludes with implications and applications results.

For synthesis / theoretical studies:

1. Theme study.
2. Theoretical perspective from which starts the study, the objective of the study.
3. The sources used (eg databases, the type of literature review, possible criteria for selecting it).
4. The main conclusions reached in the analysis / synthesis theory.

For the presentation of experiences:

1. Type of experience.
2. Characteristics of the organization / action set
3. New issues / positive experience

4. Possible questions / suggestions for future studies / future experiences.

Text style

The authors are asked to take into consideration the following indications regarding *the text's style*:

- For the English language use the British style;
- The first title should be written with bold, the first letter is capital and left aligned;
- Number the paragraphs or the sections with Arab numbers. Avoid very short paragraphs or one sentence paragraph;
- Use bold in text only for subtitles (numbered, aligned);
- For underlining use italic characters;
- In the main text, the numerals from one to ten should be written in words, but for higher numbers should be used numbers (e.g. 11, 23, 264);
- All the acronyms should be written fully for the first time, even those that are used really often (e.g. UK, EU etc);
- Footnotes are allowed only for details and technical information (including statistical data);
- Write 'percent' (not %!) with the exception of illustrative brackets;
- Do not leave empty spaces between text and punctuation.

Quotation and bibliography

Write the author's surname, the year of the book's apparition and the page (if it exists) between brackets, in the text (Cole 1992, p. 251).

For references that have between one and three authors, should be all mentioned (Cole, Green and Black 2003).

For references with four or more authors should be used the following formula: (Cole *et al.* 2003).

IMP: every author should be mentioned in the bibliography (it is not allowed a style as this: *et al!*).

The complete list of the quoted references, arranged in alphabetical order by surnames should be written with 1.5 line spacing, at the end of the article, using the following style:

1. Cole, T. (1992). *The Journey of Life. A Cultural History of Aging in America*. Cambridge University Press, Cambridge.
2. Elder, G.H. and Clipp, E.C. (1988). Wartime losses and social bonding: influences across 40 years in men's lives. *Psychiatry*, **51** (1), 177-198.
3. Ruth, J.-E. and Oberg, P. (1996), Ways of life: old age in life history perspective. In Birren, J.E., Kenyon, G., Ruth, J.-E., Schroots, J.F.F. and Svensson, T. (eds), *Aging and Biograpy: Explorations in Adult Development*. Springer, New York, 167-186.

For references on laws:

Please indicate, inside *text*: the known title of document and the identification code: (Com(2007) 332 Final) or the known title of document and year: Social assistance law (2011);

On *references*: The author / the institution that published or the name of the host institution. The date/year. The title. Identification code. Published in or Available at:..... [the date of the page's visit].

The following indications should be respected:

- The authors are asked to reduce at minimum the references to unpublished works or that which are to be presented at conferences, as they are difficult to find by readers. If this type of reference is used, you should indicate: the conference's title, the organiser, the place and the date at which the work will be presented.
- *Titles of Books and Magazines are Written with Italics, Tile Case* (each word with capital).
- The Works Titles, articles and chapters should be written using sentence case (only the first letter capital) without italics.
- You should use (eds/coord) and (ed/coord) where necessary (without capitals, dot after 'ed.', but not after 'eds'!)

Internet pages or online publications quotation

- Mention the author, the date, the title, the institution that published or the name of the host institution, as the same as a printed publication.
- Then specify: Available online ator the Complete internet address [the date of the page's visit]

Tables

- The tables should be in text or presented on separate pages at the end of the paper, consecutively numbered and you should write the source.
- The dimensions should fit the dimensions of a page of 228 x 152 mm (of which the text takes 184 x 114 mm).
- The title should be written before the table, with the first letter capital, italics.
- The content of the table: the names of the rows / columns should be written with the first letter capital. Short titles are preferred. The technical or methodological details (for example, the sample, type of statistics) should be described in the name or in the notes regarding the tables. Only one decimal should be used.

Images

- The references are made on separate pages, consecutively numbered.
- The captions should be in separate files.
- Inside of the text you should mention the approximate place of the tables and images.

Copyright: Submission of a manuscript implies that the work described has not been published before (except in the form of an abstract or as part of a published lecture, or thesis), that it is not under consideration for publication elsewhere. The author (authors) has (have) the full responsibility of the articles' content. The submitting (Corresponding) author is responsible for ensuring that the article's publication has been approved by all the other coauthors. It is also the authors' responsibility to ensure that the articles emanating from a particular institution are submitted with the approval of the necessary institution. Only an acknowledgment from the editorial office officially establishes the date of receipt. Further correspondence and proofs will be sent to the corresponding author(s) before publication unless otherwise indicated.